

ONDERZOEK RIOLBELEID

November 2002

Colofon

De Nijmeegse Rekenkamer:

De Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen (verder de Rekenkamer) bestaat uit raadsleden, heeft een externe voorzitter en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Zij heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Haar doel is de gemeenteraad een extra handvat te bieden zijn controlerende taak uit te voeren. De Rekenkamer voert onderzoek uit, waarbij zij antwoord wil krijgen op vragen zoals: zijn de doelen van het gemeentelijk beleid bereikt? Zijn de voorbereiding en de uitvoering van het beleid efficiënt verlopen? Welke aanbevelingen zijn nodig om de doeltreffendheid te vergroten?

De Rekenkamer voert zelf onderzoek uit of geeft hiertoe opdracht. In de onderzoeken wordt altijd teruggekeken naar het verleden, met als nadrukkelijke bedoeling te leren voor de toekomst. Jaarlijks stelt de Rekenkamer een onderzoeksplan op, waarin wordt aangegeven welke onderzoeken in uitvoering worden genomen. Ieder jaar doet de Rekenkamer in ieder geval onderzoek naar de jaarrekening. Daarnaast voert zij twee tot drie onderzoeken uit die gericht zijn op de doeltreffendheid en/of doelmatigheid op specifieke beleidsterreinen of onderdelen daarvan.

Samenstelling:

Leden:	R. Bos P. Boelens ¹ R. Ester W. van Nispen M. Simons – Welschen
Plaatsvervangende leden:	1 ^e : B. van Zijll de Jong – Lodenstein 2 ^e : J. Lagerweij
Voorzitter:	L. Dolmans
Secretaris:	J. Smink

¹ De heer Boelens heeft niet deelgenomen aan de beraadslagingen over het rioolbeleid. De reden hiervoor is dat hij in 2001/2002 portefeuillehouder was.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Wijze van onderzoek	1
1.3	Leeswijzer	7
2	Bevindingen	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Uitvoering rioolbeleid 1995 tot en met heden	8
2.2.1	Organisatie voor de uitvoering van het rioolbeleid	9
2.2.2	Werkwijze bij de uitvoering van rioolbeleid	9
2.2.3	Mate waarin de doelen zijn bereikt	13
2.2.4	Mate waarin de maatregelen uitgevoerd	14
2.2.5	Inzet middelen	20
3	Slotbeschouwing	23
4	Reactie College	29
 Bijlagen		
1	Eisen die de Wet milieubeheer aan een GRP stelt	i
2	Overzicht van doelen, functionele eisen en maatstaven uit het GRP	iii
3	Overzicht van informatie uit begroting en jaarrekening voor activiteit riolering	v
4	Overzicht van informatie uit begroting en jaarrekening voor activiteit rioolonderhoud	xix
5	Overzicht stand van zaken (geplande) investeringen rioleringen	xxix
6	Overzicht van momenten dat rioolbeleid aan de orde was in de raad(scommissie)	xliii
7	Overzicht controlefrequenties op lozingen op de riolering door bedrijven	li
8	Overzicht van benodigde en beschikbare middelen	liii
9	Overzicht rioolrecht volgens belastingplan en jaarrekening	lxi

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In haar Onderzoeksplan 2002 heeft de Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen (verder de Rekenkamer) aangegeven onder meer onderzoek te doen naar de uitvoering van het gemeentelijk rioolbeleid¹. Het onderwerp 'rioolbeleid' scoorde hoog op de selectiecriteria die de Rekenkamer hanteert bij het maken van een keuze voor onderzoeksonderwerpen: belang, twijfel en risico.

Belang:	Het belang dat verbonden is aan het onderwerp. Het gaat hierbij niet alleen om het financieel belang, maar ook om het maatschappelijk belang. Hoe groter het belang, hoe meer aanleiding voor onderzoek.
Twijfel:	Twijfel over het functioneren van de uitvoering. Naarmate er meer twijfels bestaan over het bereiken van de doelen van het beleid of de inzet van middelen is er meer aanleiding tot onderzoek.
Risico:	Kans dat een 'rekening' aan de gemeente gepresenteerd wordt op het moment dat het mis gaat. Hoe groter deze kans en hoe groter het eraan verbonden bedrag, hoe meer risico en hoe meer aanleiding tot onderzoek.

Aanleiding voor het onderzoek door de Rekenkamer zijn signalen vanuit enkele fracties in de gemeenteraad dat de raad geen goed zicht heeft op de stand van zaken van de uitvoering van het rioolbeleid en zich ongerust maakt over de voortgang van die uitvoering. Aanleiding voor dit laatste zijn uitspraken over financieringsproblemen bij de uitvoering van het rioolbeleid.

1.2 Wijze van onderzoek

Het onderzoek 'rioolbeleid' hebben wij uitgevoerd volgens de stappen in het volgende kader. Na het kader is een nadere uitwerking van onze werkwijze opgenomen.

¹ De keuze voor dit onderwerp was al gemaakt bij het opstellen van het Onderzoeksplan 2001. Met de indiensttreding van de ambtelijk secretaris per 1 oktober 2001 werd de beschikbare onderzoekstijd te beperkt geacht de twee voorgenomen grote onderzoeken voor 2001 ('Mensec' en 'rioolbeleid') beide goed uit te kunnen voeren. Besloten is het onderzoek 'rioolbeleid' door te schuiven naar 2002.

1. Bepalen onderzoeksopzet	
2. Op een rij zetten van uitvoering rioolbeleid aan de hand van • Raadsstukken • Dossierstudie uitgevoerde projecten (steekproefsgewijs)	
3. Gesprekken met betrokkenen:	
Binnen gemeente: • Hoofd Openbare Ruimte (tevens wnd directeur directie Grondgebied) • Bureaucheef Voorbereiding • Bureaucheef Realisatie • Coördinator rioleringsprojecten • Beheerder riolering • Opzichter Directie Stadsbedrijven • Projectleider Waterplan • Adviseur bedrijfsvoering directie Grondgebied • Hoofd Industrie bureau Milieu directie Grondgebied (telefonisch)	Buiten gemeente: • Provincie Gelderland (telefonisch) • VROM-inspectie (telefonisch) • Waterschap Rivierenland: • Afdeling Riolering • Afdeling Toezicht (telefonisch)
4. Opstellen concept-rapport en trekken van conclusies op hoofdlijnen	
5. Gesprek met: • Externe deskundigen: • Directeur Stichting Rioned • Docent postacademische opleiding GRP/adviseur riolering en water ingenieursbureau • Hoogleraar riolering Technische Universiteit Delft/adviseur riolering ingenieursbureau • Portefeuillehouder	
6. Opstellen rapport	
7. Hoor- en wederhoorprocedure	
8. Opstellen nawoord naar aanleiding van reactie College	

Wij zijn gestart met het bepalen van het doel van het onderzoek. Naast het algemene doel van ons onderzoek (terugkijken naar het verleden om te leren voor de toekomst) onderscheiden wij vier specifieke doelen:

1. Het vergaren van kennis en inzicht;
2. Het geven van een oordeel;
3. Het stimuleren van een verbeterproces;
4. Het doorbreken van een impasse.

Het onderzoek 'rioolbeleid' is primair van de eerste categorie. Het was er op gericht een helder beeld te geven van de voortgang van de uitvoering van het rioolbeleid zoals verwoord in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) (en Waterplan) in relatie tot de besteding van middelen en de hoogte van de tarieven.

Vervolgens is de onderzoeksopzet uitgewerkt. Er is voor gekozen de onderzoeksperiode samen te laten vallen met de looptijd van het gemeentelijk rioleringsplan (1995 – heden). Wij hebben een aantal vragen geformuleerd, waarmee antwoord gegeven kan worden op de hoofdvraag van het onderzoek 'wat is de stand van zaken van de uitvoering van het rioolbeleid'. Deze vragen zijn:

- Wat is de mate van realisatie van de gestelde doelen ten opzichte van de planning?
- Wat is de mate van realisatie van de voorgenomen maatregelen ten opzichte van de planning?

- Wat zijn de beschikbare middelen voor de uitvoering geweest in relatie tot de planning?
- Wat is de inzet van middelen voor de uitvoering geweest in relatie tot de planning?

Om te kunnen leren is het hebben van inzicht alleen niet voldoende; het is dan ook noodzakelijk de bevindingen af te zetten tegen een normenkader.

Hiertoe hebben wij aansluiting gezocht bij de Leidraad Riolering van de Stichting Rioned². De Leidraad Riolering kan worden beschouwd als een nationale rioleringshandreiking. Dat is ook de reden dat wij deze als kader hanteren om de situatie in Nijmegen te kunnen beoordelen. Bovendien is de Leidraad Riolering bij het opstellen van het GRP van de gemeente Nijmegen, zowel voor de opzet als voor de inhoud, als uitgangspunt gehanteerd. Het Waterschap eist op onderdelen het gebruik van methoden als aangereikt in de Leidraad Riolering.

Daarnaast hebben wij onze bevindingen besproken met een aantal deskundigen op het gebied van riolering. In zijn algemeenheid hebben we aan hen de vraag voorgelegd hoe zij tegen de werkwijze bij de uitvoering van het rioolbeleid van de gemeente Nijmegen aankijken en welke risico's zij hierbij zien.

De Leidraad Riolering kent een modulaire opbouw. Wij hebben met name gebruik gemaakt van de modules die betrekking hebben op de systematiek van planvorming en uitvoeringsprogrammering³.

In de Leidraad Riolering wordt het GRP aangeduid als een beleidsmatig en strategisch document, waarin de hoofdlijnen van het rioleringsbeleid zijn vastgelegd en dat geldt voor een aantal jaren. Kort samengevat komt het er op neer dat het GRP wordt opgesteld door de gewenste toekomstige situatie af te zetten tegen de huidige situatie en op basis daarvan, binnen de beschikbare of beschikbaar te maken middelen, een strategie (een combinatie van maatregelen) te bepalen om de gewenste toekomstige situatie te bereiken of de huidige situatie te waarborgen. Bij het bepalen van de

² Stichting RIONED is een samenwerkingsorgaan van overheden, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. RIONED houdt zich bezig met de buitenriolering en alles wat daarmee samenhangt. De doelstellingen van RIONED zijn:

- bevorderen van de toename van de noodzakelijke maatschappelijke belangstelling voor de buitenriolering;
- verzamelen en verspreiden van aanwezige kennis; het ontwikkelen van kostenbesparende technieken en methoden alsmede het coördineren van onderzoeken; een en ander met betrekking tot de buitenriolering;
- fungeren als informatiebron op het gebied van buitenriolering.

³ Het gaat om de modules:

- A1100: Doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden
- C1000: Wegwijzer operationele planning
- C1100: Operationele programma's

strategieën spelen processen als prioriteitsstelling en afstemming met andere beleidsvelden en partners in het waterbeheer een belangrijke rol.

In het GRP beschrijft de gemeente hoe zij invulling geeft aan haar wettelijke zorgplicht voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van het op haar grondgebied geproduceerde afvalwater. De Leidraad Riolering biedt een systematiek aan van doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden.

Doelen:	beschrijven de (ideale) situatie met betrekking tot de toestand en het functioneren van de riolering in relatie tot de omgeving. De vraag wat de gemeente wil bereiken staat centraal.
Functionele eisen:	zijn een specificatie van de doelen en geven aan welke voorwaarden moet worden voldaan om de doelen te bereiken. De vraag hoe het systeem zich moet gedragen om de doelen te kunnen bereiken staat centraal. Functionele eisen zijn geen maatregelen en worden veelal in kwalitatieve termen uitgedrukt.
Maatstaven:	maken de functionele eisen in kwantitatieve zin toetsbaar. Bij het formuleren van maatstaven moet onderscheid worden gemaakt tussen het theoretische en het werkelijke systeemgedrag. De maatstaven die betrekking hebben op het theoretische functioneren van het systeem worden getoetst met een model. De maatstaven die worden gehanteerd voor de toetsing van het werkelijke systeemgedrag hebben betrekking op praktijkwaarnemingen.
Meetmethoden:	zijn op de maatstaven gerichte methoden waarmee de toestand of het functioneren van de riolering kan worden getoetst. Het aangeven van de meetmethode is een essentiële voorwaarde voor een eenduidige vastlegging van de maatstaf.

Ter illustratie een voorbeeld van een set van doel, functionele eis, maatstaf, meetmethode:

Doel:	Terugdringen verontreiniging van waterbodem en grondwater.
Functionele eis:	Waarborging van de waterdichtheid van de riolering
Maatstaf:	Toestandsaspect X kleiner dan klasse Y. Reparatie of vervanging binnen 3 jaar indien klasse Z wordt geconstateerd.
Meetmethode:	Video-inspectie. Beoordelen beelden aan de hand van kwaliteitshandboek.

Veel doelen en functionele eisen zijn in principe tijdloos en van toepassing op alle Nederlandse rioleringen. Voor de maatstaven en meetmethoden geldt dat deze (vaker) een lokale invulling krijgen.

Om het gewenste niveau van functioneren van de riolering te kunnen realiseren dienen niet alleen eisen te worden gesteld aan de voorzieningen, maar ook aan een effectieve

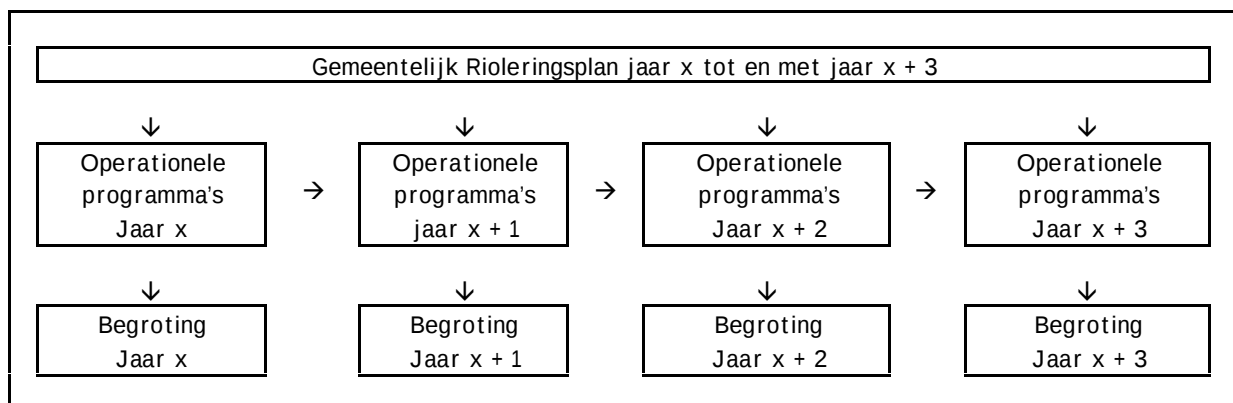
besturing. Zonder een effectieve besturing kan de doelmatigheid van de inzameling en het transport van afvalwater niet worden gewaarborgd.

Waar in de Leidraad voor doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden nog een in hoge mate dekkend aantal voorbeelden wordt gegeven, wordt dat voor de eisen voor een effectieve besturing niet gedaan. Als reden hiervoor wordt aangegeven dat deze veel sterker afhankelijk zijn van de lokale situatie dan de eisen die aan de voorzieningen moeten worden gesteld. Wel wordt een aantal algemene zaken benoemd:

- De rioleringsbeheerder dient de beschikking te hebben over duidelijk maatstaven en meetmethoden;
- Het rioleringsbeheer dient zo goed mogelijk te worden afgestemd met andere gemeentelijke taken;
- Het rioleringsbeheer dient zo goed mogelijk te worden afgestemd met de taken en verantwoordelijkheden van andere overheden en belanghebbenden;
- De gebruikers van en lozingen op de riolering dienen bekend te zijn;
- Er dient inzicht te bestaan in de toestand en het functioneren van de riolering.

Voor de uitvoering van het GRP is het noodzakelijk tot een nadere uitwerking van het beleid te komen. De Leidraad duidt deze uitwerking aan als operationele programma's⁴. Hierin wordt concreet aangegeven welke voorzieningen worden aangelegd, welk onderzoek wordt uitgevoerd, welke maatregelen aan bestaande voorzieningen worden aangelegd en welke middelen hiervoor noodzakelijk zijn. Het opstellen van de operationele programma's is een jaarlijks terugkerende activiteit.

Schematisch ziet de planning in theorie er als volgt uit:

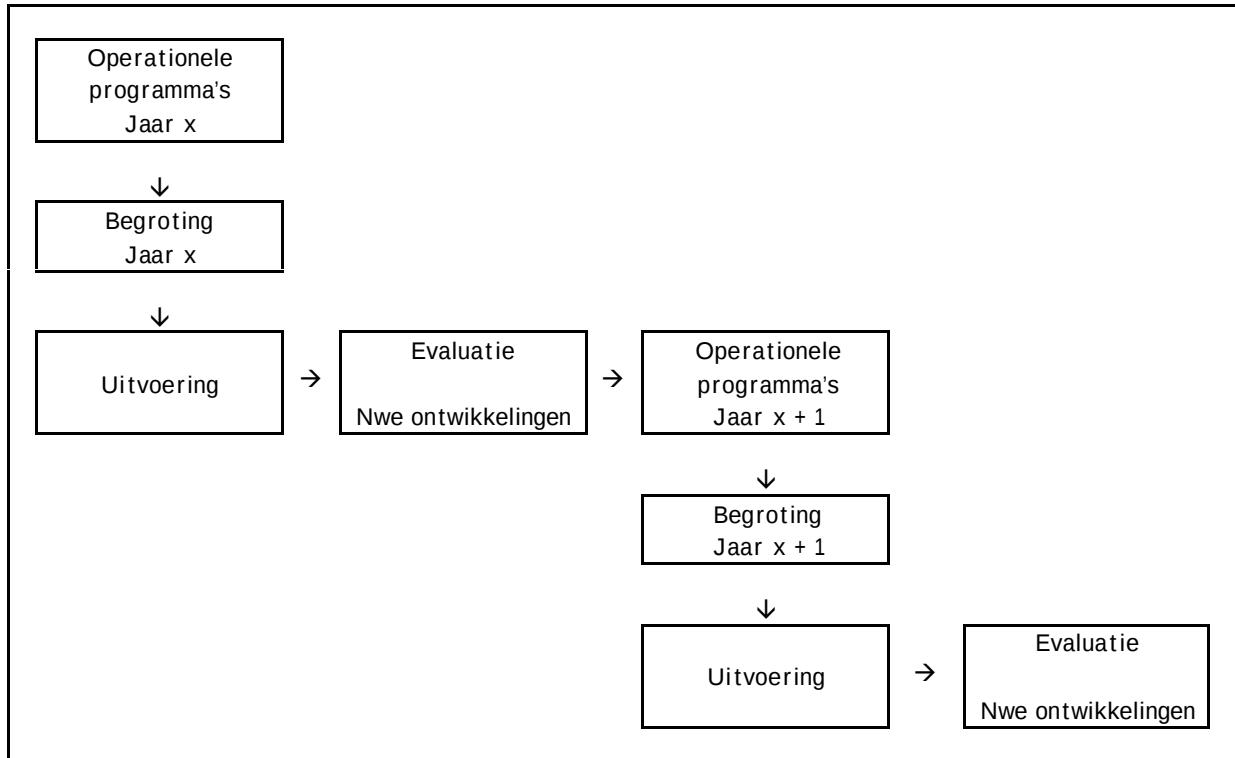

De operationele programma's maken het mogelijk de inzet van personeel en materieel te bepalen en af te stemmen op de uitvoering van andere werken. Bovendien kan met behulp van operationele programma's de voortgang van de in het GRP beschreven strategie worden bewaakt.

⁴ De Leidraad noemt in aansluiting op de Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR) 3220 operationele programma's voor aanleg, onderzoek en maatregelen. Aangegeven wordt dat dit geen norm is.

De operationele programma's worden gevoed op basis van de evaluatie van de uitvoering en nieuwe ontwikkelingen.

Schematisch zien deze samenhangen er als volgt uit:

De evaluatie van de uitvoering geeft inzicht in de mate van uitvoering van de operationele programma's en de tot dusver bereikte resultaten. Mede op basis hiervan kan worden bepaald wat de voortgang van de uitvoering is in relatie tot de beleidsvoornemens uit het GRP. In de evaluatie wordt tevens stil gestaan bij de onderlinge relaties tussen de operationele programma's. De mate van uitvoering en/of de resultaten van het onderzoeksprogramma zijn van directe invloed op de operationele programma's voor aanleg en maatregelen.

In de Leidraad wordt voorgesteld in de operationele programma's de evaluatie in een afzonderlijk hoofdstuk op te nemen. De Leidraad noemt diverse gebruiksfuncties van dit hoofdstuk:

- bewaken van de voortgang van de uitvoering van het GRP richting ambtelijke leiding;
- informatie over de voortgang van de uitvoering van het GRP voor het gemeentebestuur;
- basis voor toelichting op de begrotingscijfers en/of kredietaanvragen.

Op de wat langere termijn kunnen de resultaten van de operationele programma's en de nieuwe ontwikkelingen aanleiding vormen om de in het GRP beschreven strategie aan te passen.

Tot hier de beschrijving van de werkwijze bij de planning en uitvoeringsprogrammering van het rioleringsbeleid zoals het er volgens de Leidraad idealiter uit zou moeten zien. Hierna volgt een beeld van de werkelijkheid zoals wij die in kaart hebben kunnen brengen in Nijmegen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van voorliggend rapport beschrijven wij onze bevindingen. Het gaat hierbij nadrukkelijk om onze bevindingen op hoofdlijnen. Een meer gedetailleerde uitwerking van de bevindingen is opgenomen in de bijlagen. Hoofdstuk 3 betreft onze slotbeschouwing; hierin presenteren wij ons oordeel bij de bevindingen en geven wij aanbevelingen. In hoofdstuk 4 hebben wij de reactie van het College in het kader van de hoor- en wederhoorprocedure opgenomen. Naar aanleiding van deze reactie hebben wij een nawoord geschreven (hoofdstuk 5).

In de bijlagen is de volgende gedetailleerde informatie opgenomen:

- Bijlage 1: Eisen die de Wet milieubeheer aan een GRP stelt
- Bijlage 2: Overzicht van doelen, functionele eisen en maatstaven uit het GRP
- Bijlage 3: Overzicht van informatie uit begroting en jaarrekening voor activiteit riolering
- Bijlage 4: Overzicht van informatie uit begroting en jaarrekening voor activiteit rioolonderhoud
- Bijlage 5: Overzicht stand van zaken (geplande) investeringen rioleringen
- Bijlage 6: Overzicht van momenten dat rioolbeleid aan de orde was in de raad(scommissie)
- Bijlage 7: Overzicht controlefrequenties op lozingen op de riolering door bedrijven
- Bijlage 8: Overzicht van benodigde en beschikbare middelen
- Bijlage 9: Overzicht rioolrecht volgens belastingplan en jaarrekening

2. Bevindingen

2.1 Inleiding

De aanleg en het beheer van de riolering is een gemeentelijke taak op grond van de Wet milieubeheer. Volgens diezelfde Wet milieubeheer zijn gemeenten verplicht een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen. Ook aan de inhoud en de wijze van totstandkoming van het GRP stelt de wet eisen. In Bijlage 1 is een overzicht van de betreffende eisen uit de Wet milieubeheer opgenomen.

De gemeenteraad van Nijmegen heeft in december 1994 het eerste Nijmeegse GRP vastgesteld. Dit plan heeft een looptijd van tien jaar. In het GRP is de gewenste toekomstige situatie beschreven aan de hand van doelen, functionele eisen en maatstaven. Een overzicht hiervan is opgenomen in bijlage 2. De huidige situatie (situatie 1993) is vervolgens getoetst aan de gewenste situatie. Waar niet aan de maatstaven werd voldaan, is beleid geformuleerd om knelpunten op te heffen. Dit beleid is vervolgens uitgewerkt in strategieën (combinaties van maatregelen) voor het beheer van bestaande en de aanleg van nieuwe voorzieningen. Tot slot is aangegeven wat de benodigde inzet van personeel en financiële middelen is voor de uitvoering van de geformuleerde strategieën. In het GRP is aangegeven dat het na vijf jaar geëvalueerd zal worden om vast te stellen of een financiële bijstelling moet plaatsvinden.

In de loop van de planperiode van het GRP zijn de gedachten rond waterbeheer ingrijpend gewijzigd. Deze zijn van invloed op het rioolbeleid. De gemeente Nijmegen heeft, samen met de 'waterpartners' in de stad, invulling gegeven aan deze nieuwe ideeën met het Waterplan. Het Waterplan is door de gemeenteraad vastgesteld in juni 2001. Het uitgangspunt uit het Waterplan om het afvoeren van regenwater via het riool zoveel mogelijk te beperken, heeft als consequentie dat een aantal randvoorzieningen als gepland in het GRP niet nodig is, terwijl de doelstellingen uit het GRP toch gerealiseerd worden.

2.2 Uitvoering rioolbeleid 1995 tot en met heden

Deze paragraaf is als volgt opgebouwd:

- Organisatie voor de uitvoering van het rioolbeleid.
- Werkwijze bij de uitvoering van het rioolbeleid.
- Bevindingen ten aanzien van onze onderzoeksvragen:
 - de mate waarin de doelen zijn bereikt,
 - de mate waarin de maatregelen zijn uitgevoerd
 - de inzet van middelen.

De beschrijvingen zijn steeds beknopt. Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij naar de bijlagen.

2.2.1 Organisatie voor de uitvoering van het rioolbeleid

In het GRP is een beschrijving opgenomen van de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken organisatie-onderdelen bij de uitvoering van het GRP. De uitvoerende werkzaamheden worden verricht door de sectie Onderhoud, Weg- en Waterbouw van de Dienst Stadsontwikkeling en de Centrale Vervoersdienst. Beide diensten kennen een eigen aansturing bij de uitvoering van het rioolbeleid. In het GRP is voorgesteld de organisatie te wijzigen zodanig dat centrale sturing plaatsvindt en tussen de plannende en uitvoerende afdeling een relatie opdrachtgever – opdrachtnemer ontstaat.

De organisatie is per 1999 gewijzigd. Deze wijziging was het gevolg van de gemeentebrede reorganisatie van dat moment. Een belangrijke gedachte achter deze reorganisatie was organisatorisch onderscheid te maken naar opdrachtgevers en opdrachtnemers. Voor de uitvoering van het GRP is dit concept niet volledig doorgevoerd. Ten aanzien van de uitvoering is het GRP verdeeld in een drietal type maatregelen: milieumaatregelen, vervangingen en beheer. Het bureau Voorbereiding van de Directie Grondgebied houdt zich bezig met de onderdelen milieumaatregelen en vervangingen uit het GRP. De uitvoering van de milieumaatregelen ligt in zijn geheel bij bureau Voorbereiding. Dit bureau is voor de milieumaatregelen dus zowel opdrachtgever als opdrachtnemer. Voor de vervangingen geldt dat bureau Voorbereiding de uitvoering tot en met het bestek voorbereidt. De uitvoering wordt door bureau Realisatie van de directie Grondgebied gedaan. Daarbij moet worden aangetekend dat de fysieke uitvoering wordt uitbesteed. De begeleiding hiervan vindt plaats door de opzichters van de Directie Stadsbedrijven. Het beheer vindt plaats door bureau Realisatie. Ook daarvoor geldt dat de uitvoering wordt uitbesteed en begeleid door de beheerders van de Directie Stadsbedrijven.

Per 1 januari 2003 wordt de organisatie voor de uitvoering van het GRP opnieuw aangepast. Ook nu is sprake van een bredere organisatie-aanpassing. Beleid en uitvoeringsprogramma's worden dan opgesteld door de beleidsafdeling, de voorbereiding én uitvoering wordt dan gedaan door een nieuwe afdeling en ook het beheer komt in handen van een nieuwe afdeling. Per project wordt dan terug gerapporteerd aan de beleidsafdeling over de uitvoering.

2.2.2 Werkwijze bij de uitvoering van rioolbeleid

Zoals aangegeven wordt in de Leidraad Riolerings een cyclische aanpak voorgesteld voor de uitvoering van het rioolbeleid. In het GRP van Nijmegen wordt deze aanpak onderschreven.

Bij de uitvoering van het GRP van de gemeente Nijmegen is deze aanpak echter niet gevolgd. Het GRP is nooit vertaald in operationele programma's. Op dit moment wordt gewerkt aan het eerste operationele programma. Het operationele programma voor reinigen en inspecteren van de hoofdriolerings is inhoudelijk afgerond; nagegaan wordt nog hoe de financiële consequenties gedekt kunnen worden. Het voornemen is deze te

laten volgen door operationele programma's voor andere onderdelen van rioleringsbeheer.

In het (ambtelijk) concept operationele programma voor reinigen en inspecteren is aangegeven is dat vanuit de ingezette kwaliteitsslagen binnen de gemeente Nijmegen (zoals IBOR)⁵ nu het juiste moment is aangebroken voor de gemeente Nijmegen om ook de ondergrondse infrastructuur op waarde te schatten, omdat de huidige manier van het beheer van de riolering in de toekomst zal leiden tot ongekende problemen op zowel het financiële als uitvoeringstechnische gebied. Met een GRP dat geen statisch boekwerk is, liggen er op vele terreinen kansen om het huidige stelsel ook op langere termijn beheersbaar te houden, zo vervolgt het concept-programma.

In de gesprekken die wij hebben gevoerd is naar voren gebracht dat in het verleden geen operationele programma's zijn opgesteld door enerzijds een structureel gebrek aan personele capaciteit en openstaande vacatures en anderzijds doordat de prioriteiten zijn gelegd bij het treffen van maatregelen voor het verminderen van de vuiluitwerp, saneren en vervangingen.

De meer algemene planning uit het GRP is dus niet vertaald in operationele programma's. Deze planning is wel geconcretiseerd en vastgelegd in:

- Investeringsprogramma's
- Overzicht stand van zaken Fonds Milieumaatregelen
- Programmering Openbare Ruimte
- Projectplannen

De diverse planningen worden hierna toegelicht.

Investeringsprogramma's

Het (meerjaren) Investeringsprogramma⁶ vormt een onderdeel van de concernbegroting. In het Investeringsprogramma zijn de geplande investeringen per begrotingsproduct inzichtelijk gemaakt. De gemeenteraad stelt het investeringsprogramma jaarlijks gelijktijdig met de begroting vast.

Uit de gevoerde gesprekken is naar voren gekomen dat de inhoud van het investeringsprogramma voor wat betreft riolering alleen in het eerste planjaar is gebaseerd op het GRP. In de volgende jaren werd de inhoud van het MIS bepaald door de combinatie van: het MIS van het voorgaande jaar, het totaal beschikbare bedrag volgens het GRP voor het betreffende jaar en de informatie met betrekking tot de uitvoering (managementrapportage, jaarrekening, kennis coördinator riolering). Qua inhoudelijke planning was er niet langer sprake van een directe relatie met het GRP.

⁵ IBOR: Integraal Beheer van de Openbare Ruimte.

⁶ De naam van het Investeringsprogramma is niet in alle planjaren hetzelfde:
1995 tot en met 1999: Meerjaren Investeringsprogramma (MIS)
2000 en 2001: Investeringsprogramma
2002: Financieel Investeringsprogramma (FIP)

Overzicht stand van zaken Fonds Milieumaatregelen

In het overzicht 'Stand van zaken Fonds Milieumaatregelen' worden het jaar van uitvoering en de kosten van de uitvoering van de milieumaatregelen uit het GRP bijgehouden en afgezet tegen de planning (tijd en kosten) uit het GRP. Tevens wordt de planning van de nog niet gerealiseerde milieumaatregelen zo nodig geactualiseerd.

Het overzicht is op twee momenten ter informatie aan de gemeenteraad verzonden (met de stukken voor de vergaderingen van 22 maart, respectievelijk 20 september 2000). Het meest recente overzicht dateert van 7 maart 2002 en is alleen intern ambtelijk verspreid.

Programmering Openbare Ruimte (POR)

POR is een database waarin allerlei projecten en werkzaamheden staan ter verbetering van de openbare ruimte. Het POR wordt samengesteld vanuit verschillende sectorale beleidsplannen en betreft een concreet jaarprogramma en indicatieve programma's voor de drie daaropvolgende jaren. Het jaarprogramma POR wordt gevoed vanuit de door de gemeenteraad bij de behandeling van de begroting beschikbaar gestelde middelen, subsidies en overige beschikbare bedragen. Voor 2001 is voor het eerst met POR gewerkt. Voor 2002 is POR vastgesteld door het College.

In de gesprekken die wij hebben gevoerd is naar voren gebracht dat POR in 2001 nog vooral het karakter had van een naslagwerk (welke projecten zijn gepland). In die functie had het met name een waarde in de afstemming van projecten. Op dit moment wordt het POR vooral gebruikt als plannings- en evaluatieinstrument. Het wordt nog nauwelijks gebruikt als sturingsinstrument.

Projectplan

Het is gebruikelijk dat de projectleider voor aanvang van een groot project een projectplan opstelt. Dit plan wordt vastgesteld door het Management team Openbare Ruimte en is vervolgens het uitgangspunt voor de projectleider.

Uit de gevoerde gesprekken is naar voren gekomen dat genoemde planningen nog onvoldoende als sturingsinstrument (kunnen) worden gebruikt. Hiervoor wordt een aantal oorzaken aangegeven:

- onvoldoende inzicht in de investeringskredieten. Aangegeven is echter dat dit inzicht aanzienlijk is verbeterd. Het beantwoorden van de vraag van het nieuwe College inzicht te geven in de investeringsruimte heeft hieraan bijgedragen.
- gecompliceerde samenwerkingsverbanden en beperkte afstemming van processen. Deze problemen worden met een wijziging van de organisatie per 1 januari 2003 grotendeels ondervangen. De samenwerkingsverbanden en processen worden beter op elkaar afgestemd en de capaciteit op het terrein van financiën en werkadministratie wordt geclusterd.

- complex financieel en administratief systeem. Het systeem is naar het oordeel van de gesprekspartners zo complex dat sturingsinformatie vaak te laat beschikbaar komt, waardoor er geen mogelijkheid tot bijsturing meer is.

Over de stand van zaken van de uitvoering wordt niet systematisch gerapporteerd. De stand van zaken van de uitvoering is bekend bij de direct betrokkenen en, in het geval het om grote projecten gaat, bij zijn leidinggevende. De informatie in de volgende paragraaf hebben wij zelf aan de hand van informatie uit diverse bronnen tot een totaal-overzicht gebracht.

De aangekondigde evaluatie van het GRP om na vijf jaar om te beoordelen of een financiële bijstelling moet plaatsvinden is niet uitgevoerd. Dat de evaluatie niet zou worden uitgevoerd, is niet expliciet besloten. Omdat de uitvoering van het GRP in de eerste vijf jaar duidelijk anders is vormgegeven dan voorgenomen én in die eerste vijf jaar ook sprake was van diverse financiële problemen (zie hierna), vinden wij dit opmerkelijk.

In het kader van (de voorbereiding van) het Waterplan (start 1998) is wel aandacht besteed aan de stand van zaken rond de uitvoering van het GRP en de benodigde financiële middelen. Hierbij is een aantal financieringsproblemen naar voren gekomen:

- De in het bestaande Lent noodzakelijk te treffen milieumaatregelen zijn niet in de meerjarenbegroting verwerkt.
- De in het bestaande Lent noodzakelijk uit te voeren vervangingen zijn niet in de meerjarenbegroting verwerkt.
- Als gevolg van toenemende ouderdom van de riolering en van achterstallig onderhoud is al enkele jaren sprake van een toenemende overschrijding van de jaarlijkse kosten voor onderhoud en exploitatiekosten van riolering en rioolgemalen en dergelijke.

Besloten is de extra kosten ten opzichte van het GRP voor de noodzakelijke milieumaatregelen en vervangingen in Lent en voor onderhoud en exploitatie van de riolering en rioolgemalen af te schrijven over 30 jaar en de jaarlijkse extra last te dekken uit een deel van de inflatiecorrectie op de rioolheffingen (die tot dan toe in de algemene middelen vloeide).

Het extra beschikbaar gestelde budget voor vervangingen en milieumaatregelen in Lent heeft recent zijn financiële vertaling gekregen en wordt voor het eerst opgenomen in de begroting 2003. Het verbaast ons dat de financiële consequenties voor de riolering van Lent eerst in de begroting 2003 zijn verwerkt, te meer daar Lent al sinds 1 januari 1998 deel uitmaakt van de gemeente Nijmegen. Ons inziens had op dat moment tenminste de orde van grote van de financiële consequenties van de overname van Lent voor het budget voor de riolering redelijkerwijs bekend moeten zijn.

Het raadsbesluit de inflatiecorrectie rioolheffing ten goede te laten komen aan het budget voor onderhoud en exploitatie is op dit moment (medio oktober 2002) nog niet

financieel vertaald. Het voornemen is dit in de Voorjaarsnota 2003 mee te nemen. Ook dit verbaast ons, gezien het feit dat al enkele jaren sprake is van budgetoverschrijdingen op onderhoud en exploitatie.

2.2.3 Mate waarin doelen zijn bereikt

Het beleidskader in het GRP is, conform het advies in de Leidraad Riolering, opgebouwd aan de hand van doelen, functionele eisen en maatstaven. De gehanteerde set is in zijn geheel opgenomen in bijlage 2. De maatstaven zijn in de meeste gevallen geformuleerd in meetbare termen. In enkele gevallen is dit niet gedaan. Omdat nooit meetmethoden zijn toegevoegd, zijn die maatstaven niet eenduidig vastgelegd. Deze kunnen dus niet getoetst worden.

Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor het doel de verontreiniging van oppervlakte en waterbodem terug te dringen. In de gevoerde gesprekken is aangegeven dat de maatregelen die gericht zijn op het realiseren van dit doel op basis van modelberekeningen zijn bepaald. Het uitgangspunt dat het doel is gerealiseerd als alle maatregelen zijn uitgevoerd, wordt gehanteerd voor alle zogenaamde milieumaatregelen. De voortgang van de uitvoering van de milieumaatregelen bepaalt in deze optiek de voortgang van het realiseren van de doelen. In paragraaf 2.2.4 gaan wij in op de mate waarin de voorgenomen maatregelen zijn uitgevoerd.

Metingen om inzicht te krijgen in het werkelijk systeemgedrag worden niet uitgevoerd. In het verleden is dit wel op enkele punten gedaan. Aangegeven is dat deze gegevens echter zo onbetrouwbaar waren, dat men hiermee is gestopt.

De totale doorvoering van de gedachte dat het doel is gerealiseerd als de daaraan verbonden maatregelen zijn uitgevoerd bevreemd ons. Dit bevreemd ons te meer daar in de Leidraad Riolering is aangegeven dat met een aantal relatief goedkope meetmethoden zeer waardevolle informatie met betrekking tot het werkelijke systeemgedrag gegenereerd kunnen worden. Tevens wordt in de Leidraad gesteld dat hoewel de uitvoering van metingen kostbaar kan zijn, ook vast staat dat metingen kostenbesparend kunnen zijn: met metingen verkregen inzicht in het werkelijke systeemgedrag is een belangrijk fundament voor het voeren van een adequaat beheer. In de gesprekken met deskundigen is dit bevestigd. Zij geven tevens aan dat met de introductie van milieumaatregelen het rioolstelsel complexer is geworden en daarmee de noodzaak van meten groter.

De maatstaven die in meetbare termen zijn geformuleerd hebben in bijna alle gevallen betrekking op doelen voor de kwaliteit van de riolering (zie bijlage 2).

De grootste groep van deze maatstaven geeft aan de hand van 'toestandsaspecten' gedetailleerd aan wanneer reparatie of vervanging aan de orde is. Een volledig inzicht in de stand van zaken van de realisatie van de doelen voor beheer is er niet. In het verwerken van gegevens naar aanleiding van rioolinspecties bestaat namelijk een grote

achterstand. We komen hier bij de beschrijving van de uitvoering van de maatregelen meer gedetailleerd op terug.

De andere maatstaven die in meetbare termen zijn geformuleerd zijn maatstaven die een werkwijze voorschrijven:

- Steekproefsgewijs controleren van lozingen op de riolering door bedrijven, zodanig dat elk bedrijf minimaal een keer per twee jaar worden gecontroleerd.
- Afhandelen van klachten binnen twee weken.

In de praktijk ligt het aantal controles op de lozing op de riolering een stuk lager. Aangesloten wordt bij de controles in het kader van de melding of vergunning Wet milieubeheer (bijlage 7). Of hiermee de desbetreffende doelen uit het GRP worden gerealiseerd is niet bekend.

Klachten worden geregistreerd. De afhandeltermijn van de klachten wordt niet bijgehouden. Aangegeven is dat het meestal om calamiteiten gaat en deze altijd (ruim) binnen twee weken zijn afgehandeld.

Overigens is ook ten aanzien van de doelen, functionele eisen en maatstaven uit het GRP gericht op de kwaliteit van de riolering aangegeven dat deze als algemeen kader moeten worden beschouwd. Per deelgebied kan de noodzakelijke aanpak in het realiseren van het doel verschillen. Bij de uitvoering van reparaties en vervangingen wordt hier zoveel mogelijk rekening mee gehouden. De noodzakelijke aanpak per deelgebied is niet uitgewerkt op papier. Er wordt uitgegaan van het vakmanschap van de betreffende medewerker. Dit betekent dat niet controleerbaar is of voor de juiste aanpak is gekozen.

Samenvattend komt het er dus op neer dat niet bekend is in hoeverre de doelen van het rioolbeleid gerealiseerd zijn of worden.

2.2.4 Mate waarin maatregelen zijn uitgevoerd

In het GRP wordt onderscheid gemaakt naar drie soorten maatregelen:

1. Milieumaatregelen
2. Vervangingen
3. Beheer van bestaande voorzieningen

Hiervoor is al tot uitdrukking gekomen dat er over de uitvoering van het beleid op belangrijke onderdelen geen informatie aanwezig is. Soms is er wel informatie, maar is die niet gemakkelijk toegankelijk en/of erg versnipperd. Wij hebben naar verhouding zelf veel speurwerk moeten verrichten om een beeld te kunnen schetsen van de mate van uitvoering van de maatregelen uit het GRP.

Wij hebben de volgende schriftelijke bronnen geraadpleegd over de uitvoering van de maatregelen:

- Begrotingen (en daarvan onderdeel uitmakende Investeringsprogramma's)
- Jaarrekeningen;
- Overzicht Stand van zaken maatregelen milieufonds;
- Kredietaanvragen.

De informatie uit deze bronnen hebben wij in de bijlagen⁷ opgenomen. Hier volstaan wij met een samenvattende beschrijving van de stand van zaken.

Uitvoering milieumaatregelen

Milieumaatregelen zijn verbeteringen en/of aanpassingen aan de riolering, waardoor de vuiluitworp vanuit de riolering naar het oppervlaktewater afneemt. Doel van de milieumaatregelen is om de vuiluitworp naar het oppervlaktewater met 50% te reduceren in 2005 ten opzichte van 1985, de zogenaamde basisinspanning,. In het GRP is een uitputtend overzicht met te treffen milieumaatregelen opgenomen. Per milieumaatregel is tevens aangegeven wanneer deze wordt uitgevoerd en wat de kosten hiervan zullen zijn.

Om de milieumaatregelen te kunnen bekostigen is besloten een nieuw fonds, het Fonds Milieu-investeringen Rioleringen, te vormen. Voorstel van het College was het Fonds vanaf 1 januari 1996 te voeden door het rioolrecht I Eigenaarsheffing jaarlijks met 10% extra te verhogen gedurende een periode van vijf jaar.

Bij het vaststellen van het GRP is (bij amendement) besloten bij de Begroting 1996 de wijze van voeding van het Fonds te bepalen (en dus niet te kiezen voor een verhoging van 10% per jaar van het rioolrecht I Eigenaarsheffing). Aan de onderzoeken die volgens het amendement aan het besluit over voeding van het fonds ten grondslag zouden moeten liggen, is onder de noemer 'waterspoor' enkele jaren (in landelijk verband) gewerkt. Uiteindelijk besloot het College in 2000 dat aan de invoering van het waterspoor te veel haken en ogen zitten en hier voorlopig geen invulling aan wordt gegeven. Ook het Waterschap had gemeenten zo geadviseerd. Vanaf 1996 is het Fonds Milieu-investeringen Rioleringen gevoed als aanvankelijke voorgesteld door het College door een jaarlijkse verhoging van 10% van het rioolrecht (1996 tot en met 2000).

De uitvoering van de milieumaatregelen uit het GRP is niet geheel volgens planning verlopen. Al vrij snel na de vaststelling van het GRP is een achterstand in de uitvoering van de milieumaatregelen opgelopen. Hiervoor zijn diverse redenen aan te wijzen. De jaarrekeningen en de overzichten 'Stand van zaken Fonds Milieumaatregelen' noemen in vrij algemene termen:

- Vertraging door afstemming met andere werkzaamheden:

De planning van het GRP is monodisciplinair opgezet; in de praktijk is vaak sprake van een samenhang met de uitvoering van andere projecten, waardoor de oorspronkelijke planning niet houdbaar blijkt (bijvoorbeeld in het geval in het kader van een ander project inspraakprocedures aan de orde zijn).

⁷ In de bijlagen is een aantal overzichten opgenomen op basis waarvan een beeld van de uitvoering van de maatregelen rioolbeleid is verkregen:

- informatie uit begroting en jaarrekening voor activiteit riolering (bijlage 3)
- informatie uit begroting en jaarrekening voor activiteit rioolonderhoud (bijlage 4)
- stand van zaken van (geplande) investeringen rioleringen (bijlage 5)
- momenten dat uitvoering rioolbeleid in de raad(scommissie) aan de orde was (bijlage 6)

In de door ons gevoerde gesprekken is daaraan toegevoegd dat met name in de eerste planjaren het inzicht in overige projecten nog veel beperkter was, dan de laatste jaren het geval is. Met het verschijnen van de Stadsvisie en het POR is het veel beter mogelijk geworden projecten in samenhang te plannen. Men vindt dat de doorlooptijd van projecten gemiddeld sterk is toegenomen door de uitbreiding van de inspraakmogelijkheden.

- Vertraging door gebrek aan capaciteit;
In een deel van de planperiode was een deel van de benodigde capaciteit volgens het GRP niet beschikbaar. Hierdoor is vertraging in de uitvoering ontstaan.
- Vertraging door nieuw waterbeheer;
In de loop van de planperiode zijn de ideeën rond het omgaan met regenwater veranderd (Lokale Waternotitie, Waterplan). Met het oog op deze veranderende ideeën is een aantal geplande milieumaatregelen opnieuw bekeken op hun noodzaak. Dat betekende in ieder geval uitstel van de uitvoering.
- Vertraging door onderlinge relatie milieumaatregelen.
Veel milieumaatregelen hebben onderlinge relaties en vragen om een uitvoering in een bepaalde volgorde. Vertraging van de uitvoering van de ene maatregel leidt dan automatisch tot vertraging van de daaraan gerelateerde maatregelen.

Zonder rekening te houden met bovenstaande verklaringen, levert een vergelijking tussen de planning uit het GRP en de huidige stand van zaken op, dat van de elf tot en met 2002 geplande milieumaatregelen drie milieumaatregelen volledig zijn uitgevoerd; vijf milieumaatregelen deels zijn uitgevoerd en drie maatregelen niet zijn uitgevoerd (zie ook bijlage 8).

Met het Waterplan wordt ingezet op het op grote schaal afkoppelen van verhard oppervlak. Volgens berekeningen maakt dit de bouw van de bergbezinkbassins De Biezen, Opaalstraat en Belvédère overbodig. Het Waterschap Rivierenland heeft in het gesprek met ons benadrukt dat deze aanpak wordt onderschreven, maar wel een risico met zich meebrengt: de bouw van deze bergbezinkbassins is namelijk alleen overbodig, als het afkoppelen slaagt. Het Waterschap zal hier ook aan vasthouden.

Aangegeven is dat het afkoppelen op dit moment achterloopt op de ambities in het Waterplan, maar dat deze op 90% van het tempo als financieel voorzien ligt. In 2001 is circa 30% en per juli 2002 circa 15% van het voorgenomen oppervlak afgekoppeld. Per juli 2002 zat nog 134% van het voorgenomen af te koppelen oppervlak in portefeuille. Aangegeven is dat de uitvoering van deze projecten meer tijd kost dan verwacht. Dit wordt vooral veroorzaakt door de noodzakelijke medewerking van bewoners om tot uitvoering te komen. Het overtuigen van het nut van de maatregelen kost veel tijd. Inmiddels is gestart met de werving van extra capaciteit voor de uitvoering van het afkoppelen.

De planning op dit moment is dat alle te treffen maatregelen uit het GRP, uiteraard exclusief de maatregelen die met het vaststellen van het Waterplan niet meer aan de orde zijn, voor het einde van de planperiode gerealiseerd zullen zijn. Voor ons is moeilijk

te beoordelen of deze verwachting reëel is. Wij vinden het opvallend dat de planning tot nu toe steeds achterstanden liet zien en deze in de nog resterende planjaren ingehaald zou worden.

In de door ons gevoerde gesprekken hebben wij de indruk gekregen dat bij de direct betrokkenen een goed inzicht bestaat in de stand van zaken van de uitvoering van de milieumaatregelen. Deze informatie is veelal slechts beperkt opgenomen in de jaarrekening of anderszins naar het gemeentebestuur gecommuniceerd. Dit beeld is door onze gesprekspartners bevestigd.

Ook uit een aantal dossiers 'milieumaatregelen' dat wij hebben doorgenomen, komt een helder beeld naar voren van de voorbereiding van de uitvoering van de maatregel. De wijze van voorbereiding is ordelijk en controleerbaar en maakt een gedegen indruk. Van de uitvoering van de maatregel zelf is echter vrijwel geen informatie opgenomen. Aangegeven is de verslagen van bouwvergaderingen, weekrapporten en de revisie op het uitgevoerde werk worden bijgehouden in een werkdoos, dat na afrekening van het werk in de meeste gevallen wordt vernietigd. Omdat de oplevering niet formeel wordt vastgelegd is ook deze niet in het dossier terug te vinden.

Uitvoering vervangingen

In het GRP is geen concreet overzicht van uit te voeren vervangingen opgenomen. Op basis van gegevens over de kwaliteit van de riolering is in het GRP een inschatting gemaakt van het bedrag dat gemiddeld per planjaar nodig zal zijn voor de uitvoering van de noodzakelijke vervangingen. Aangegeven is dat dit bedrag jaarlijks geconcretiseerd zal worden door:

- de resultaten van gedetailleerde inspecties van verdachte riolen;
- combinatie met werkzaamheden voor wegreconstructies en woonmilieuverbetering.

Bij de vaststelling van het GRP is bepaald dat de kosten voor vervangingen voor de periode 1995 tot en met 1997 worden gedekt uit het bestaande Fonds Reserverioleringen en vanaf 1998 ten laste van de begroting wordt gebracht.

Aangegeven is dat in de uitvoering van vervangingen sprake is van een flinke achterstand. Door de gekozen werkwijze in het GRP (gemiddeld bedrag, concretisering per jaar) in combinatie met het ontbreken van operationele programma's is de achterstand niet concreet te duiden.

De reden van de achterstand is dat in 1999 en 2000 geen en in 2001 beperkt vervangingen hebben plaatsgevonden, omdat voor die jaren door de gemeenteraad fors bezuinigd is op het budget voor vervangingen. Voor 1999 en 2000 is 90% van het (gemiddeld) benodigde bedrag geschrappt; voor 2001 de helft.

De consequentie van dit besluit is in algemene termen aangegeven: het aantal calamiteiten zal toenemen. Er is geen analyse gemaakt van de consequenties in termen van kosten en risico's.

Verder is ook hier de samenhang met andere projecten als reden voor het ontstaan van achterstanden genoemd. Daarnaast is aangegeven dat de voorbereiding van projecten vaak meer tijd kost dan aanvankelijk (bij het GRP) ingeschat. Dit heeft onder andere te maken met bodemverontreinigingen die worden ontdekt op het moment dat men met de voorbereiding van de riolering aan de slag wil.

Het gevolg van het niet of beperkt uitvoeren van vervangingen sinds 1999 is inderdaad geweest dat het aantal calamiteiten is toe genomen. Vooral de problemen met huisaansluitingen zijn gegroeid. Aangegeven is dat dit veel extra kosten met zich mee brengt, omdat:

- sprake is van steeds meer calamiteiten;
 - calamiteitenbeheer per saldo duurder is dan planmatig onderhoud en/of vervanging.
- In de desbetreffende jaarrekeningen is hiervan melding van gemaakt. Wij zijn van mening dat deze meldingen in de jaarrekening te summier zijn om het probleem onder de aandacht van de gemeenteraad te brengen. In de gesprekken met de deskundigen is ons concreet duidelijk gemaakt dat de kosten voor calamiteitenbeheer minimaal 50% hoger liggen dan bij planmatige vervangingen.

Met het vaststellen van het Waterplan (juni 2001) is een extra budget van NLG 1,1 miljoen voor het uitvoeren van vervangingen beschikbaar gesteld. Als eerder is aangegeven dat dit raadsbesluit recentelijk voor een deel financieel is vertraagd en het zijn plek zal krijgen in de begroting 2003.

In de gesprekken die wij hebben gevoerd is aangegeven dat de wijze waarop middelen voor 'vervangingen' beschikbaar worden gesteld een grote kwetsbaarheid betekent, omdat jaarlijks "geconcurrereerd" moet worden met andere posten. In 1999, 2000 en 2001 resulteerde dit erin, dat het beschikbare budget voor vervangingen vrijwel volledig geschrapt is.

Met het budgetrecht is het natuurlijk aan de raad afwegingen te maken ten aanzien van de inzet van de beschikbare financiële middelen. Wij zijn echter van mening dat op het moment dat de gemeenteraad bedragen schrapt hij de consequenties daarvan moet kennen, zeker als het gaat om een structurele en wettelijk verplichte taak als het rioolbeleid. Op het moment dat bedragen worden geschrapt moeten concrete vragen kunnen worden beantwoord, zoals in dit geval: Wat zijn de consequenties als we geen of minder vervangingen uitvoeren? Zijn we dan uiteindelijk wel goedkoper uit?

De dossiers 'vervangingen' die wij hebben doorgenomen laten eenzelfde beeld zien, als de dossiers 'milieumaatregelen'. Op basis van de stukken in de dossiers ontstaat een helder beeld van de voorbereiding van de uitvoering. Door het ontbreken van stukken over de uitvoering zelf, bestaat er geen beeld van de uitvoering van de maatregelen.

Beheer van bestaande voorzieningen

In het GRP is een beschrijving opgenomen van het beheerproces zoals dat in de planperiode zal worden ingevuld. Hierbij is aangesloten bij de Nederlandse

Praktijkrichtlijn (NPR 3220). Essentieel hierin is dat de basisactiviteiten onderzoek, beoordelen, opstellen en uitvoeren van maatregelen steeds cyclisch herhaald worden. Het beheer is verder uitgewerkt in zogenaamde hoofdlijnen die bepalend zijn voor de maatregelen voor onderhoud, reparatie en vervanging. De financiële consequenties van de wijze van beheer als voorgenomen in het GRP, zijn vertaald naar een gemiddeld benodigd bedrag per planjaar.

Calamiteitenbeheer

Bij het beheer van de bestaande voorzieningen is vanaf het begin van de looptijd van het GRP sprake van problemen. In de gehele planperiode wordt de wijze van beheer in de jaarrekening in meer of minder duidelijke bewoordingen gekenmerkt als calamiteitenbeheer. Dit calamiteitenbeheer neemt veel tijd en middelen in beslag, net als vóór de vaststelling van het GRP. Het planmatig beheer staat hierdoor onder continue druk. Er zijn diverse periodes waarin planmatig onderhoud en reparatie niet aan de orde is. Als redenen hiervoor is aangedragen een tekort aan capaciteit en financiën. Pas sinds 2000 worden de calamiteiten die gemeld worden aan de rioolbeheerder systematisch bijgehouden⁸. Tevens wordt bijgehouden hoe een calamiteit is opgelost. Aan het einde van het jaar wordt een overzicht gemaakt van het totaal aantal calamiteiten per wijk en de aard van de calamiteiten per wijk. In 2000 ging het in totaal om 199 calamiteiten, in 2001 om 257. Het betreft hierbij met name verstoppingen van huisaansluitingen en kolken (door boomwortels). Aangegeven is dat een groot deel van de verstoppingen door planmatig onderhoud voorkomen kan worden. Op het moment dat de planning van herinrichtingsprojecten aan de orde is, wordt de informatie uit het overzicht van calamiteiten gebruikt om na te gaan of het zinvol is ook de riolering in het project mee te nemen.

Met het oog op de hoge kosten die met het oplossen van calamiteiten gemoeid zijn, worden momenteel ideeën uitgewerkt voor het opzetten van een eigen gemeentelijke rioolploeg voor het uitvoeren van relatief eenvoudige calamiteiten.

Planmatig beheer

In de eerste planjaren is een achterstand in het inspecteren van de riolering ontstaan. Vanaf 1999 wordt de inspectie van de riolering planmatig opgepakt. Aangegeven is dat volgens berekeningen de afgelopen vier jaar het aantal geïnspecteerde leidingen overeenkomt met de planning daarvan in het GRP. Hierbij is aangetekend dat dat niet geldt voor gedetailleerde inspecties naar de vervuilingssnelheid van het riool. Deze zijn de afgelopen vijf jaar niet uitgevoerd. Aangegeven is dat deze (in het kader van het operationeel programma reinigen en inspecteren) voor de komende jaren weer gepland zijn.

⁸ Opgemerkt is dat niet alle voorkomende calamiteiten worden gemeld:

- niet alle bel- en herstelzaken worden teruggemeld;
- niet alle eigen waarnemingen van uitvoerders van DSB worden teruggemeld;
- Rechtstreekse meldingen van verstoppingen aan de DAR worden zelden teruggemeld.

Vanaf 2001 hebben de resultaten uit de inspecties voor het eerst geleid tot het direct treffen van noodzakelijke maatregelen en het ontwikkelen van maatregelenprogramma's. Aangegeven is dat deze werkwijze structureel zou moeten worden gevolgd. Feitelijk was dit ook zo aangegeven in het GRP.

De planning van de nog te inspecteren wijken is gericht op het invullen van de witte vlekken. De uiteindelijke planning wordt bepaald aan de hand van de ouderdom van de riolering, de beschikbare gegevens en kennis. Omdat het beschikbare budget voor de rioolinspecties sinds 1994 niet geïndexeerd is en de kosten voor rioolinspectie wel zijn gestegen, kunnen steeds minder meters riool geïnspecteerd worden voor het beschikbare bedrag.

Als eerder aangegeven is in het verwerken van de inspectieresultaten is sprake van een grote achterstand. Van het geïnspecteerd riool is 70 kilometer (ofwel 10% van het stelsel) nog niet verwerkt in het geautomatiseerde bestand. Het gaat hierbij zowel om inspectieresultaten van bestaand als nieuw opgeleverd riool. Voor de ingevoerde gegevens voor inspecties van bestaand riool geldt dat in een groot aantal gevallen nog geen kwalificatie is toegekend aan de geconstateerde situatie. Hiermee is het geautomatiseerde bestand op dit moment niet veel meer dan een geautomatiseerde kaartenbak van het aanwezig riool. Pas als alle gegevens zijn ingevoerd én kwalificaties zijn toegekend, wordt het mogelijk een goed operationeel programma voor onderhoud op te stellen.

Op dit moment heeft de achterstand in het verwerken van de gegevens geen consequenties voor de uitvoering van feitelijke werkzaamheden. Aangegeven is dat het aantal bekende slechte strengen groter is dan met het beschikbare budget kan worden aangepakt.

De achterstand betekent echter wel dat niet of nauwelijks beargumenteerd prioriteiten gesteld kunnen worden. Er immers geen overzicht over het geheel. Dat betekent ook dat 'riool' op dit moment bij de planning van herinrichtingsprojecten alleen volgend en niet sturend kan zijn, waardoor ons inziens de inzet van de beschikbare middelen niet het hoogste rendement oplevert. De achterstand in het gegevensbeheer is tenslotte nadelig voor informatievoorziening. Er kan immers geen actuele informatie worden verstrekt aan derden (intern en extern).

Op dit moment wordt gewerkt aan het wegwerken van de achterstand. De planning is erop gericht om alle beschikbare gegevens in de zomer van 2003 te hebben ingevoerd, zodat deze beschikbaar zijn bij de start van het opstellen van GRP 2 in 2004.

2.2.5 Inzet middelen

In het GRP is aangegeven welke middelen nodig zijn om de doelen uit het GRP te realiseren. Hierbij gaat het om financiële en personele middelen.

Financiën

Binnen de financiële middelen wordt onderscheid gemaakt naar kosten voor exploitatie, milieumaatregelen en vervangingen. Voor het ramen van de kosten voor exploitatie is gewerkt met kostenniveaus voor drie perioden (1995 tot en met 1998, 1999 tot en met 2003 en 2004 en volgende jaren). Dekking⁹ van de exploitatie vindt plaats vanuit de algemene middelen.

In het GRP is voor de kosten voor vervangingen gewerkt met gemiddeld benodigde bedragen. Aangegeven is dat jaarlijks de hoogte van de werkelijke vervangingsinvesteringen worden bepaald door de resultaten van gedetailleerde inspecties van verdachte riolen én de combinatie met werkzaamheden voor wegreconstructies en woonmilieuverbetering. Dekking van de lasten van de vervangingen vond in de periode 1995 tot en met 1997 plaats vanuit het Fonds Reserve Riolerings. Dit fonds is per 1998 opgeheven. Dekking van de vervangingen vindt vanaf dat moment plaats vanuit de algemene middelen.

Voor de milieumaatregelen is een inschatting gemaakt van de benodigde middelen per maatregelen. Dekking van de lasten van deze maatregelen vindt plaats vanuit het Fonds Milieumaatregelen, dat gevoed wordt uit de verhoging van het rioolrecht van 10% per jaar in de periode 1996 tot en met 2000.

In onderstaande tabel is het benodigde bedrag volgens het GRP per planjaar afgezet tegen het later feitelijk beschikbaar gestelde bedrag volgens de begroting. Voor een toelichting op de bedragen verwijzen wij naar bijlage 8.

Jaar	Benodigd ¹⁰ (indicatie)	Beschikbaar (begroting)	Verschil ¹¹ (ben.- besch.)	Verklaring (volgens begroting)	Saldo ¹² (jaarrek.)
1995	6.662	4.892	- 1.770	Geen rekening gehouden met GRP	101
1996	7.728	6.475	- 812	Geen	- 378
1997	8.812	7.999	- 813	Geen	- 120
1998	7.962	9.221	1.259	Geen	202
1999	18.989	10.679	- 8.310	NLG 5 miljoen bezuinigd op vervanging	496
2000	21.677	12.403	-9.274	NLG 5 miljoen bezuinigd op vervanging	1100
2001	11.998	15.123	3.125	NLG 2,5 miljoen bezuinigd op vervanging	- 95

Wat opvalt is dat in vrijwel alle planjaren het beschikbare bedrag volgens de begroting lager was dan het benodigde bedrag volgens het GRP. Hiervoor is in de gevoerde gesprekken een aantal verklaringen gegeven:

- achterstand in de uitvoering van milieumaatregelen;
- achterstand in de uitvoering van beheer en onderhoud (exploitatie);
- bezuiniging op de vervangingen (1999 tot en met 2001);
- er heeft geen indexering van de budgetten plaats gevonden (de jaarlijkse inflatiecorrectie op het rioolrecht is in de algemene middelen gevloeid);

⁹ Voor een overzicht van en een toelichting op de dekking van de kosten voor riolering verwijzen wij naar bijlage 9.

¹⁰ Alle bedragen in NLG x 1.000.

¹¹ - = minder beschikbaar dan benodigd.

¹² - = meer besteed dan beschikbaar.

- er is geen rekening gehouden met nieuwe of sterk stijgende kostenposten als gevolg van nieuwe en of strengere milieu-, arbo- en verkeersveiligheidseisen;
- er is geen rekening gehouden met extra kosten door de uitbreiding van het stelsel:
 - door areaaluitbreiding;
 - door inbreiding;
 - door nieuwe voorzieningen.

Cijfers van Stichting Rioned¹³ bevestigen dat de kosten voor vervanging en aanleg van de riolering zijn gestegen. Voor vervangingen varieert de kostenstijging afhankelijk van het type riolering tussen 18% en 23% ten opzichte van 1997. De aanleg van riolering is gemiddeld 19% duurder geworden ten opzichte van 1995.

Personeel

Uit de jaarrekening komt naar voren dat de inzet van personeel in diverse perioden niet op het niveau geweest als aangegeven in het GRP als minimaal benodigd (zie bijlagen 3 en 4). Als gevolg hiervan is een achterstand in de uitvoering ontstaan. In de gevoerde gesprekken is dit beeld bevestigd en aangegeven dat het tekort aan personeel in relatief hoge mate heeft bijgedragen aan de achterstand in de uitvoering. Tevens is aangegeven dat ook op dit moment sprake is van een onderbezetting. Deze is nu deels ondervangen door de inhuur van externe capaciteit. Gestart is met de werving van vervangende en extra capaciteit.

¹³ Stichting Rioned: Riool in cijfers 2002 - 2003

3. Slotbeschouwing

Het doel van ons onderzoek 'rioolbeleid' was een helder beeld te geven van de voortgang van de uitvoering van het rioolbeleid, zoals verwoord in het GRP (en Waterplan) in relatie tot de besteding van middelen en de hoogte van de tarieven.

Om dit inzicht te kunnen geven hebben wij de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Wat is de mate van realisatie van de gestelde doelen ten opzichte van de planning?
- Wat is de mate van realisatie van de voorgenomen maatregelen ten opzichte van de planning?
- Wat zijn de beschikbare middelen voor de uitvoering geweest in relatie tot de planning?
- Wat is de inzet van middelen voor de uitvoering geweest in relatie tot de planning?

Wij concluderen dat wij deze vragen maar zeer te dele kunnen beantwoorden. Navraag bij de provincie, de VROM-inspectie en het Waterschap die elk een taak hebben in het toezicht op de uitvoering van het GRP, wees uit dat ook zij geen helder beeld van de mate van uitvoering van dat GRP hebben.

Realisatie doelen?

Of de doelen zijn gerealiseerd kunnen wij niet aangeven, hiervoor ontbreekt te veel informatie. Metingen naar het feitelijk functioneren van het stelsel worden niet uitgevoerd en in het verwerken van de meetgegevens van de onderzoeken naar de kwaliteit van de riolering een grote achterstand ontstaan.

Realisatie maatregelen?

Er is een achterstand in de uitvoering van de maatregelen. Voor de milieumaatregelen is deze relatief beperkt. Voor de vervangingen en het beheer is deze niet te duiden. Door de werkwijze van het GRP waarin gewerkt wordt met gemiddelde benodigde bedragen per jaar, in combinatie met het feit dat de uit te voeren maatregelen nooit geconcretiseerd zijn, kunnen wij niet aangegeven hoe groot deze achterstand is.

Beschikbare middelen lager dan gepland

De beschikbare middelen zijn, behalve in 2001, in de gehele planperiode lager geweest dan in het GRP als benodigd was aangegeven. Het gevolg hiervan is geweest dat in een groot aantal jaren sprake was van budgetoverschrijdingen.

Gedurende het onderzoek viel het ons op dat er veel anders is gelopen dan voorgenomen in het GRP (inhoudelijk, personeel, financieel), dat hierover nauwelijks rapportages zijn terug te vinden en dat de gemeenteraad hierover nooit vragen heeft gesteld. Wat wij als rode draad terug zien bij de uitvoering van het rioolbeleid is dat niet planmatig

wordt gewerkt en dat besluitvorming impliciet plaatsvindt. Gegeven deze situatie hebben wij besloten niet te volstaan met de beantwoording van de onderzoeksvragen gericht op het geven van kennis en inzicht aan de gemeenteraad, maar ons over het geconstateerde beeld een oordeel te vormen. Ten behoeve van deze oordeelsvorming hebben wij gesproken met drie deskundigen op het gebied van riolering:

- De heer drs. H.J. Gastkemper, directeur Stichting Rioned
- De heer dr. ir. A.J. Oomens, docent post-academische opleiding GRP/adviseur riolering en stedelijk waterbeheer ingenieursbureau
- De heer prof. dr. ir. F.H.L.R. Clemens, hoogleraar riolering Technische Universiteit Delft/adviseur riolering en stedelijk waterbeheer ingenieursbureau

Niet planmatig gewerkt

Het GRP is op zichzelf een helder en duidelijk plan. Het is echter een statisch boekwerk gebleven. Er is geen invulling gegeven aan het systematisch invullen van de cyclische werkwijze als voorgestaan in de Leidraad Riolering en onderschreven in het GRP.

In de uitvoering ligt de nadruk op de uitvoering van de milieumaatregelen en op calamiteitenbeheer. Met het voeren van een calamiteitenbeheer zijn niet de nagestreefde doelen het uitgangspunt voor het bepalen van de uitvoering, maar de beschikbare financiële en personele middelen. En hoewel de financiële en personele problemen bij uitvoering gedurende een aantal jaren aan de orde zijn, volgt geen bezinning op de aanpak, geen vraag om aanvullende middelen of een overzicht van de consequenties van het vervolgen van deze aanpak.

Ons inziens is met het GRP alleen invulling gegeven aan de wettelijke verplichting een GRP op te stellen. Aan de gedachte achter die planverplichting, namelijk het in de greep krijgen van de rioleringsproblematiek, is gedurende de uitvoering voorbij gegaan, zodat het plan feitelijk weinig betekenis heeft gehad.

Hoewel al vrij snel duidelijk was dat de uitvoering niet liep als voorgenomen, er achterstanden in de uitvoering ontstonden, er sprake was van budgetoverschrijdingen en problemen met de personele bezetting, is de voorgenomen financiële evaluatie na vijf jaar niet uitgevoerd. Ons inziens maakte de afwijking van de voorgenomen werkwijze in het GRP, in combinatie met het feit dat geen afweging is gemaakt van de consequenties van die werkwijze, het des te noodzakelijker wel een evaluatie uit te voeren. Een aanvullend argument voor de noodzaak van die evaluatie is de opmerking van de deskundigen dat een looptijd van een GRP van tien jaar bijzonder lang is. Naar hun oordeel kan met een planperiode van vier tot vijf jaar beter worden aangesloten op de vele veranderingen die zich voordoen op het gebied van rioolbeheer. Een financiële evaluatie na vijf jaar is dus wel het minste wat verwacht had mogen worden.

Het is ons opgevallen dat het tekort aan personele en financiële middelen vaak als oorzaak wordt aangemerkt van de gehanteerde werkwijze. Wij zijn van mening dat de

fundamentele oorzaak ligt bij het ontbreken van concreet beleid en bij het achterwege blijven van een cyclische invulling van de uitvoering.

Impliciete besluitvorming

De ad-hoc benadering zien wij terug in de wijze van besluitvorming door de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft zijn rol rond het rioolbeleid beperkt tot het vrijgeven of intrekken van budgetten voor de uitvoering. Aan zijn controlerende taak heeft de gemeenteraad nauwelijks invulling gegeven. Op basis van diverse signalen en bronnen had de gemeenteraad ons inziens kunnen weten dat de uitvoering niet liep als was voorgenomen en daar actie op moeten ondernemen. Verder dan een aantal vragen of opmerkingen (over de inzet van financiën) bij de behandeling van de jaarrekening is de gemeenteraad niet gegaan.

Extra kosten

Hoewel wij de consequenties van de gehanteerde werkwijze niet exact kunnen duiden, is ons op basis van de gesprekken met de deskundigen wel duidelijk geworden dat deze extra geld kost en de nodige risico's met zich mee brengt.

De gehanteerde aanpak betekent dat extra kosten gemaakt moeten worden. In de eerste plaats is calamiteitenbeheer duurder dan structureel beheer en onderhoud. Bij vervangingen van riolen gaat het om minimaal 50% meer kosten.

Daarnaast hebben de deskundigen aangegeven dat ook door het uitvoeren van metingen belangrijke kostenbesparingen te bereiken zijn en dus dat het achterwege laten van metingen geld kost. Aangegeven is dat de ervaring leert dat goed gekozen meetprogramma's aantoonbaar terugverdiend worden.

In de gemeenteraad is diverse malen gesproken over de noodzaak van tariefsverhoging. Deze discussies waren steeds gericht op het beperken van lasten voor de burger; de inhoud speelde bij deze discussies nauwelijks een rol. Bovendien werd voorbijgegaan aan de extra kosten die gemaakt worden door de gehanteerde werkwijze.

Aanzienlijke risico's

De gehanteerde werkwijze betekent dat de gemeente een aantal risico's loopt. Inzicht in de aard en de omvang daarvan is er niet. Behalve in algemene termen, kunnen wij deze risico's ook niet concretiseren. In onze gesprekken met de deskundigen zijn voorbeelden naar voren gebracht, die ook in Nijmegen aan de orde (kunnen) zijn:

- **Inhoudelijk:** Door de achterstand in het verwerken van de inspectieresultaten is er geen actueel inzicht in de toestand van het rioolstelsel. Het risico is groot dat men voor onaangename verrassingen komt te staan. Dat het aantal calamiteiten toeneemt zien wij als signaal hiervoor.
Na de oorlog is in een hoog tempo riolering aangelegd, waarbij de kwaliteit niet de hoogste prioriteit kreeg. Uitgaande van een

gemiddelde levensduur van riolering van circa 60 jaar, is de kans groot dat op korte termijn een hausse van noodzakelijke vervangingen aan de orde is.

Met de introductie van milieumaatregelen is het rioolstelsel complexer geworden. Dat brengt ook nieuwe risico's met zich mee. In de gesprekken met deskundigen is aangegeven dat milieumaatregelen consequenties kunnen hebben voor de kwaliteit van de riolering. Er zijn situaties bekend dat rioolbuizen na het treffen van milieumaatregelen (aanleg bergbezinkbassin of op grote schaal afkoppelen) sneller in kwaliteit achteruitgingen, omdat er minder regenwater door de buis wordt afgevoerd of afvalwater langer in de buis aanwezig is.

Een ander voorbeeld dat is genoemd zijn toenemende volksgezondheidsrisico's bij de aanleg van moderne stelsels gericht op drinkwaterbesparing (grijswatercircuit) en het vasthouden van gebiedseigen water (afkoppelen). Wat dit laatste betreft is erop gewezen dat de kans op foutaansluitingen (door doe het zelv ers) veel groter is.

- **Financieel:** De deskundigen noemen het feit dat geen zekerheid van budget bestaat een groot risico voor de uitvoering van het rioolbeleid. Die zekerheid is er niet, omdat (behalve voor de milieumaatregelen) de kosten voor de riolering gefinancierd worden uit de algemene middelen. Elk jaar wordt de inzet van middelen voor de riolering dus afgewogen tegen de inzet van middelen voor andere taken. Dat dit een niet denkbeeldig risico is bewijzen de bezuinigingen op het budget voor vervangingen in 1999 tot en met 2001.
- **Juridisch:** de juridisering van de samenleving brengt met zich dat het aantal claims als gevolg van overlast en/of schade in zijn algemeenheid toeneemt. Bovendien nemen de toegekende schadeclaims in hoogte toe.

Hoewel de risico's op dit moment dus niet exact zijn te duiden, zijn wij er op basis van de gesprekken met de deskundigen van overtuigd dat de risico's aanzienlijk zijn. De deskundigen hebben ons aangegeven dat de problematiek nu nog in die zin beheersbaar is, dat grote calamiteiten zich tot nu toe niet hebben voorgedaan. Hun inschatting is dat de gehanteerde werkwijze nog maximaal enkele jaren vol te houden is. Er komt echter een moment dat dit niet meer gaat. Op dat moment zal het oplossen van de problematiek veel menskracht en veel geld gaan kosten. Overigens vinden wij het feit dat de risico's niet bekend zijn al problematisch genoeg. Wij zijn van mening dat bij een goede besluitvorming sprake is van onderbouwde keuzes, waarbij bekend is welke risico's men loopt.

Uit de gesprekken met de deskundigen is naar voren gekomen dat het beeld van de uitvoering van het rioolbeleid in Nijmegen niet uniek is. Met hen zijn wij echter van mening dat dit niets afdoet aan het feit dat deze situatie zorgelijk is.

Aanbevelingen

Wij sluiten deze slotbeschouwing af met een aantal aanbevelingen. Onze aanbevelingen zijn zeer basaal. Wij hebben hiervoor gekozen, omdat de ervaring van het GRP van 1994 heeft geleerd dat het komen tot de gewenste wijze van uitvoering niet vanzelf gaat.

Wij bevelen aan in aanloop naar het opstellen van GRP II grondig na te gaan wat geleerd kan worden van GRP I. Dat kan door een gedegen evaluatie uit te voeren, waarbij tenminste aandacht wordt besteed aan:

- Het functioneren van GRP I als planningsinstrument;
- Het functioneren van GRP I als kader voor de financiering;
- De kwaliteit van het feitelijke werk onder GRP I;
- De oorzaken van de tekortkomingen onder GRP I.

In GRP I was voorzien in een systematische invulling van de uitvoering, in hedendaags jargon: wat willen we bereiken (doelen, functionele eisen), wat moeten we daarvoor doen (maatregelen) en wat kost dat (personele en financiële middelen). Dat blijft ons inziens de belangrijkste basis voor de uitvoering van beleid. Juist omdat het rioolstelsel relatief onzichtbaar is (het ligt immers grotendeels onder de grond) én omdat de gemeente met de huidige werkwijze grote risico's loopt, vinden wij het belangrijk dat systematische invulling wordt gegeven aan de uitvoering. Om dat te kunnen doen moet aan tenminste de volgende randvoorwaarden worden voldaan:

- **Werk planmatig**
De ervaring van GRP I heeft in ieder geval geleerd dat een systematische invulling van de uitvoering niet vanzelf gaat. Vergelijkbaar met de opzet van de inhoud van het beleid, adviseren wij ook ten behoeve van de uitvoering de trits aan te houden van "wat willen we bereiken, wat moeten we daarvoor doen en wat kost dat". Op die manier wordt duidelijk welke instrumenten en hulpmiddelen moeten worden ingezet om het plan tot uitvoering te brengen en welke personele en financiële middelen hiervoor nodig zijn. Wij willen hierbij onderstrepen dat ook dit niet meer dan een hulpmiddel is. Of het tot een systematische invulling van de uitvoering komt, heeft met name te maken met de actie die wordt ondernomen bij het constateren van een verschil tussen realisatie en planning. Wij zien het als een kwestie van discipline om dit zichtbaar te maken, op basis hiervan besluiten te nemen en hierover helder te communiceren naar de betrokkenen.
- **Ken het stelsel**
Voor een goede uitvoering van het rioolbeleid is het een vereiste het stelsel te kennen. Alleen dan kan immers een goede afstemming plaatsvinden met andere beheerders in de openbare ruimte. Voor een goede kennis van het stelsel is het noodzakelijk:
 - Metingen te verrichten naar het daadwerkelijke systeemgedrag;

- Te beschikken over een actueel databestand van de toestand van het riool;
- Zelf voldoende deskundigheid in huis te hebben.
- Zorg voor constante financiën
De deskundigen hebben ons er van overtuigd dat het van groot belang is zekerheid te hebben over het beschikbare budget voor de uitvoering van het rioolbeleid. Het vormen van een fonds met de opbrengsten uit de heffing rioolrecht biedt hiervoor de beste garanties. Wij zijn in principe geen voorstanders van fondsvorming, omdat hiermee de afwegingsruimte voor de gemeenteraad beperkt wordt. Op het moment dat afwegingen niet meer aan de orde zijn, omdat deze al zijn gemaakt met het vaststellen van het beleid voor de uitvoering van een wettelijke taak (zoals gebeurt met het vaststellen van een GRP), vinden wij het vormen van een fonds een goede optie, omdat het garanties geeft voor de beschikbaarheid van het benodigde budget.

Met het oog op zijn kaderstellende taak adviseren wij de gemeenteraad zich behalve op de financiën ook uitdrukkelijk op de inhoud te richten. Ons inziens is het aan de gemeenteraad om te besluiten welke strategie wordt gevolgd bij het realiseren van de doelstellingen van het rioolbeleid. Om een goede keuze te kunnen maken, geven wij de gemeenteraad in overweging voorafgaand aan de vaststelling van het GRP I I zonodig een contra-expertise te laten uitvoeren.

Welke informatie de raad nodig heeft (en wanneer), om zijn controlerende taak in te vullen, moet hij zelf aangeven. Ons inziens zou het niet alleen moeten gaan om informatie in termen van techniek en kosten, maar ook in termen van kwaliteit en baten. Wij zijn van mening dat laatstbedoelde informatie het rioolbeleid 'tastbaarder' maakt, en daarmee de betrokkenheid kan vergroten.

4. Reactie College

Geachte heer Dolmans,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van uw bevindingen over het rioolbeleid, de cultuur in en de problemen bij de ambtelijke organisatie en de mechanismen in het samenspel tussen ambtelijke organisatie en gemeentebestuur.

Een helder rapport en na lezing is duidelijk dat het zo niet verder kan. Een verbeteractie is nodig, is deels reeds op gang gebracht doordat uw rekenkamer dit onderzoek heeft gedaan, en als bestuur zullen wij in de voorwaardenscheppende sfeer zoals hierna aangegeven maatregelen treffen.

Wij zijn van mening dat de bevindingen uit het rapport expliciet betrokken moeten worden bij de evaluatie van het GRP I (1994) ten behoeve van het opstellen van het GRP II (2005). Een evaluatie die ondermeer moet uitmonden in een beschrijving van de technische en administratieve stand van zaken, het nader duiden van lacunes in kennis/gegevens en het doen van aanbevelingen dienaangaande voor de opstellers van het GRP II en voor de ambtelijke en bestuurlijke processen.

Daarbij beveelt ons college uw Raad met nadruk aan om dit rapport te betrekken bij de evaluatie van het proces van begrotingsbehandeling van dit jaar, cq van de begrotingsbehandeling in het totaal van de complete beleidscyclus op raadsniveau.

Wij onderkennen dat het invoeren van cyclische processen in een breed georiënteerde (beheer)organisatie als die van een gemeente niet vanzelf gaat. Ten aanzien van het rioolbeleid kan dit gestimuleerd worden door de volgende GRP-cyclus terug te brengen tot 4 jaar, voor zo'n periode afspraken te maken over een minimaal begrotingsniveau en te zorgen dat restantbudgetten meegenomen kunnen worden naar het volgende begrotingsjaar. Of formele fondsvorming daarvoor het juiste instrument is zullen wij in het kader van de financiering van het GRPII nader bezien.

Wij zijn het eens met de stelling dat calamiteitenbeheer duurder is dan structureel beheer en onderhoud. Dit sluit volledig aan op het uitgangspunt in het collegeakkoord met betrekking tot het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR).

Met betrekking tot het toekennen van budgetten voor areaal-uitbreiding en inflatiecorrectie gaat ons college, in tegenstelling tot achter ons liggende periodes, uit van het 'ja-tenzij-principe'.

Ten aanzien van planmatig beheer is in 2001 een verbeteractie in gang gezet. De discussies in het kader van het onderzoek van de rekenkamer hebben die aanpak ondersteund. De eerste resultaten daarvan zijn terug te vinden in de stadsbegroting 2003-2006 (programma integraal waterbeheer) en in het directieplan 2003 voor DGG. Wij zullen toezien op het verder verbreden en doorvoeren hiervan.

Tenslotte is inmiddels besloten dat Nijmegen in RIONED-verband meedoet aan een 'benchmarking rioleringszorg' door 41 gemeenten. Daarbij aan de orde komende aspecten zijn de kwaliteit van het rioolstelsel, uitgaven, milieu-inspanning, organisatievermogen, overlast en klanttevredenheid. Verwacht mag worden dat het leereffect van deelname groot zal zijn en dat op een gestructureerde manier zicht op mogelijkheden voor verbetering wordt gekregen. Het streven is dat de resultaten medio 2003 beschikbaar komen hetgeen op tijd is om mee te worden genomen bij de evaluatie van het GRP I.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,
mevr. dr. G. ter Horst

De Secretaris,
ir. H.K.W. Bekkers

Bijlage 1: Eisen die de Wet milieubeheer aan een GRP stelt

In deze bijlage is opgenomen welke eisen de Wet milieubeheer stelt aan een Gemeentelijk Rioleringsplan.

Bijlage 1: Eisen die de Wet milieubeheer aan een GRP stelt

De aanleg en het beheer van de riolering is een gemeentelijke taak op grond van de Wet milieubeheer.

1. Elke gemeente draagt zorg voor de doelmatige inzameling en het doelmatig transport van afvalwater dat vrijkomt bij de binnen haar grondgebied liggende percelen.
2. Op verzoek van Burgemeester en Wethouders kunnen Gedeputeerde Staten in het belang van een doelmatige verwijdering van afvalwater ontheffing verlenen van de verplichting opgenomen in het eerste lid, voor een in de ontheffing genoemde periode, voor:
 - a. Een gedeelte van het grondgebied van de gemeente, dat gelegen is buiten de bebouwde kom;
 - b. Een bebouwde kom van waaruit afvalwater met een vervuilingswaarde van minder dan 2000 inwonersequivalenten wordt geloosd.

(Wet milieubeheer, hoofdstuk 10, artikel 10.16a)

Volgens diezelfde Wet milieubeheer zijn gemeenten verplicht een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op te stellen. Ook aan de inhoud van het GRP stelt de wet eisen:

1. De gemeenteraad stelt telkens voor een daarbij vast te stellen periode een gemeentelijk rioleringsplan vast.
2. Het plan bevat tenminste:
 - a. Een overzicht van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor het inzamelen en transport van afvalwater en een aanduiding van het tijdstip waarop die voorzieningen naar verwachting aan vervanging toe zijn;
 - b. Een overzicht van de in de door het plan bestreken periode aan te leggen of te vervangen voorzieningen als bedoeld onder a;
 - c. Een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen, bedoeld onder a en b, worden of zullen worden beheerd;
 - d. De gevolgen voor het milieu van de aanwezige voorzieningen als bedoeld onder a en van de in het plan aangekondigde activiteiten;
 - e. Een overzicht van de financiële gevolgen van de in het plan aangekondigde activiteiten.
3. Indien in de gemeente een gemeentelijk milieubeleidsplan geldt, houdt de gemeenteraad met het plan rekening bij de vaststelling van een gemeentelijk rioleringsplan

(Wet milieubeheer, paragraaf 4.8 artikel 4.22)

Aan de voorbereiding van het gemeentelijk rioleringsplan stelt de Wet milieubeheer de volgende eisen:

1. Het gemeentelijk rioleringsplan wordt voorbereid door Burgemeester en Wethouders. Zij betrekken bij de voorbereiding van het plan in elk geval:
 - a. Gedeputeerde Staten;
 - b. De beheerders van zuiveringstechnische werken waarnaar het ingezamelde afvalwater wordt getransporteerd;
 - c. De beheerder van oppervlaktewater waarop het ingezamelde water wordt geloosd; en
 - d. De inspecteur.
2. Zodra het plan is vastgesteld, doen Burgemeester en Wethouders hiervan mededeling door toezending van het plan aan de in het eerste lid, onder a. tot en met d. genoemde organen.
3. Burgemeester en wethouders maken de vaststelling bekend in één of meer dag- en nieuwsbladen die in de gemeente verspreid worden. Hierbij geven zij aan op welke wijze kennis kan worden verkregen van de inhoud van het plan.

(Wet milieubeheer, paragraaf 4.8 artikel 4.23)

Bijlage 2: Overzicht van doelen, functionele eisen en maatstaven uit het GRP

In deze bijlage is het overzicht met de doelen, functionele eisen en maatstaven uit het GRP opgenomen. Deze vormen samen het beleidskader voor de uitvoering van het rioolbeleid.

Doelen:	beschrijven de (ideale) situatie met betrekking tot de toestand en het functioneren van de riolering in relatie tot de omgeving. De vraag wat de gemeente wil bereiken staat centraal.
Functionele eisen:	zijn een specificatie van de doelen en geven aan welke voorwaarden moet worden voldaan om de doelen te bereiken. De vraag hoe het systeem zich moet gedragen om de doelen te kunnen bereiken staat centraal. Functionele eisen zijn geen maatregelen en worden veelal in kwalitatieve termen uitgedrukt.
Maatstaven:	maken de functionele eisen in kwantitatieve zin toetsbaar. Bij het formuleren van maatstaven moet onderscheid worden gemaakt tussen het theoretische en het werkelijke systeemgedrag. De maatstaven die betrekking hebben op het theoretische functioneren van het systeem worden getoetst met een model. De maatstaven die worden gehanteerd voor de toetsing van het werkelijke systeemgedrag hebben betrekking op praktijkwaarnemingen.

Bijlage 2: Overzicht van doelen, functionele eisen en maatstaven uit het GRP

Doelen	Functionele eisen	Maatstaven
1. Beschermen volksgezondheid	1. Voorkomen van het contact met (faecale) afvalstoffen en dergelijke. Goede afvoer van overtollige neerslag	1. Uittreden van ingestroomde afvalstoffen uit het rioelstelsel alleen ter plaatse van overstorten en RWZI. Geen overlast.
2. Terugdringen verontreiniging oppervlaktewater en waterbodemb	2a. Beperken vuilemissie via overstorten op oppervlaktewateren waar de AMK als waterkwaliteitsdoelstelling geldt	2a. De vuiluitworp reduceren tot een niveau conform de basisinspanning volgens het IWGR. Toestandsaspect C5 en C7 kleiner of gelijk aan klasse 2.
	2b. Stringenter beperken vuilemissie via overstorten op oppervlaktewateren indien hogere waterkwaliteitsdoelstellingen dan de AMK gelden	2b. Niet van toepassing
3. Terugdringen verontreiniging grondwater en waterbodemb	3a. Waarborging waterdichtheid riolen	3a. Toestandsaspecten A3, B3 kleiner of gelijk aan klasse 2; A4 en A5 kleiner dan klasse 5. Nader onderzoek indien klasse 3, 4 of 5 wordt geconstateerd. Reparatie of vervanging binnen 3 jaar indien noodzakelijk. Toestandsaspecten A6 en A7 kleiner of gelijk aan klasse 3, reparatie indien klasse 5 wordt geconstateerd.
	3b. Zoveel mogelijk saneren van ongezuiverde lozingen (niet op de riolering aangesloten panden)	3b. Uitvoering van het Lozingenbesluit volgens de Wet bodembescherming en WVO
4. Beperken van wateroverlast in de gemeente tot een acceptabel niveau	4a. De afvoercapaciteit van de riolering moet voldoende zijn om wateroverlast te beperken tot een acceptabel niveau	4a. Bestaande stelsel 80l/s.ha permanente bui. Lagere intensiteiten worden geaccepteerd afhankelijk van ervaringen in de praktijk.
	4b. De stroming in de buis mag niet belemmerd worden.	4b. Toestandsaspecten C2 tot en met C6 kleiner of gelijk aan 2, en C1 kleiner of gelijk aan 3. Onderhoud of reparatie indien voor C2 tot en met C6 klasse 3, 4 of 5, of voor C1 klasse 5 wordt geconstateerd.
	4c. Ongehinderde instroming in riolen via kolken	4c. Reiniging zodanig dat de gemiddelde afvoercapaciteit tenminste 2l/s per kolk is.
	4d. Adequaaf reageren op klachten	4d. Klachten afhandelen binnen twee weken
5. Zoveel mogelijk voorkomen van instortingen en	5. De stabiliteit en dichtheid van de riolering moet	5. Toestandsaspecten A2 en B3 kleiner of gelijk aan

Doelen	Functionele eisen	Maatstaven
verzakkingen ten gevolge van de riolering	zodanig zijn dat instortingen en verzakkingen worden voorkomen	klasse 1; B1 gelijk aan klasse 1, B4 kleiner of gelijk aan klasse 3. Nader onderzoek indien voor A2, B1 of B3 klasse 3, 4 of 5, of voor B4 klasse 4 of 5 wordt geconstateerd. Reparatie of vervanging binnen 3 jaar indien noodzakelijk.
6. Voorkomen van aantasting van de riolering	6a. Geen schadelijke (bio)chemische processen in de riolering	6a. Toestandsaspect B2 kleiner of gelijk aan klasse 2. Nader onderzoek indien klasse 3, 4 of 5 wordt geconstateerd. Reparatie of vervanging binnen 3 jaar indien noodzakelijk
	6b. Naleving lozingsverordening	6b. Steekproefsgewijs controleren bedrijven. Elk bedrijf wordt minimaal een keer per twee jaar gecontroleerd.
7. Voorkomen van problemen op de RWZI	7a. Inzichtelijk maken van het aanbod van afvalwater op de RWZI	7a1. Toestandsaspect A1, A3 en B3 kleiner dan klasse 2. Nader onderzoek indien klasse 3, 4 of 5 wordt geconstateerd. Reparatie of vervanging binnen 3 jaar indien noodzakelijk
		7a2. Kwantificering van de gevolgen van toekomstige uitbreidingen
	7b. Voorkomen van lozingen in de riolering die de biologische processen cq de toevoer op de RWZI kunnen verstoren	7b. Steekproefsgewijs controleren bedrijven. Elk bedrijf wordt minimaal een keer per twee jaar gecontroleerd.
	7c. Voorkomen van het intreden van oppervlaktewater via de overstorten	
	7d. Afkoppeling van verharde oppervlakken van het riool welke relatief schoon regenwater afvoeren	
8. Afstemming overstortdebieten/volumina met waterkwantiteitsbeheer	8. Overstortdebieten beperken naar gelang de omvang/ functie van de ontvangende waterloop	8. Overstorten dienen zoveel mogelijk water te lozen op hoofdwaterwegen
9. Rechtvaardige en maatschappelijk verantwoorde verdeling van kosten voor gebruik van de riolering	9. Differentiatie rioolrecht volgens gangbare maatschappelijke uitgangspunten	
10. Optimaliseren prijs-kwaliteitsverhouding	10. Planmatige aanpak vernieuwing en exploitatie	

Bijlage 3: Overzicht van informatie uit begroting en jaarrekening voor activiteit riolering

In het volgende overzicht zijn de teksten uit de begroting en jaarrekening voor de activiteit riolering (activiteitsnummer 3.08) voor de jaren 1995 tot en met 2002 opgenomen.

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1995 - 1998	Jaarrekening 1995
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Het concept-GRP, in het najaar van 1994 wordt dit aangeboden, verschaft inzicht in de omvang van de noodzakelijke investeringen ten behoeve van de verbetering van de riolering in de stad. Naast een vervangingsprogramma van jaarlijks $\pm$ NLG 6 miljoen tot het jaar 2010 zullen tot het jaar 2005 milieumaatregelen moeten worden getroffen tot een hoogte van totaal $\pm$ NLG 90 miljoen. De vervangingsinvesteringen zullen vanaf 2010 $\pm$ NLG 11 miljoen bedragen en op langere termijn nog oplopen. De financieringsmogelijkheden van bovenstaande worden bezien in het kader van de aanpassing van de Financiële Verhoudingenwet en de daaruit voortvloeiende gefaseerd oplopende uitkering uit het Gemeentefonds. De financiële implicaties van bovenstaand zijn voor de beleidsplanperiode derhalve niet verwerkt. In het kader van genoemd GRP zal tevens aandacht worden besteed aan innovatieve technieken en ontwikkelingen.	Eind 1994 is het GRP door de raad vastgesteld. In 1995 is met de voorbereiding van de milieu-investeringen begonnen, de uitvoering zal starten in 1996. De geplande rioolsaneringsinvesteringen zijn vrijwel geheel gerealiseerd. Aan het inspectieprogramma is in 1995 minder capaciteit besteed, maar dat zal in 1996 veranderen als de wijk Hatert aan een uitgebreide inspectie zal worden onderworpen. In toenemende mate treedt wortelgroei op in leidingen, kolken en kolkaansluitingen, waardoor verstoppingen optreden. Als voorbeeld kan dienen de Nieuwe Dukenburgseweg waar in 1993 het riool met de wortelfrees werd behandeld. In 1995, binnen twee jaar dus, trad weer hetzelfde probleem op, waardoor er een vervanging van de pijpen moest plaatsvinden. Wellicht houdt wortelgroei verband met de droogte, want na de zomervakantie was er sprake van een aanzienlijke klachtenstroom. Het oplossen van deze klachten leidde tot een overschrijding van het budget. Voor het overstorten op de Waal wordt aan de gemeente Nijmegen een aanslag opgelegd in het kader van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater. De door het rijk gehanteerde tarieven zijn in 1995, net als in voorgaande jaren, fors gestegen. Verwacht wordt dat deze ontwikkeling zich de komende jaren voortzet.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Het op basis van het GRP op het noodzakelijke onderhouds- en kwaliteitsniveau brengen en houden van het Nijmeegse rioolstelsel.	Het op basis van het GRP op het noodzakelijke onderhouds- en kwaliteitsniveau brengen en houden van het Nijmeegse rioleringsstelsel.
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 1995	3.399
Begroting 1995 na wijziging	3.578
Rekening 1995	3.737
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Het dalend nadelig saldo in 1994 en 1995 is een gevolg van overheveling van een aantal investeringswerken naar de activiteit wegen, straten en pleinen welke in het verleden ten onrechte op de activiteit riolen werden verantwoord. De baten bestaan voornamelijk uit een onttrekking aan het fonds riolering dat bedoeld is om tijdelijk - voeding van het fonds vanuit de rioobelasting is voorzien tot en met 1997 - de consequenties van een verhoogd investeringsniveau op te vangen. In de ramingen is geen rekening gehouden met het GRP.	Het oplossen van de klachten over verstopte riolering leidde tot een overschrijding van NLG 160.000,--. De aanslagen in het kader van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater lagen nog eens NLG 30.000,-- hoger dan het niveau van NLG 96.000,-- waarmee na de melding in de Voorjaarsnota rekening werd gehouden. In de toekomst zal hier naar verwachting nog eens structureel NLG 20.000,-- bovenop komen. De afrekening van aanleg huisaansluiting uit voorgaande jaren leverde een voordeel op van in totaal NLG 94.000,--. Deze ontwikkeling zou het beeld kunnen oproepen van een meer kostendekkend tarief. Bijstelling van het tarief wordt echter niet geadviseerd, omdat door de vereiste milieumaatregelen (verwerken oud asfalt en verontreinigde grond) kostenstijgingen worden voorzien. In 1995 wer er NLG 70.000,-- te weinig verrekend met het fonds riolering, deze verrekening geschiedt in 1996.

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1996 – 1999	Jaarrekening 1996
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
In het GRP is de gemeentelijke zorgplicht ingevuld voor de Nijmeegse riolering, rekening houdend met de diverse wettelijke kaders. Dit plan is in december 1994 door de raad vastgesteld. De hoofdelementen van dit plan zijn: <u>Onderhoud en vervanging van de riolen:</u> Op basis van uitgevoerde rioolinspecties zijn langjarig strategische prognoses voor de vervangingsinvesteringen opgesteld. Hiervoor is een oplopend investeringsvolume nodig: tot 1999 gemiddeld NLG 4 miljoen per jaar, daarna tot 2009 gemiddeld NLG 6 miljoen per jaar, daarna tot 2024 gemiddeld NLG 11 miljoen per jaar en daarna gemiddeld NLG 15 miljoen per jaar. Tot 1998 kunnen deze investeringen worden gedekt uit het reservefonds riolerings. In 1998 is voor NLG 3 miljoen dekking gevonden in de beschikbare ruimte van de stedelijke instandhouding. Vanaf 1999 zal de investeringsbehoefte als accres ingepast worden in de stedelijke instandhouding, ten laste van de verhoogde uitkering uit het gemeentefonds (NLG 5,5 miljoen). <u>Milieumaatregelen:</u> De te nemen maatregelen zijn gericht op een reductie van de vuiluitwerp via riooloverstorten. In delen van de stal zal het gescheiden stelsel worden omgebouwd naar een verbeterd gescheiden stelsel, de voorzieningen in Hatert worden omgebouwd tot een eigen onderbmalingsgebied, er worden drie bergbezinkbassins aangelegd in de stad en er wordt een transportriool van het westelijk centrumgebied naar de Biezen gerealiseerd. Hiermee is een totale investering van NLG 84 miljoen gemoeid. De kosten van deze maatregelen worden gedekt door een verhoging van het rioolrecht. De resultaten van de motie 'Waterspoor', waarin duidelijk moet worden of de kosten van de riolerings voor een deel in relatie kunnen worden gebracht met het waterverbruik zullen in het najaar van 1995 aan de raad worden voorgelegd.	In het GRP is de gemeentelijke zorgplicht ingevuld voor de Nijmeegse riolering, rekening houdend met de diverse wettelijke kaders. Dit plan is in december 1994 door de raad vastgesteld. In het kader van het Gemeentelijke Rioleringsprogramma stonden voor 1996 diverse werken gepland. Alle geplande werken zijn in voorbereiding genomen. Echter slechts één werk (industrieterrein Westkanaaldijk) is ook volledig uitgevoerd. De oorzaken van de vertraging zijn divers. De sanering van het riool in de Scheepvaartweg kan pas worden uitgevoerd als de rioolsanering van de Handelsweg gereed is. Deze uitvoering van de Handelsweg is vertraagd vanwege grondwatervervuiling. Deze problematiek speelt ook bij de Scheepvaartweg. De sanering van de riolerings in de Floraweg is gekoppeld aan de herinrichting van het Florapark; de uitvoering van laatstgenoemd park is vertraagd. Een andere belangrijke oorzaak van de vertraagde uitvoering van het programma is gelegen in het feit dat uitvoering van het programma is gelegen in het feit dat bij de opstelling van het GRP alleen de riolerings zelf is belicht. De noodzakelijke integrale benadering, met aandacht voor aspecten als verkeersveiligheid, beplanting, onderhoudstoestand verharding, archeologisch onderzoek en kwaliteit openbare ruimte leidt enerzijds tot budgettaire knelpunten (in het kader van het GRP zijn doorgaans slechts middelen voor de riolerings gereserveerd) en anderzijds – vanwege de multidisciplinaire aanpak – tot bijstelling in de tijd. Voorbeelden zijn de bouw van het bergbezinkbassin Weg door Jonkerbosch / hoek Tarweweg en de rioolverruiming Ubbergseveldweg. De achterstand in het TV-inspectieprogramma ad NLG 400.000,-- zal door het inhuren van extra capaciteit in 1997 geheel worden ingelopen. Ten aanzien van het onderhoud kolken en huisaansluitingen heeft de trend van 1995 zicht voortgezet: door wortelingroei is circa NLG 300.000,-- meer uitgegeven dan begroot. Om het probleem enigszins af te dempen is de investeringspost 'kleinschalige rioolsanering' ingezet. Voorgesteld zal worden om deze methodiek ook voor 1997 en 1998 te volgen. Vanaf 1998 komt er een jaarlijks budget van NLG 5,5 miljoen beschikbaar, hiervan kan een gedeelte voor de genoemde problematiek worden afgezonderd.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Het op basis van het GRP op het noodzakelijke onderhouds- en kwaliteitsniveau brengen en houden van het Nijmeegse rioolstelsel.	Het op basis van het GRP op het noodzakelijke onderhouds- en kwaliteitsniveau brengen en houden van het Nijmeegse rioleringsstelsel.

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1996 - 1999	Jaarrekening 1996
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 1996	4.744
Begroting 1996 na wijziging	4.888
Rekening 1996	4.896
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Zoals in het bij de Najaarsnota 1994 vastgestelde GRP is verwoord, worden de vervangingsinvesteringen tot 1998 afgedekt uit het bestaande rioleringsfonds. In 1998 is er binnen de voor stedelijke instandhouding beschikbare ruimte een bedrag van NLG 3 miljoen gereserveerd voor vervangingsinvesteringen in het rioolstelsel. Vanaf 1999 worden alle budgetten voor stedelijke instandhouding samengevoegd. De in de cijfers tot uitdrukking komende lastenverhoging wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de in het GRP genoemde milieumaatregelen. Deze lasten (NLG 5,5 miljoen) worden afgedekt door een jaarlijkse verhoging van het tarief rioolrecht. De uitzetting in het jaar 1999 in de sfeer van de rioleringsuitgaven wordt opgevangen door inzet van een zelfde bedrag uit de te verwachten hogere uitkering uit het Gemeentefonds als uitvloeisel van de herijking.	De genoemde vertraging in de investeringen heeft voor de activiteit riolering geen financiële consequenties, omdat verevening via de rioleringsfondsen plaatsvindt. De kosten van de bel- en herstellijn ad NLG 50.000,-- moet worden gezien in relatie tot de activiteit 2.3 Integrale Veiligheid. In de sfeer van rioolbeheer tredt een voordeel van NLG 75.000,-- op, omdat diverse grote rioleringsprojecten een grote capaciteitsinzet vereisen.

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1997 - 2000	Jaarrekening 1997
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
In het GRP is de gemeentelijke zorgplicht ingevuld voor de Nijmeegse riolering, rekening houdend met de diverse wettelijke kaders. Dit plan is in december 1994 door de raad vastgesteld. De hoofdelementen van dit plan zijn: <u>Onderhoud en vervanging van de riolen:</u> Op basis van uitgevoerde rioolinspecties zijn langjarig strategische prognoses voor de vervangingsinvesteringen opgesteld. Hiervoor is een oplopend investeringsvolume nodig: tot 1999 gemiddeld NLG 4 miljoen per jaar, daarna tot 2009 gemiddeld NLG 6 miljoen per jaar, daarna tot 2024 gemiddeld NLG 11 miljoen per jaar en daarna gemiddeld NLG 15 miljoen per jaar. Tot 1998 kunnen deze investeringen worden gedekt uit het reservefonds riolering. In 1998 is voor NLG 3 miljoen dekking gevonden in de beschikbare ruimte van de stedelijke instandhouding. Vanaf 1999 zal de investeringsbehoefte als accres ingepast worden in de stedelijke instandhouding, ten laste van de verhoogde uitkering uit het gemeentefonds (NLG 5,5 miljoen). <u>Milieumaatregelen:</u> De te nemen maatregelen zijn gericht op een reductie van de vuiluitwerp via riooloverstorten. In delen van de stad zal het gescheiden stelsel worden omgebouwd naar een verbeterd gescheiden stelsel, de voorzieningen in Hatert worden omgebouwd tot een eigen onderbemalingsgebied, er worden drie bergbezinkbassins aangelegd in de stad en er wordt een transportriool van het westelijk centrumgebied naar de Biezen gerealiseerd. Hiermee is een totale investering van NLG 84 miljoen gemoeid. De kosten van deze maatregelen worden gedekt door een verhoging van het rioolrecht. Vanaf 1996 wordt aan dit Rioleringsplan uitvoering gegeven via een uitvoeringsprogramma Riolering. In dit uitvoeringsprogramma zijn de projecten voor 1997 tot in detail gepland en uitvoeringsgereed. Voor de opvolgende jaarschijven start de planvoorbereiding, mede afhankelijk van de dekkingruimte voor de vervangingsinvesteringen (zie hierboven).	In 1997 is een aanvang gemaakt met de inventarisatie van het rioleringssysteem in Oosterhout, Ressen en Lent, afronding zal plaatsvinden in 1998. Eveneens is gestart met een onderzoek naar verdergaande mogelijkheden voor afkoppeling van regenwater. Naar verwachting zal over de resultaten van dit onderzoek en de eventuele consequenties voor het GRP (milieumaatregelen) in de loop van 1998 gerapporteerd kunnen worden. In afwachting hiervan is een pas op de plaats gemaakt met de voorbereiding en uitvoering van een aantal in 1997/1998 GRP-projecten. De in de afgelopen jaren gesignaleerde tendens ten aanzien van calamiteiten onderhoud heeft zich in 1997 in versterkte mate voortgezet. De problemen, voornamelijk wortelingroei, zijn van structurele aard. In de komende jaren moet dan ook rekening worden gehouden met een aanzienlijke kostentoeename.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Het op basis van het GRP op het noodzakelijke onderhouds- en kwaliteitsniveau brengen en houden van het Nijmeegse rioolstelsel.	- (niets opgenomen)
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 1997	6.519
Begroting 1997 na wijziging	7.016
Rekening 1997	7.295

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1997 - 2000	Jaarrekening 1997
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Zoals in het vastgestelde GRP is verwoord, worden de vervangingsinvesteringen tot 1998 afgedekt uit het bestaande Rioleringsfonds. In 1998 is er binnen de voor stedelijke instandhouding beschikbare ruimte een bedrag van NLG 3 miljoen gereserveerd voor vervangingsinvesteringen in het rioolstelsel. De in de cijfers tot uitdrukking komende lastenverhoging wordt veroorzaakt door de in het GRP genoemde milieumaatregelen. Deze lasten (jaarlijks NLG 1,1 miljoen extra tot het jaar 2000) worden afgedekt door een jaarlijkse verhoging van het tarief rioolrecht. De uitzetting vanaf 1999 in de sfeer van rioleringsuitgaven wordt, conform raadsbesluit van december 1994, opgevangen door inzet van eenzelfde bedrag (NLG 5,5 miljoen) uit de te verwachten hogere uitkering uit het Gemeentefonds als uitvloeisel van de herijking.	Tengevolge van onvermijdelijke onderhoudsingrepen is een overschrijding ontstaan, groot NLG 423.000,--: oorzaken wortelingroei kolken en huisaansluitingen (NLG 150.000,--), extra kosten zuiveringsschap persleiding gemaal De Biezen (NLG 25.000,--), storingen hoofdgemalen Lindenholt (NLG 35.000,--), vervanging uitgevallen pompen vijver Grootstalselaan (NLG 30.000,--). In het Waalspronggebied is aan reinigingsonderhoud uitgegeven NLG 83.000,--. Tegenover de kostenuitzettingen staat de (compenserende) inzet van het investeringsbudget kleinschalige rioolsanering (NLG 100.000,--) en niet ingezet te vacatureruimte (NLG 105.000,--). De geschetste vertragingen in het investeringstempo leiden tot lagere kapitaallasten ($\pm$ NLG 150.000,--). Omdat hier tegenover de onttrekkingen aan de beide rioleringsreserves met een zelfde bedrag zijn verlaagd, heeft dit geen budgettair effect.

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1998 - 2001	Jaarrekening 1998
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Ingevolge het vastgestelde GRP zal er fors in het rioleringsnet geïnvesteerd worden, waarbij met name een aantal milieu-investeringen in het oog springen. In het uitvoeringsprogramma Riolering zijn de projecten voor 1999 tot in detail gepland en uitvoeringsgereed. Voor de opvolgende jaarschijven start de planvoorbereiding. Tot en met 1999 zijn de volgende grote projecten (deels al in uitvoering) ingepland: • Bergbezinkbassing Weg door Jonkerbos/Tarweweg – 10,0 miljoen • Knelpunten Ubbergseveldweg/Louiseweg – 1,5 miljoen • Leidingvergroting Couwenbergstraat – 0,8 miljoen • Bergbezinkbassin Opaalstraat – 5,1 miljoen • Gemaal Opaalstraat – 1,3 miljoen • Nederheidsweg – 1,3 miljoen • Doorpersing Hezelpoort – 2,0 miljoen • Trace Nieuwe Marktstraat – 1,0 miljoen • Overige milieu-investeringen – circa 1 miljoen • Autonome rioolsaneringen (Fabrieksweg, Bijleveldsingel, Roggeweg) – 3,0 miljoen	In 1998 is voor de aanpak van de milieumaatregelen voor het rioleringsstelsel een nieuwe beleidslijn ingezet. De raad heeft met het instemmen met de Lokale Waternotitie tot een koerswijziging besloten, waarbij de nadruk ligt op het zoveel mogelijk afkoppelen van hemelwater van het rioleringsstelsel. Met diverse partijen wordt een vervolg gegeven aan deze beleidsnotitie. In 1999 wordt een Lokaal Waterplan gemaakt waarin de beleidswijzigingen vertaald worden naar concrete projecten. In 1998 heeft als gevolg van het vertrek van een rioolbeheerder en het eerst in het najaar invullen van de vacante functie geen planmatig onderhoud aan het rioolstelsel plaatsgevonden. Wel is incidenteel onderhoud gepleegd aan de riolering in het kader van calamiteitenonderhoud. De inventarisatie naar het rioleringsstelsel in Lent, Oosterhout en Ressen is in 1998 afgerond. In het kader van autonome rioolsanering GRP is het project Roggeweg uitgevoerd. In het kader van Milieumaatregelen zijn de volgende projecten voorbereid en uitgevoerd: • Donker Cortiusstraat, wijzigen verhang riool; • Gemaal Treubstraat; • Schade Couwenbergstraat en • Middachtenstraat, vergroten 46m leiding.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Het op basis van het GRP op het noodzakelijke onderhouds- en kwaliteitsniveau brengen en houden van het Nijmeegse rioolstelsel.	Het GRP vormt de basis voor het op onderhouds- en kwaliteitsniveau brengen en houden van het Nijmeegse rioleringsstelsel.
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 1998	8.047
Begroting 1998 na wijziging	8.960
Rekening 1998	8.807

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1998 - 2001	Jaarrekening 1998
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Bij vaststelling van het GRP is besloten tot het realiseren van een investeringsprogramma milieu-investeringen. Als gevolg hiervan nemen de kosten vanaf 1996 tot en met 2000 jaarlijks met NLG 1,1 miljoen toe. Deze kostenuitzetting wordt afgedekt door een jaarlijkse verhoging van het rioolrecht, deze meeropbrengsten zijn verantwoord op activiteit 12.3. Daarnaast is in de cijfers 1998 een bedrag van NLG 0,3 miljoen opgenomen voor onderhoud rioolgemalen afkomstig van activiteit 3.9. Ingevolge de besluitvorming in het kader van de instandhoudingsstrategie is vanaf 1999 een bedrag van NLG 5,5 miljoen beschikbaar voor rioolvervanging vanuit de verhoogde uitkering uit het Gemeentefonds.	Het voordeel aan de lastenkant wordt voor 1,4 miljoen veroorzaakt door lagere kapitaallasten. Hiervan is een bedrag van NLG 365.000,-- in de raming opgenomen wegens verkregen budget overname Waalsprong bestaande riolering. Daarentegen worden de activa, welke nu bij Concern geregistreerd zijn, eerst in 1999 aan de Directie Grondgebied overgedragen. Het voordeel is ontstaan als gevolg van uitstel van grote rioleringsinvesteringen welke ten gevolge van gewijzigde inzichten en nader onderzoek in de tijd enigszins zijn uitgeschoven. Daarbij dient nog te worden opgemerkt dat projecten later worden uitgevoerd wegens afstemming met herinrichting van de betreffende gebieden en andere bovengrondse projecten. Tegenover dit voordeel op kapitaallasten staan lagere baten wegens een lagere onttrekking uit de betreffende rioleringsfondsen, die een directe relatie hebben met de rioolinvesteringen en de daaruit voortkomende kapitaallasten. Zowel aan de lasten- als batenkant zijn afwijkingen ontstaan wegens niet geraamde lasten en baten wegen het aanleggen van huisaansluitingen (ruim NLG 200.000,--). Per saldo is hierop een nadelig resultaat aan de orde van ruim NLG 25.000,--. Tenslotte dient nog vermeld te worden dat de elektriciteitskosten zijn overschreden met ruim NLG 20.000,-- als gevolg van de overname in het bestaande Waalspronggebied. Het onderhoudsbudget werd in zijn geheel aangewend ter oplossing van zich voordoende calamiteiten op plaatsen waar dit direct noodzakelijk was. Van een planmatige aanpak was in 1998 derhalve geen sprake. In de primitieve begroting waren zowel baten als lasten ruim 1,3 miljoen hoger geraamd. Correctie van kapitaallasten en daarmee gerelateerde onttrekkingen uit het fonds milieumaatregelen zijn hiervan de oorzaak. Vertraging van de voorgenomen uitvoering van het GRP wegen gewijzigde inzichten en beschikbare capaciteit zorgden voor deze aanpassing. Daarnaast zijn aan de lastenkant de ramingen aangepast in verband met overname kapitaallasten en onderhoud Waalsprong bestaand gebied (totaal NLG 510.000,--) en is bij de Najaarsnota extra budget verleend wegens calamiteitenonderhoud (NLG 450.000,--).

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1999 - 2002	Jaarrekening 1999
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
In gevolge het GRP zal er fors in het rioleringsnet geïnvesteerd worden, waarbij met name een aantal milieu-investeringen in het oog springen. In de loop van 1998/1999 zullen de uitkomsten van een onderzoek naar de mogelijkheden van afkoppelen van regenwater bekend worden, en kunnen er beleidsvoornemens op dit terrein geformuleerd worden. Vervolgens wordt in 1999 het GRPO geëvalueerd en zal herprogrammering van de projecten plaatsvinden. In afwachting van deze onderzoeken is een aantal projecten, waarvan de uitvoering in de periode 1997 - 1999 gepland was, uitgesteld. Het betreft de projecten: bergbezinkbassin Weg door Jonkerbos/Tarweg, vergroten vijver Weg door Jonkerbos, bergbezinkbassin Opaalstraat, gemaal en persleiding Opaalstraat.	De in 1999 ingezette beleidslijn op basis van de door de Raad vastgestelde Lokale Waternotitie voor de aanpak van milieumaatregelen voor het rioleringsstelsel vindt zijn voortgang. Het zoveel mogelijk afkoppelen van hemelwater heeft hierbij de nadruk. Inmiddels is hiervoor een subsidieverordening in voorbereiding en zal 1 ^e helft 2000 aan de Raad ter voorbereiding worden voorgelegd. Het inspectieprogramma is uitgevoerd. De huidige onderhoudsbudgetten zijn niet toereikend voor een planmatige aanpak, de activiteiten beperken zich tot calamiteitenonderhoud. In het kader van het GRP zijn werkzaamheden uitgevoerd: • Voorstadslaan/Dikkeboomweg • Ubbergseveldweg • Doorpersing Hezelpoort • De Biezen transportriool Bij uitvoering van het project Biezen is gebruik gemaakt van een integrale aanpak in combinatie met de aanlegwerkzaamheden in Park West. Dit genereert een exploitatievoordeel. Een evaluatie van het GRP is in voorbereiding en zal in 2000 aan de raad worden voorgelegd. De grondwaterproblematiek is beduidend anders dan voorzien in eerdere aannames. Dit leidt tot een gewijzigde aanpak.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Het op basis van het GRP op het noodzakelijke onderhouds- en kwaliteitsniveau brengen en houden van het Nijmeegse rioolstelsel.	Uitgangspunten vastgelegd in het GRP
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 1999	10.262
Begroting 1999 na wijziging	10.218
Rekening 1999	10.823

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 1999 - 2002	Jaarrekening 1999
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
In het kader van het kasbeheerscenario 1997 is een aanzienlijk deel van het rioolvervangingsprogramma (niet Milieu-investeringen) uitgesteld, waardoor pas in 2001 het voorlopig budgettaire eindniveau voor de kosten van het rioleringsstelsel zal worden bereikt.	De gewijzigde aanpak van investeringen milieumaatregelen riolering hebben geleid tot enige vertraging van de uit te voeren projecten. Tevens worden projecten meer gecombineerd uitgevoerd, hetgeen de planning beïnvloed. Hierdoor zijn lagere kapitaallasten (lasten) aan de orde, waartegenover een lagere onttrekking staat uit de rioleringsfondsen (baten), in totaal NLG 2,8 miljoen. De beschikbare budgetten voor onderhoud riolen, kolken, huisaansluitingen en gemalen werden in totaal met circa NLG 700.000,-- overschreden. In het Waalspronggebied, Lent, deden zich een aantal calamiteiten voor aan zowel de riolering als gemalen vanwege de slechte staat van onderhoud. De bestaande onderhoudsbudgetten van deze activiteit zijn al jarenlang ontoereikend en worden steeds toenemende mate overschreden., ondanks het feit dat er slechts calamiteitenonderhoud wordt gepleegd. Het beschikbaar gestelde extra budget voor vervanging en onderhoud met ingang van 1999 (NLG 5,5 miljoen per jaar) is in bezuinigingsrondes zwaar ingezet voor de dekkingsproblematiek van de Gemeente. Eerst met ingang van 2002 komt dit budget in de ramingen volledig beschikbaar. In de lasten en baten is als gevolg van bouwprojecten sprake van extra kosten en opbrengsten van huisaansluitingen ter grootte van circa NLG 250.000,--

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 2000 – 2003	Jaarrekening 2000
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Ten aanzien van het rioleringsbeleid zijn de volgende ontwikkelingen van belang: 1. Waterplan: Voor de gemeente Nijmegen zal voor eind 1999 in samenwerking met externe belanghebbenden een Waterplan opgesteld worden. Uit dit Waterplan zullen randvoorwaarden voortkomen (bijvoorbeeld afkoppelen verhard oppervlakte) die van invloed zijn op het rioleringsbeleid, zowel technisch als financieel. 2. Evaluatie GRP: Bij de aanname van het GRP door de gemeenteraad in 1994 is vastgelegd dat er in 1999 een tussentijdse evaluatie van het GRP zal plaatsvinden. 3. Bezuinigingen op riolsaneringen (vervangingen): Er is tijdens diverse bezuinigingsronden aanzienlijk gekort op de te besteden gelden voor vervanging van riolering. Dit heeft effect op de werking van het rioolstelsel en het onderhoud. Onderhoud en calamiteiten zullen toenemen. 4. Bestaande rioolstelsel: In het GRP zullen ook de te nemen maatregelen voor bestaande riolering in de waalsprong (bijv Lent) moeten worden opgenomen, zowel technisch als financieel. Deze ontwikkelingen zullen hun uitwerking hebben op het gemeentelijk rioleringsbeleid en zonodig leiden tot een herzien GRP.	In 2000 hebben de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden op het rioleringsgebied: 1. Waterplan: In 2000 is het Waterplan verder ontwikkeld. Naar verwachting wordt het Waterplan medio 2001 door de raad goedgekeurd. Een van de belangrijkste uitgangspunten uit het Waterplan is de ambitie om in de bestaande stad, waar een gemengd rioolstelsel is (regenwater en rioolwater in dezelfde buis) verhard oppervlakte af te koppelen. Hierdoor zal 'schoon' regenwater niet in het riool stromen, maar in de bodem infiltreren. Bij diverse projecten wordt er al van deze techniek gebruik gemaakt. Zxo is de verharding rondom de Mariënborg en het Koningsplein afgekoppeld, ook de verharding ter plaatse van de Burchtstraat e.o. zal afgekoppeld worden. Om particulieren te stimuleren hun eigen woning af te koppelen is er een subsidieregeling gestart, waarbij particulieren bij afkoppelen NLG 10,00/m2 subsidie kunnen krijgen. 2. Vervangingen riolering: Door bezuinigingen (98-35 Jaarplan) zijn er in 2000 geen vervangingen van riolering uitgevoerd. 3. Milieumaatregelen: In 2000 is het eerste gedeelte van het transport riool vanaf het gemaal de Biezen naar de binnenstad afgerond. Daarna is er begonnen met het tweede gedeelte, waarbij er riolering in de Nieuwe Marktstraat, Lange Hezelstraat (gedeelte Hezelpoort – Parkweg), Parkweg en Kronenburgersingel wordt aangelegd. Na afronding van deze werkzaamheden kunnen er een aantal overstorten in het centrum gesaneerd worden. 4. Exploitatie: Beheer en onderhoud wordt beperkt tot het voeren van een calamiteitsscenario. Zelfs door het uitvoeren van onvermijdelijke reparaties en onderhoud is het budget fors overschreden. Het inspectieprogramma om de kwaliteit van de riolering te bepalen is volledig uitgevoerd. Bestaande rioolstelsel Lent: In het GRP zullen ook de te nemen maatregelen voor bestaande riolering in de waalsprong (bijv. Lent) moeten worden opgenomen, zowel technisch als financieel. Bij de financiering van het Waterplan zullen deze kosten meegenomen worden.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Op basis van het GRP is een noodzakelijk onderhouds- en kwaliteitsniveau geformuleerd. Op dit moment ontstaat de werkelijk te hanteren norm nauwelijks het niveau van calamiteitenbeheer.	- (niets opgenomen)
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 2000	11.372
Begroting 2000 na wijziging	11.401
Rekening 2000	12.472

Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 2000 - 2003	Jaarrekening 2000
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
De stijging van de lasten in 2001 en 2002 ten opzichte van het jaar 2000 betreft het restant van het voor autonome rioolsanering beschikbaar gestelde budget gewone dienst (vanaf 1999 NLG 5.5 miljoen per jaar) onder aftrek van bezuinigingen. Het kasbeheerscenario zoals vastgesteld bij de Najaarsnota 1997 voorzag in een bezuiniging op dit budget van NLG 5.0 miljoen voor 1999 en NLG 2.0 miljoen voor het jaar 2000. Volgend op deze besluitvorming is in het Jaarplan 1999 nogmaals een bezuiniging voorgesteld van NLG 3.0 miljoen in het jaar 2000 en NLG 2.5 miljoen in 2001. Beide bezuinigingen zijn in de cijfers verwerkt.	De gewijzigde aanpak van investeringswerken milieumaatregelen rioleringen mede als gevolg van het onderzoek Waterplan hebben geleid tot vertragingen in en van de geprogrammeerde projecten. Projecten worden meer gecombineerd en anders uitgevoerd waardoor eveneens de programmering is bijgesteld. Hierdoor zijn lagere kapitaallaten aan de orde waar tegenover een lagere onttrekking (bijdrage) staat vanuit de rioleringsfondsen, in totaal afgerond NLG 3 miljoen. De beschikbare budgetten voor het onderhoud van riolen, kolken, huisaansluitingen en gemalen werden in totaal met NLG 850.000 overschreden. Hierin is begrepen ruim NLG 250.000 vanwege het herstel van asfaltwerkzaamheden welke als gevolg van de onderhoud- en herstelwerkzaamheden, mede op basis van calamiteiten, uitgevoerd dienden te worden. De noodzakelijke aanpak van rioolgemalen, het onderhoud van kolen en met name huisaansluitingen droegen respectievelijk voor NLG 120.000, NLG 145.000 en NLG 340.000 bij in het nadelig saldo. De kosten van overige riolering waaronder overstortvijvers, duikers en fonteinen en pompen overstegen de raming met NLG 200.000. Hiervan komt NLG 60.000 voor rekening van de fontein aan het Takenhofplein en NLG 100.000 voor het onderhoud aan de overige fonteinen en pompen alsmede het herstel van vernielingen hieraan. De aanleg van huisaansluitingen particulierien geschiedt volgens de verordening voor een vast bedrag. Deze vergoeding is onvoldoende om de kosten van de aanleg te dekken. In 2000 bedroeg het nadeel ruim NLG 100.000. Het nadeel op deze activiteit is grotendeels structureel van aard en is mede het gevolg van de inzet van het sinds 1999 beschikbare budget van NLG 5.5 miljoen per jaar voor onderhoud en vervanging in de diverse bezuinigingsrondes. Met ingang van 2001 komt eerst een gedeelte van dit budget vrij beschikbaar en met ingang van 2002 in zijn geheel. In de concernbegroting 2000 werd deze problematiek reeds gemeld. Het budget is bedoeld voor autonome vervangingen en groot onderhoud.

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 2001 - 2004	Jaarrekening 2001
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Bezuiniging op de rioolsanering heeft tot gevolg dat de toestand van het riool verder verslechtert., de gedane rioolinspectie laat duidelijk zien hoe de situatie verslechtert. Ook de bestaande situatie in het land over de Waal is uitermate slecht. Gevolg is dat er budgetoverschrijding ontstaat voor calamiteitenonderhoud, deze manier van aanpak genereert geen optimaal rendement op het bestede geld.	In 2001 hebben de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden op rioleringsgebied: 1. Waterplan In juni 2001 is het waterplan door de raad vastgesteld. Afkoppelen van regenwater is een van de belangrijkste speerpunten uit het waterplan. Er is een aantal projecten uitgevoerd, zoals het project "Speels omgaan met regenwater" waar er bij kinderdagverblijven wordt afgekoppeld en waar het regenwater in een ondergrondse tank wordt opgeslagen. Met een handpomp kan dit water opgepomt worden als speelwater. De Burchtstraat e.o. is afgekoppeld, waarbij er in de Stikke Hezelstraat een cascade is aangebracht. Ook bij een aantal nieuwbouwprojecten zoals Rode Dorp fase 2 is er afgekoppeld. 2. Vervanging riolering In 2001 is voor de volgende projecten krediet verkregen: Meidoornstraat, Sleedoornstraat, Broerdijk, D'Almarasweg, Muntweg en automatisering gemalen. 3. Milieumaatregelen Het tweede gedeelte van het transportriool vanaf gemaal de Biezen naar de binnenstad is nagenoeg afgerond. Het bergbezinkbassin aan de Tarweg is gebouwd. Met een inhoud van 6700 m3 is dit bassin het grootste in zijn soort van Nederland. 4. Exploitatie Beheer en onderhoud wordt sterk beïnvloed door zich aandienende calamiteiten. Vanwege het te voeren calamiteitenscenario staan de normale onderhoudswerkzaamheden onder druk. Zelfs door uitvoeren van onvermijdelijke reparaties en onderhoud is het budget fors overschreden, met name de huisaansluitingen vormen een probleem. Bestaande riolering Lent: In de raad van juni 2001 is er gelijktijdig met het Waterplan ook geld gereserveerd voor zowel vervangingen als milieumaatregelen. De eerste projecten worden in 2002 uitgevoerd.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Op basis van het GRP is een noodzakelijk onderhouds- en kwaliteitsniveau geformuleerd. Op dit moment ontstaat de werkelijk te hanteren norm nauwelijks het niveau van calamiteitenbeheer.	- (niets opgenomen)
Saldo (x € 1.000)	
Begroting 2001	6.367
Begroting 2001 na wijziging	6.336
Rekening 2001	6.379

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 2001 - 2004	Jaarrekening 2001
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
De stijging van de lasten in 2001 en 2002 ten opzichte van het jaar 2000 betreft het restant van het voor autonome rioolsanering beschikbaar gestelde budget gewone dienst (vanaf 1999 NLG 5.5 miljoen per jaar) onder aftrek van bezuinigingen. Het kasbeheerscenario zoals vastgesteld bij de Najaarsnota 1997 voorzag in een bezuiniging op dit budget van NLG 5.0 miljoen voor 1999 en NLG 2.0 miljoen voor het jaar 2000. Volgend op deze besluitvorming is in het Jaarplan 1999 nogmaals een bezuiniging voorgesteld van NLG 3.0 miljoen in het jaar 2000 en NLG 2.5 miljoen in 2001. Beide bezuinigingen zijn in de cijfers verwerkt.	De gewijzigde aanpak rioleringswerken is vervat in het door de Raad in 2001 vastgestelde Waterplan. In afwachting hiervan is de uitvoering van milieumaatregelen riolering enigszins getemporeerd. Dit heeft geleid tot voordelige kapitaallasten ter grootte van ruim €1.200.000,-- waartegenover eenzelfde afwijking van de baten staat vanwege een lagere onttrekking vanuit rioleringsfondsen waaruit deze kapitaallasten worden gedekt. Daarnaast zijn er structurele tekorten voor het onderhoud van rioolgemalen welke via een contract met Novio wordt uitgevoerd. Op basis van dit contract is een overschrijding aan de orde van € 45.000,-- Dit betreft het regulier onderhoud exclusief storingen en mankementen waaraan in 2001 € 60.000,-- werd uitgegeven. De elektriciteitskosten voor de gemalen overstegen de raming met € 40.000,--, terwijl de belastingaanslagen voor de riolering € 95.000,-- hoger uitkwamen dan geraamd. Bij de laatste gedeeltelijk a-structureel als gevolg van opgelegde aanslagen over 1999 en 2000, € 75.000,--. Als laatste blijken ook de onderhoudsbudgetten voor de rioleringen onvoldoende voor een adequate instandhouding. Ook hier zijn structureel overschrijdingen aan de orde. De overschrijdingen werden enigszins gecompenseerd vanwege de toerekening van het voordelige bedrijfsresultaat van twee bureaus (voorbereiding en uitvoering) binnen de afdeling openbare ruimte van de Directie Grondgebied, € 235.000,--.

Riolering (activiteitnr. 3.8): onderhoud, beheer, vernieuwing en uitbreiding van het rioleringsstelsel	
Concernbegroting 2002 - 2005	Jaarrekening 2002 (niet van toepassing)
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
De uitwerking van het waterplan zal onder meer een duurzamere omgang met hemelwater tot gevolg hebben door middel van het afkoppelen van verhard oppervlak en daken. Bezuiniging op de rioolsanering heeft tot gevolg dat de toestand van het riool verder verslechtert, de gedane rioolinspectie laat duidelijk zien hoe de situatie verslechtert. Ook de bestaande situatie in het land over de Waal is uitermate slecht. Gevolg is dat er budgetoverschrijding ontstaat voor calamiteitenonderhoud, deze manier van aanpak genereert geen optimaal rendement op het bestede geld, aan een betere aanpak wordt gewerkt.	
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Niet opgenomen.	
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Naast een stijging vanuit toegestane indexering op basis van de begrotingsuitgangspunten neemt het saldo in 2002 toe vanwege de afloop bezuinigingen vanuit het jaarplan 1999. Deze bezuiniging betrof gedeeltelijke intrekking van het budget dat beschikbaar werd gesteld voor autonome rioolsanering, vervangingen. De overige fluctuaties in lasten en baten worden veroorzaakt door kapitaallasten voortkomende uit gerealiseerde en te realiseren investeringen in rioleringsprojecten. Grotendeels worden deze kapitaallasten gedekt uit daartoe ingestelde rioleringsfondsen. De voorgenomen investeringen vinden hun grondslag in het Gemeentelijk rioleringsplan en het onlangs in 2001 door de raad geaccordeerde waterplan gemeente Nijmegen	

Bijlage 4: Overzicht van informatie uit begroting en jaarrekening voor activiteit rioolonderhoud

In het volgende overzicht zijn de teksten uit de begroting en jaarrekening voor de activiteit rioolonderhoud (activiteitsnummer 3.09) voor de jaren 1995 tot en met 2002 opgenomen.

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangers	
Concernbegroting 1995 - 1998	Jaarrekening 1995
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
In het concept GRP is voorzien in: • Verbetering van de bestaande gemengde en gescheiden rioolstelsels; • Aanleg van nieuwe, verbeterd gescheiden rioolstelsels; • Aansluiting van niet-gerioleerde panden; • Een strategie voor het beheer van het Nijmeegse rioolstelsel. Door het ontwikkelen van en werken met normering en kengetallen zal de efficiency worden verbeterd.	Evenals voorgaande jaren is de algemene doelstelling bereikt. Er is evenwel nog geen sprake van een contractrelatie tussen REO en de Stadsreiniging.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Het reinigingsbeleid is gericht op het gangbaar houden door een kolken-reinigingsfrequentie van gemiddeld 1,5 maal per jaar en door de preventieve werking van de straatreiniging. Inspectie vindt jaarlijks plaats.	Het reinigingsbeleid is gericht op het gangbaar houden door een kolken-reinigingsfrequentie van gemiddeld 1,5 keer per jaar en door de preventieve werking van de straatreiniging. Inspectie vindt jaarlijks plaats.
Saldo (x NLG 1..000)	
Begroting 1995	1.493
Begroting 1995 na wijziging	1.725
Rekening 1995	1.256
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
In 1995 neemt het nadelig saldo ten opzichte van de schijf 1995 in de Concernbegroting 1994 - 1997 NLG 84.000 toe. De voornaamste oorzaken zijn de verwachte loon- en materiaalkostenstijging (NLG 21.000,--) en de invoering van de milieuheffing op afvalstoffen (NLG 63.000,--). Ten opzichte van de begroting 1994 neemt het nadelig saldo met NLG 96.000,-- toe. Buiten de hiervoor genoemde oorzaken van de toename ten opzichte van de schijf 1995 van de Concernbegroting 1994 - 1997 is de voorziene groei in de activiteiten hier debet aan.	De navolgende onderdelen hebben bijgedragen tot de lagere lasten. Het schoonhouden van de straat- en inloopkolken bleef circa NLG 285.000 achter bij de raming. De lasten zijn voornamelijk voordelig beïnvloed door het lagere tonnage riool- en kolkenslib hetgeen een bedrag van circa NLG 245.000,-- vertegenwoordigd en de later inzet van personeel en materieel. De kosten van het schoonhouden van het gemeenteriool, het schoonhouden en onderhouden van de hulpgemalen en de oliebestrijding op oppervlaktewater waren respectievelijk circa NLG 34.000,--, circa NLG 33.000,-- en circa NLG 3.000,-- lager dan begroot. Dit was voornamelijk een gevolg van lagere kosten materieel en onderhoud. De exploitatie van de scheidingsinstallatie op het terrein gaf een uitzetting te zien van circa NLG 16.000,--, hetgeen voornamelijk een gevolg is van hogere verwerkingskosten. Het restant is te wijten aan de activiteit schoonhouden van de rioolaansluitingen ed. De daling van het nadelig saldo ten opzichte van het vorige verslagjaar is een gevolg van lagere kosten van personeel en materieel, voornamelijk door een lagere inzet (circa NLG 93.000,--) en het onderhoud van hulpgemalen (circa NLG 89.000,--). De toegerekende kosten van overhead zijn met circa NLG 101.000,-- toegenomen. Het restant is het gevolg van kleinere afwijkingen.

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangers	
Concernbegroting 1996 - 1999	Jaarrekening 1996
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
In het inmiddels vastgestelde GRP is naast allerlei technische verbeteringen ook voorzien in organisatorische wijzigingen, waaronder een opdrachtgevers- en opdrachtnemersverhouding tussen REO en Stadsreiniging. De insteek hierbij is dat het beheer van het totale Nijmeegse rioolstelsel bij REO en de onderhoudswerkzaamheden bij Stadsreiniging komen te liggen. Deze verhouding zal in de loop van 1995 - 1996 door middel van (onderhouds)contracten nader worden vastgesteld.	Evenals voorgaande jaren is de algemene doelstelling bereikt. Hoewel er op uitvoeringsniveau enkele oriënterende gesprekken met de dienst REO zijn gevoerd is er nog geen sprake van een formele contractrelatie. Wel zijn als gevolg van de uitvoering van het bedrijfsplan de kosten van het rioolonderhoud drastisch bijgesteld. De onderhoudsactiviteiten worden momenteel veel bedrijfsmatiger aangepakt en uitgevoerd.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Preventieve werkzaamheden ter voorkoming van de vervuiling van de riolering. Kolkenreinigingsfrequentie van 1,5 keer per jaar.	Zie doelstelling.
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 1996	1.731
Begroting 1996 na wijziging	1.125
Rekening 1996	1.201

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangsers

Concernbegroting 1996 - 1999	Jaarrekening 1996
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
De daling van het nadelig saldo ten opzicht van de schijf 1996 in de MJB 95/98, ad. NLG 9.000,--, is per saldo een gevolg van de verwachte loon- en materiaalkostenstijgingen (+ NLG 37.000,--) en lagere kapitaallasten door aanpassingen in het MeerjarenInvesteringschema (- /- NLG 46.000,--). Ten opzichte van 1995 stijgt het nadelig saldo met NLG 7.000,--. Dit is voornamelijk, buiten de hier voornoemde oorzaken, een gevolg van een geringe groei in de activiteiten.	Rekening 1996 versus begroting 1996: In de Najaarsnota 1996 is een verwacht voordeel gemeld van circa NLG 586.000,--. Uiteindelijk is hiervan NLG 510.000 gerealiseerd. De volgende onderdelen hebben hier aan bijgedragen (...). Boven genoemde afwijking ten opzichte van de najaarsnota was voornamelijk het gevolg van lagere kosten personeel (NLG 51.000,--) en materieel (NLG 13.000,--). Dit was onder andere het resultaat van een nadere uitvoering van het bedrijfsplan. In het Najaarsnota 1996 werd uitgegaan van een hogere toerekening van overheadkosten. Dit levert een voordeel op van NLG 50.000,--. Hogere lasten ondstonen doordat er in de tweede helft van 1996 meer riool- en kolkenstrib werd verwerkt (NLG 41.000,--). Tevens zijn de lasten voor wat betreft het uitbesteedde technisch onderhoud van hulp gemalen en scheidingsinstallaties hoger dan geraamd (NLG 48.000,--). Het restant is een gevolg van hogere kosten van huisvesting (NLG 55.000,--) en overige kosten componenten (NLG 46.000,--). Rekening 1996 versus rekening 1995: De lasten waren in 1996 ten aanzien van het schoonhouden van kolken NLG 78.000,--, ten aanzien van het schoonhouden van het gemeenteriool NLG 35.000,-- en ten aanzien van de scheidingsinstallatie NLG 23.000,-- lager dan in 1995. Hogere lasten zijn er ten aanzien van het onderhoud en schoonhouden van hulp gemalen, namelijk NLG 85.000,--. De lagere nadelige saldi bij het schoonhouden van de kolken en het gemeenteriool zijn voornamelijk het gevolg van lagere inzet van personeel (NLG 24.000,--) en materieel (NLG 66.000,--). Dit is een direct gevolg van de uitvoering van het bedrijfsplan. Het hogere nadelige saldo inzake het onderhoud en schoonhouden van de hulp gemalen is vrijwel geheel het gevolg van hogere energielasten (NLG 18.000,--), hogere kosten onderhoud (NLG 44.000,--) en hogere kapitaallasten (NLG 8.000,--).

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangers	
Concernbegroting 1997 - 1999	Jaarrekening 1997
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Naast allerlei technische verbeteringen aan het Nijmeegse rioolstelsel is in het GRP voorzien in een contract tussen de dienst REO en de DAR waarbij het beheer bij eerstgenoemde en het onderhoud bij laatstgenoemde dienst ligt. Daarnaast dient de gewenste output in termen van bijvoorbeeld het aantal te zuigen kolken per dag te worden bepaald. Deze en andere zaken zullen in het nog uit te werken onderhoudscontract met REO moeten worden meegenomen.	Evenals voorgaande jaren is de algemene doelstelling bereikt. Wel zijn als gevolg van de uitvoering van het bedrijfsplan de kosten van het rioolonderhoud drastisch bijgesteld. De onderhoudsactiviteiten worden momenteel veel bedrijfsmatiger aangepakt en waar mogelijk zullen onderdelen uit de produktgroep worden genormeerd.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Evenals voorgaande jaren is de algemene doelstelling bereikt. Het onderhoudsbeleid is gericht op het behouden en verbeteren van de kwaliteit van het Nijmeegse rioolstelsel door een adequaat c.q. preventief straatreinigingsbeleid en een kolkenreinigingsfrequentie van 1,5 maal per jaar.	In het afgelopen jaar is er vrijwel geen overlast voor de burger geweest. Hieruit blijkt dat door te streven naar een optimale vorm van preventief en curatief onderhoud de kwaliteit kan worden gehandhaafd, waarbij de lasten ten opzichte van 1996 zijn gedaald.
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 1997	1.480
Begroting 1997 na wijziging	616
Rekening 1997	584
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Het nadelig saldo volgens de schijf 1997 van de vorige Concernbegroting 1996 - 1999, NLG 1.775.000,-- neemt in deze Concernbegroting af met NLG 295.000,-- tot NLG 1.480.000,--. Ten opzichte van het gerealiseerde nadelig saldo in 1995 stijgt deze met NLG 224.000,--. Deze afwijkingen zijn het gevolg van: (...).	Rekening 1997 versus begroting 1997: In de najaarsnota is een verwacht voordeel gemeld van circa NLG 117.000,--. Uiteindelijk is circa NLG 149.000,-- gerealiseerd. De volgende onderdelen hebben hieraan bijgedragen (...). Het uiteindelijke resultaat is in belangrijke mate gerealiseerd doordat de kosten van personeel, materieel en het verwerken van riool- en kolkenslib respectievelijk NLG 28.000,--, NLG 42.000,-- en NLG 47.000,-- lager uitvielen dan geraamd. De afwijking ten opzichte van de verwachting in de najaarsnota is voornamelijk het gevolg van het schoonhouden van het gemeenteriool (voordeel NLG 26.000,--), de scheidingsinstallatie (voordeel NLG 16.000,--) en het schoonhouden van de kolken (nadeel NLG 15.000,--). Rekening 1997 versus rekening 1996: In 1997 is het onderhoud van de hulpgemalen overgedragen naar de dienst REO. In 1996 is hier nog circa NLG 365.000,-- aan uitgegeven. O.a. de in het bedrijfsplan 1996 opgenomen bezuinigingen hebben tot gevolg dat de lasten van schoonhouden van kolken, het gemeenteriool en de scheidingsinstallatie respectievelijk NLG 104.000,--, NLG 90.000,-- en NLG 52.000,-- zijn gedaald.

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangers	
Concernbegroting 1998 - 2000	Jaarrekening 1998
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Het optimaliseren van de productiviteit en kwaliteit door productinnovatie en -verbreding.	Evenals voorgaande jaren is de algemene doelstelling bereikt. Wel zijn als gevolg van een extreem nat jaar veel uren besteed aan het bestrijden van wateroverlast. Deze extra activiteit heeft niet geleid tot een overschrijding van het primitieve budget. Wel is hierdoor een achterstand ontstaan in het preventief en curatief onderhoud van met name de straatkolken. Het streven van de DAR is erop gericht om normale weersomstandigheden deze achterstand in 1999 weg te werken.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
Evenals voorgaande jaren is de algemene doelstelling bereikt. Het onderhoudsbeleid is gericht op het behouden en verbeteren van de kwaliteit van het Nijmeegse rioolstelsel door een adequaat c.q. preventief straatreinigingsbeleid en een kolkenreinigingsfrequentie van 1,5 maal per jaar.	Ondanks de zeer natte zomer is de overlast voor de burger tot een minimum beperkt gebleven. Alleen bij hevige regenval in een kort tijdsbestek waren er op diverse lokaties problemen met de bergingscapaciteit van het rioolsysteem.
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 1998	1.174
Begroting 1998 na wijziging	495
Rekening 1998	616
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Het nadelig saldo volgens de schijf 1998 van de vorige Concernbegroting 1997 - 2000, NLG 1.163.000,--, neemt in deze Concernbegroting toe met NLG 11.000,-- tot NLG 1.174.000,--. Ten opzichte van het gerealiseerde nadelig saldo in 1996 wordt een afname verwacht van NLG 27.000,--. Deze afwijkingen zijn het gevolg van (...). De afname van de lasten ten opzichte van 1996 is voornamelijk een gevolg van het tot uitvoering gebrachte bedrijfsplan. De normale stijgingen als gevolg van de toename van prijs- en loonindex worden ten opzichte van de vorige concernbegroting grotendeels gecompenseerd door lagere kosten inzake het verwerken van kolkenvuil.	Rekening 1998 versus begroting 1998: In het verslagjaar is, ten opzichte van de najaarsnota, een nadeel gerealiseerd van circa NLG 121.000,--. De volgende kostensoorten hebben hier toe bijgedragen (...). Zoals bij de beleidsrealisatie en verantwoording al aangegeven is er door het natte jaar veel tijd besteed aan het bestrijden van wateroverlast. Omdat dit ten tijde van het opstellen van de najaarsnota nog niet in die mate werd voorzien is er een nadelig resultaat als bovenstaand gerealiseerd. Rekening 1998 versus rekening 1997: Ten opzichte van het vorige verslagjaar zijn de lasten toegenomen met circa NLG 29.000,- en de baten afgenomen met circa NLG 3.000,-- waardoor het nadelig saldo toenam met circa NLG 32.000,--. Belangrijkste oorzaak van dit verschil waren de hogere loonkosten als gevolg van extra personeelsinzet ter bestrijding van wateroverlast. Deze extra kosten werden slechts in beperkte mate door het lagere tonnage kolkenslib gecompenseerd.

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangers									
Concernbegroting 1999 - 2002	Jaarrekening 1999								
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording								
Het optimaliseren van de productiviteit en kwaliteit door productinnovatie en -verbreding. Het opstellen van een rioleringsonderhoudsplan wat beantwoordt aan de uitgangspunten van het GRP	We kunnen spreken van een regulier jaar in 1999 als het gaat om rioolonderhoud. Er is geen overschrijding van het budget geweest als het gaat om urenbesteding in de uitvoering. Wel moet er met zorg gekeken worden naar de ontwikkelingen in het centrum en de Waalsprong. De geringe achterstand van 1998 is ten dele goedge maakt en worden in 2000 zeker compleet weggewerkt. Net als vorig jaar is er diverse malen van de geplande werkzaamheden afgeweken als gevolg van wateroverlast door overvloedige regenval. Bovendien zijn we begonnen met het opzetten van een normering op het gebied van lediging van straatkolken gerelateerd aan de wijken in Nijmegen. Hier zal in 2000 een definitief overzicht uit voortkomen.								
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen								
De algemene doelstelling wordt bereikt door het realiseren van een optimale afstemming van het uitvoeringsbeleid met betrekking tot de werkzaamheden straat-, kolk- en rioolreiniging.	- (niets opgenomen)								
Saldo (x NLG 1.000)									
Begroting 1999	417								
Begroting 1999 na wijziging	389								
Rekening 1999	352								
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse								
(...) De daling van het nadeling saldo ten opzichte van de schijf 1999 in de concernbegroting 1998 - 2001 is vrijwel geheel het gevolg van een verdere verscherping van het investeringsbeleid ten aanzien van het materieel van de Rioldienst. De stijging ten opzichte van 1998 is het gevolg van onder andere de uitbreiding in de Waalsprong. Te realiseren nieuwbouw aan de Kanaalstraat en de verwachte hoeveelheid kolkenvuil.	Rekening 1999 versus begroting (na wijziging) 1999 In dit verslagjaar is, ten opzichte van de begroting een voordeel gerealiseerd van NLG 82.000,--. De volgende kostensoorten hebben hiertoe bijgedragen: <table> <tr> <td>Formatiekosten</td><td>voordeel NLG 16.000,--</td></tr> <tr> <td>Traktiekosten</td><td>voordeel NLG 17.000,--</td></tr> <tr> <td>Verwerkingskosten</td><td>nadeel: NLG 39.000,--</td></tr> <tr> <td>Overige kosten</td><td>voordeel NLG 88.000,--</td></tr> </table> Door het niet effectueren van een geplande investering met betrekking tot de wasplaats annex scheidingsinstallatie, blijven de kapitaal- en onderhoudslasten beneden de raming. Rekening 1999 versus rekening 1998: Ten opzichte van 1998 zijn de lasten toegenomen met circa NLG 158.000,--. Belangrijkste oorzaak van dit verschil waren de hogere loonkosten alsmede de hogere verwerkingskosten als gevolg van een toename van het aangeleverde kolkenslib.	Formatiekosten	voordeel NLG 16.000,--	Traktiekosten	voordeel NLG 17.000,--	Verwerkingskosten	nadeel: NLG 39.000,--	Overige kosten	voordeel NLG 88.000,--
Formatiekosten	voordeel NLG 16.000,--								
Traktiekosten	voordeel NLG 17.000,--								
Verwerkingskosten	nadeel: NLG 39.000,--								
Overige kosten	voordeel NLG 88.000,--								

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangers	
Concernbegroting 2000 - 2003	Jaarrekening 2000
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Het optimaliseren van de productiviteit en kwaliteit door productinnovatie en -verbreding. Het opstellen van een rioleringsonderhoudsplan wat beantwoordt aan de uitgangspunten van het GRP	In het traject van de verzelfstandiging van de DAR is de realisatie en verantwoording van deze activiteit nog niet uitgediept. De prioriteit heeft gelegen bij de afvalverzameling en straatreiniging.
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
De algemene doelstelling wordt bereikt door het realiseren van een optimale afstemming van het uitvoeringsbeleid met betrekking tot de werkzaamheden straat-, kolk- en rioolreiniging.	- (niets opgenomen)
Saldo (x NLG 1.000)	
Begroting 2000	1.031
Begroting 2000 na wijziging	1.031
Rekening 2000	1.031
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Verschil tov vorige concernbegroting: De toename van de kosten welke betrekking hebben op het personeel en materieel zijn een gevolg van de hierop betrekking hebbende verwachtingen zoals opgenomen in de begrotingsuitgangspunten. Dit is tevens het geval voor de kosten van de nieuwbouw. Hiervoor zijn de aangepaste aantallen woningen als uitgangspunt gehanteerd. De kosten van het afvalstoffenplan nemen licht toe als gevolg van verwachte tariefsaanpassingen ten aanzien van de verwerking van het kolkenvuil. Verschil tov realisatie 1998: De stijging van de kosten van personeel is mede het gevolg van de in 1999 gewijzigde functiestructuur van het uitvoerend personeel en de verwachte reguliere loonkostenstijging. De kosten welke betrekking hebben op de inzet van het materieel nemen ten opzichte van 1998 toe als gevolg van de in het Meerjareninvesteringsprogramma opgenomen vervangingsinvesteringen van een rioolspoelwagen en kolkenzuiger. De stijging van de overige kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door huur van de met ingang van 2000 opgeleverde nieuwbouw 'Weurtse Poort'.	Vanuit de jaarrekening 2000 zijn geen financiële afwijkingen te melden.

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangers	
Concernbegroting 2001 – 2004	Jaarrekening 2001
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Het optimaliseren van de productiviteit en kwaliteit door productinnovatie en –verbreding. Het opstellen van een rioleringsonderhoudsplan wat beantwoordt aan de uitgangspunten van het GRP	Het optimaliseren van de productiviteit en kwaliteit door productinnovatie en –verbreding. Het opstellen van een rioleringsonderhoudsplan wat beantwoordt aan de uitgangspunten van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP).
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
De algemene doelstelling wordt bereikt door het realiseren van een optimale afstemming van het uitvoeringsbeleid met betrekking tot de werkzaamheden straat-, kolk- en rioolreiniging.	- (niets opgenomen)
(x € 1.000)	
Begroting 2001	488
Begroting 2001 na wijziging	488
Rekening 2001	433
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Verschil tov vorige concernbegroting: De toename van de kosten welke betrekking hebben op het personeel en materieel zijn een gevolg van de hierop betrekking hebbende verwachtingen zoals opgenomen in de begrotingsuitgangspunten. Dit is tevens het geval voor de kosten van de nieuwbouw. Hiervoor zijn de aangepaste aantallen woningen als uitgangspunt gehanteerd. De kosten van het afvalstoffenplan nemen licht toe als gevolg van verwachte tariefsaanpassingen ten aanzien van de verwerking van het kolkenvuil.	In 2001 zijn de dienstverleningsovereenkomsten (DVO) Reiniging en Afval vastgesteld. Rioolonderhoud onder te verdelen in kolkenreiniging en verwerking kolkenslib is miv 2001 opgenomen in de DVO Reiniging. Het voordeel is het gevolg van lagere voorcalculatorische koten voor het rioolonderhoud. Deze laatste is als basis gebruikt voor de bepaling van de lump-sum bij de verzelfstandiging van de DAR. Met name de vertraging in de Waalsprong heeft geleid tot een aanpassing van het aantal woningen.

Rioolonderhoud (activiteitnr. 3.9): Het reinigen en onderhouden van straat- en inloopkolken, gemeenteriool, rioolaansluitingen, scheidingsinstallatie, gemalen en pompen, het bestrijden van olie op oppervlaktewater en het ledigen van vetvangers	
Concernbegroting 2002 - 2005	Jaarrekening 2002 (niet van toepassing)
Ontwikkelingen	Beleidsrealisatie en verantwoording
Het optimaliseren van de productiviteit en kwaliteit door productinnovatie en -verbreding. Het opstellen van een rioleringsonderhoudsplan wat beantwoordt aan de uitgangspunten van het GRP	
Kwaliteitseisen	Kwaliteitseisen
De algemene doelstelling wordt bereikt door het realiseren van een optimale afstemming van het uitvoeringsbeleid met betrekking tot de werkzaamheden straat-, kolk- en rioolreiniging.	
Verschillenanalyse	Verschillenanalyse
Niet opgenomen.	

Bijlage 5: Overzicht stand van zaken (geplande) investerings rioleringen

In het volgende overzicht is per planjaar van het GRP aangegeven welke investeringen in het investeringsprogramma van het betreffende jaar zijn opgenomen. Per investering is nagegaan wat de stand van zaken van deze investeringen is. Hierbij is gebruik gemaakt van de daarvoor beschikbare bronnen:

- Jaarrekeningen 1995 tot en met 2001.
- Notitie 'Fonds Milieumaatregelen – Stand van zaken per 2000' dd 24 januari 2000 (in het overzicht afgekort als Notitie SVZ I).
Deze Notitie is aan de raadscommissie VRIM/gemeenteraad verzonden gelijktijdig met de kredietaanvragen voor Nieuwe Markstraat, Lange Hezelstraat, Kronenburgersingel, Parkweg en Doddendaal; Burchtstraat, Grote Markt en Houtstraat; Energieweg; Nederheidsweg.
- Notitie 'Fonds Milieumaatregelen – Stand van zaken per 1 juli 2000' dd 27 juni 2000 (in het overzicht afgekort als Notitie SVZ II).
Deze Notitie is aan de raadscommissie VRIM/gemeenteraad verzonden gelijktijdig met de kredietaanvraag voor het bergbezinkbassin en de vijver Weg door Jonkerbos.

Met het oog op het feit dat het Rekenkameronderzoek een beeld moet geven van de stand van zaken op dit moment, is in het overzicht tevens gebruik gemaakt van de informatie uit de intern, ambtelijke memo 'Stand van zaken Riolering' dd 7 maart 2002. Om herkenbaar te houden dat de raadscommissie/gemeenteraad deze informatie niet heeft ontvangen, is in het overzicht een ander lettertype/positie gebruikt om de stand van zaken of planning van de uitvoering weer te geven. In het overzicht is deze notitie afgekort als Memo SVZ.

Investeringsprogramma 1995 – 1998					
Investerings (in NLG x 1.000)	1995	1996	1997	1998	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad ¹
<i>Overige investeringen:</i>					
• TV-inspectieprogramma rioolstelsel	300	300	300	300	Jaarrekening 1995: Aan het inspectieprogramma is in 1995 minder capaciteit besteed, maar dat zal in 1996 veranderen als de wijk Hatert aan een uitgebreide inspectie zal worden onderworpen.
• Vergroten bergingscapaciteit riolering	-	-	2.000	-	
• Baggeren waterpartijen	-	-	200	-	
<i>Rioolsanering in het kader van wegreconstructies:</i>					
• Mercuriusstraat	405	-	-	-	
• Marialaan	-	711 ²	-	-	
<i>Rioolsanering in het kader van stadsvernieuwing:</i>					
• Gebied tussen Tooropstraat en Van 't Santstraat	290	-	-	-	
• Kraaijenhoflaan (Tunnelweg – Voorstadslaan)	1.300	-	-	-	
• Gebied Rode Dorp	300	-	-	-	
• Jeruzalembuurt	-	1.000	-	-	
• Willemskwartier II/III	95	-	-	-	
<i>Autonome rioolsanering:</i>					
• Knipstorstraat	400	-	-	-	
• Waterstorstraat	575	-	-	-	
• Ubbergseveldweg	-	1.350	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie 1998/1999
• Floraweg	-	1.400	-	-	
• Scheepvaartweg	-	1.400	-	-	
• Vervangen persleiding Opaalstraat	-	450	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002</i>
Rioolpompinstallatie en diversen, kleinsch. rioolsanering (alg)	100	100	100	100	

¹ Als niets is ingevuld blijkt de stand van zaken niet uit rapportages aan de gemeenteraad

² MIS: programma 1 jaar doorgeschoven

Meldingen aan de raad met betrekking tot de stand van zaken ten aanzien van investeringen die niet/anders(?) in het Investeringsprogramma voorkomen:

- Jaarrekening 1995:
 - De geplande rioolinvesteringen zijn vrijwel geheel gerealiseerd.
- Notitie SVZ I en II (mbt realisatie 1995):
 - Uitgaven 'onvoorzien' NLG 1.840.000,--
- Memo SVZ (mbt realisatie 1995):
 - -

Investeringsprogramma 1996 – 1999					
Investeringen (in NLG x 1.000)	1996	1997	1998	1999	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad
<i>Overige investeringen:</i>					
• Onrend. budget instandhouding	-	-	300	-	
TV-inspectieprogramma rioolstelsel	300	300	300	300	Jaarrekening 1996: de achterstand zal door het inhuren van extra capaciteit in 1997 geheel worden ingelopen.
Vergroten bergingscapaciteit riolering	-	2.000	-	-	
Baggeren waterpartijen	-	200	-	-	
<i>Rioolsanering in het kader van wegreconstructies:</i>					
• Marialaan	711 ³	-	-	-	
<i>Rioolsanering in het kader van stadsvernieuwing:</i>					
• Jeruzalembuurt	1.000	-	-	-	
<i>Autonome rioolsanering:</i>					
• Ubbergseveldweg	1.350	-	-	-	Jaarrekening 1996: uitvoering vraagt om bijstelling in de tijd Notitie SVZ I en II: realisatie 1998/1999
• Floraweg	1.400	-	-	-	Jaarrekening 1996: uitvoering is vertraagd
• Scheepvaartweg	1.400	-	-	-	Jaarrekening 1996: uitvoering is vertraagd
• Vervanging persleiding Opaalstraat	450	-	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002</i>
Rioolpominstallatie en diversen, kleinsch. rioolsan. (alg)	100	100	100	100	

³ MIS: programma 1 jaar doorgeschoven.

Meldingen aan de raad met betrekking tot de stand van zaken ten aanzien van investeringen die niet/anders(?) in het Investeringsprogramma voorkomen:

- Jaarrekening 1996:
 - In het kader van het GRP stonden voor 1996 diverse werken gepland. Alle geplande werken zijn in voorbereiding genomen.
 - Werk industrieterrein Westkanaaldijk is volledig uitgevoerd (Notitie SVZ I en II: realisatie 1997 (oorspronkelijke planning G RP 1995)).
 - Rioolsanering Handelsweg is vertraagd.
 - Bouw bergbezinkbassin Weg door Jonkerbos/Tarweweg vraagt om bijstelling in de tijd
 - Notitie SVZ I en II (mbt realisatie 1996):
 - Aansluiting niet gerioleerde panden:
 - Ooyensdijk (extra milieumaatregel ten opzichte van GRP)
 - Sportpark Winkelsteeg (extra milieumaatregel ten opzichte van GRP)
 - Ombouw industrieterrein Winkelsteeg-Zuid (planning GRP: 1995)
- Memo SVZ (mbt realisatie 1996):
- Idem Notitie SVZ I en II

Investeringsprogramma 1997 - 2000					
Investeringen (in NLG x 1.000)	1997	1998	1999	2000	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad
<i>Autonome riolsanering:</i>					
• TV-inspectie rioelstelsel	300	300	300	300	
• Baggeren waterpartijen	200	-	-	-	
• Kleinschalige riolsaneringen (alg)	100	100	100	100	
• Handelsweg, aanvulling	1.200	-	-	-	
• Scheepvaartweg, aanvulling	1.900	-	-	-	
• Nieuwe Dukenburgseweg	300	-	-	-	
• Lindenberg	165	-	-	-	
• Anthoniuspoort/Priemstraat	150	-	-	-	
• Fabrieksweg	-	900	-	-	
• Bijleveldsingel/Pr. Hendrikstr./Berg- en Dalseweg	-	600	-	-	
• Roggeweg	-	1.400	-	-	
<i>Milieumaatregelen:</i>					
• Ombouw tot verb. gesch. syst. Lindenholt/Dukenburg	-	200	200	200	
• Winkelsteeg Noord	-	-	75	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2003</i>
• Aansluiten niet gerioleerde panden:					
• Heideparkseweg/Oude Mollenhutseweg	-	175	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie in 1999
• Nederheidseweg	-	-	1.280	-	<i>Memo SVZ: realisatie in 2000</i>
• Vossenhof	-	-	-	75	<i>Memo SVZ: realisatie in 1999 (Notitie SVZ I en II: realisatie gepland 2000)</i>
• Weg door Jonkerbos/Tarweg bergbez.bassin/vijver	8.500	-	-	-	Notitie SVZ I: realisatie bassin gepland in 2000, realisatie vijver gepland in 2001 Notitie SVZ II: realisatie bassin en vijver gepland in 2000 Jaarrekening 2001: bergbezinkbassin gerealiseerd
• Opaalstraat bergbezinkbassin/omb. en aanp. Hatert	2.000	2.000	-	-	<i>Memo SVZ: ingewisseld tbv Waterplan en Milieumaatregelen Lent</i>
• Opheffen hydr knelp. Ubbergseveldweg/Louiseweg	1.100	-	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie 1998/1999
• Neerbosch, verbeteren overstorten	40	-	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2003</i>
• Voorstadslaan/Dikkeboomweg, interne drempels	150	-	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie in 1999
• Div riolen centrumgeb en transport riool naar De Biezen	-	5.000	325	-	Notitie SVZ I en II: tracé De Biezen in 1999 gerealiseerd

Meldingen aan de Raad met betrekking tot de stand van zaken ten aanzien van investeringen die niet/anders(?) in het Investeringsprogramma voorkomen:

- Jaarrekening 1997:
 - In 1997 is een aanvang gemaakt met de inventarisatie van het rioleringsstelsel in Oosterhout, Ressen en Lent, afronding zal plaatsvinden in 1998.
 - Eveneens is gestart met een onderzoek naar verdergaande mogelijkheden voor afkoppeling van regenwater.
 - (...) In afwachting hiervan is een pas op de plaats gemaakt met de voorbereiding en uitvoering van een aantal in 1997/1998 geplande projecten.
- Notitie SVZ I en II (mbt realisatie 1997):
 - Ombouw industrieterrein Westkanaaldijk (planning GRP 1995) (Jaarrekening 1996: afgerond in 1996)
 -
- Memo SVZ (mbt realisatie 1997):
 - Idem Notitie SVZ I en II

Investeringsprogramma 1998 - 2001					
Investeringen (in NLG x 1.000)	1998	1999	2000	2001	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad
<i>Autonome rioolsanering:</i>					
• TV-inspectie rioolstelsel	300	300	300	300	
• Kleinschalige rioolsanering alg.	100	100	100	100	
• Fabrieksweg	900	-	-	-	
• Bijleveldsingel/ Pr. Hendrikstr./Berg en Dalseweg	600	-	-	-	
• Roggeweg	1.400	-	-	-	Jaarrekening 1998: uitgevoerd.
• Teersdijk, verv. Pompen en gemaal	80	-	-	-	
<i>Milieumaatregelen:</i>					
• Oph hydraulische knelp. Ubbergseveldweg/Louiseweg	500	-	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie 1998/1999
• Dichtzetten putten Hatert	80	-	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie 1998
• Gemaal Treubstraat amoveren	350	-	-	-	Jaarrekening 1998: uitgevoerd Notitie SVZ I en II: idem.
• Couwenbergstraat leiding vergroten	800	-	-	-	Jaarrekening 1998: uitgevoerd Notitie SVZ I en II: realisatie in 1997.
• Weg door Jonkerbosch/Tarweg bergbezinkbassin/vergroten vijver	7.500	2.000	-	-	Notitie SVZ I: realisatie bassin gepland in 2000, realisatie vijver gepland in 2001 Notitie SVZ II: realisatie bassin en vijver gepland in 2000 Jaarrekening 2001: bergbezinkbassin gerealiseerd.
• Opaalstraat, bergbezinkbassin en omb/aanp Hatert	3.000	-	-	-	<i>Memo SVZ: ingewisseld tbv Waterplan en milieumaatregelen Lent</i>
• Gemaal Opaalstraat + persleiding	1.350	-	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002/2003</i>
• Hatertseweg afkoppelen ringriool	155	-	-	-	
• Winkelsteeg Noord	-	-	75	-	
• Aanl div. riolen centrumgeb en transpriool de Biezen	3.000	2.000	-	-	Notitie SVZ I en II: trace De Biezen gerealiseerd in 1999
• Doorpersing Hezelpoort	-	2.000	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie in 1999
• Trace Nieuwe Marktstraat	-	500	500	-	<i>Memo SVZ: realisatie in 2000</i>

Investeringsprogramma 1998 – 2001					
Investeringen (in NLG x 1.000)	1998	1999	2000	2001	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad
• Aansluiting niet gerioleerde panden:					
• Nederheidsweg	-	1.280	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie in 2000</i>
• Heideparkseweg/Oude Mollenhutseweg	175	-	-	-	Notitie SVZ I en II: uitgevoerd in 1999
• Smalle Steeg, aanvulling	15	-	-	-	Notitie SVZ I en II: uitgevoerd in 1998
• Vossenhof	-	-	75	-	<i>Memo SVZ: realisatie in 1999</i>
Meldingen aan de Raad met betrekking tot de stand van zaken ten aanzien van investeringen die niet/anders(?) in het Investeringsprogramma voorkomen:					
- Jaarrekening 1998: - In 1998 heeft als gevolg van het vertrek van een rioolbeheerder en het eerst in het najaar invullen van de vacante functie geen planmatig onderhoud aan het rioolstelsel plaatsgevonden. Wel is incidenteel onderhoud gepleegd aan de riolering in het kader van calamiteitenonderhoud. - Het onderhoudsbudget werd in zijn geheel aangewend ter oplossing van zich voordoende calamiteiten op plaatsen waar dit direct noodzakelijk was. Van een planmatige aanpak was in 1998 derhalve geen sprake. - De inventarisatie naar het rioleringssysteem in Lent, Oosterhout en Ressen is in 1998 afgerond. - Milieumaatregel 'wijzigen verhang riool Donker Cortiusstraat' voorbereid en uitgevoerd. - Milieumaatregel 'vergroten leiding Middachtenstraat' uitgevoerd. - Notitie SVZ I en II (mbt realisatie 1998): - Milieumaatregel 'wijzigen verhang riool Donker Cortiusstraat' voorbereid en uitgevoerd. - Milieumaatregel 'vergroten leiding Middachtenstraat' uitgevoerd. - Memo SVZ (mbt realisatie 1998): - Idem Notitie SVZ I en II					

Investeringsprogramma 1999 – 2002					
Investeringen (in NLG x 1.000)	1999	2000	2001	2002	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad
<i>Autonome rioolsanering:</i>					
• TV-inspectie rioolstelsel	300	300	300	300	Jaarrekening 1999: Het inspectieprogramma is uitgevoerd.
• Kleinschalige rioolsanering algemeen	100	100	100	100	
• Fabrieksweg	800	-	-	-	
• Bijleveldsingel/ Pr. Hendrikstr./Berg en Dalseweg	-	600	-	-	
<i>Milieumaatregelen:</i>					
• Weg door Jonkerbosch/Tarwegweg bergbassin/vijver	7.000	2.000	-	-	Notitie SVZ I: realisatie bassin gepland in 2000, realisatie vijver gepland in 2001 Notitie SVZ II: realisatie bassin en vijver gepland in 2000 Jaarrekening 2001: bergbezinkbassin gerealiseerd
• Opaalstraat, bergbezinkbassin en ombouw en aanpassing Hatert	3.000	-	-	-	<i>Memo SVZ: ingewisseld tbv Waterplan en milieumaatregelen Lent</i>
• Gemaal Opaalstraat + persleiding	-	1.350	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002/2003</i>
• Hatertseweg afkoppelen ringriool	-	-	1.550	-	
• Winkelsteegh noord	-	75	-	-	
• Aanl div. riolen centrumgeb en transpriool de Biezen	6.300	-	-	-	Jaarrekening 1999: uitgevoerd Notitie SVZ I en II: trace De Biezen in 1999 gerealiseerd
• Doorpersing Hezelpoort	2.000	-	-	-	Jaarrekening 1999: uitgevoerd Notitie SVZ I en II: realisatie in 1999
• Trace Nieuwe Marktstraat	0	1.000	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie in 2000</i>
• Voorstadlaan/Dikkeboomweg	440	-	-	-	Jaarrekening 1999: uitgevoerd
• Trace Kronenburgersingel Parkweg	-	-	1.500	-	
• Evaluatie GRP	85	-	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie 1999 (NB Notitie SVZ I = evaluatie)
• Oph hydraulische knelp Ubbergseweg en Louiseweg	1.200	-	-	-	Jaarrekening 1999: uitgevoerd
• Dichtzetten putten Hatert (edelstenenbuurt)	85	-	-	-	Notitie SVZ I en II: realisatie in 1998
De geplande investeringen in de riolering zijn doorgeschoven; Een calamiteitenpot blijft beschikbaar					Jaarrekening 1999: De huidige onderhoudsbudgetten zijn niet toereikend voor een planmatige aanpak, de activiteiten beperken zich tot calamiteitenonderhoud.

Meldingen aan de Raad met betrekking tot de stand van zaken ten aanzien van investeringen die niet/anders(?) in het Investeringsprogramma voorkomen:

- Jaarrekening 1999:
 - De gewijzigde aanpak van investeringen milieumaatregelen riolering hebben geleid tot enige vertraging van de uit te voeren projecten. Tevens worden projecten meer gecombineerd uitgevoerd, hetgeen de planning beïnvloed.
 - De geringe achterstand van 1998 is ten dele goedge maakt en wordt in 2000 zeker compleet weggewerkt.
- Notitie SVZ I en II (mbt realisatie 1999):
 - -
- Memo SVZ (mbt realisatie 1999):
 - Idem Notitie SVZ I en II

Investeringsprogramma 2000 – 2003					
Investerings (in NLG x 1.000)	2000	2001	2002	2003	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad
Water, riool aanloopkosten systeemwiz.	-	1.250	1.250	1.250	
Water, riool milieumaatregelen	-	1.655	-	-	
Water, rioolvervanging	600	3.000	5.500	5.500	
TV-inspectie rioolstelsel	300	300	300	300	
Kleinschalige rioolsanering alg.	100	100	100	100	
Riolering Bijlevelds/ Pr. Hendrikstr./Berg en Dalseweg	2.000	-	-	-	
Gemaal Opaalstraat persleiding	1.350	-	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002/2003</i>
Hatertseweg afkoppelen ringriool	-	-	-	-	
Winkelsteegh noord	75	75	-	-	
Trace Nieuwe Marktstraat	1.000	-	-	-	
Trace Kronenburgersingel Parkweg	-	1.500	-	-	
Aansluiting niet gerioleerde panden Beekmandalseweg	-	-	755	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland voor 2002</i>
De investeringen in rioolvervangingen zijn verlaagd met NLG 6,425 miljoen naar NLG 20,1 miljoen					Jaarrekening 2000:
Meldingen aan de Raad met betrekking tot de stand van zaken ten aanzien van investeringen die niet/anders(?) in het Investeringsprogramma voorkomen:					
- Jaarrekening 2000: - Door bezuinigingen zijn er in 2000 geen vervangingen van de riolering uitgevoerd. - In 2000 is het eerste gedeelte van het transportriool vanaf het gemaal de Biezen naar de binnenstad afgerond. - Beheer en onderhoud worden beperkt tot het voeren van een calamiteitenscenario. - De gewijzigde aanpak van investeringswerken milieumaatregelen rioleringen mede als gevolg van het Waterplan hebbengeleid tot vertragingen in en van de geprogrammeerde projecten. - Notitie SVZ I en II (mbt realisatie 2000): - Niet van toepassing (2000 betreft in overzicht planning, geen realisatie) - Memo SVZ (mbt realisatie 2000): - Energieweg (planning GRP realisatie 2003) - Ombouw industrieterrein Westkanaaldijk fase 2 (planning GRP realisatie 2003)					

Investeringsprogramma 2001 - 2004					
Investerings (in NLG x 1.000)	2001	2002	2003	2004	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad
Water, riool aanloopkosten systeemwijziging	1.250	1.250	1.250	1.250	
Water, riool milieumaatregelen	4.345	6.000	6.000	6.000	
Hatertseweg afkoppelen ringriool	155	-	-	-	
Water, rioolvervanging	3.000	5.500	5.500	5.500	
TV-inspectie rioolstelsel	300	300	300	300	
Kleinschalige rioolsanering algemeen	100	100	100	100	
Aansluiting niet gerioleerde panden Beekmandalseweg	-	755	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002</i>
Meldingen aan de Raad met betrekking tot de stand van zaken ten aanzien van investeringen die niet/anders(?) in het Investeringsprogramma voorkomen:					
- Jaarrekening 2001: - Afkoppeling: Burchtstraat + aantal nieuwbouwprojecten zoals Rode Dorp fase 2. - Het tweede gedeelte van het transportriool vanaf gemaal de Biezen naar de binnenstad is nagenoeg afgerond. - Het bergbezinkbassin aan de Tarweweg is gebouwd. - Vanwege het te voeren calamiteitenscenario staan de normale onderhoudswerkzaamheden onder druk. - Notitie SVZ I en II (mbt realisatie 2001): - Niet van toepassing (2001 betreft planning, geen realisatie) - Memo SVZ (mbt realisatie 2001): -					

Investeringsprogramma 2002 – 2005				
Investerings (in € x 1.000)	2002	2003	2004	Stand van zaken volgens rapportages aan de gemeenteraad
<i>Autonome rioolsanering:</i>				
• TV-inspectie rioolstelsel	136,1	136,1	136,1	
• Kleinschalige rioolsanering alg.	45,4	45,4	45,4	
<i>Milieumaatregelen:</i>				
• Water, riool milieumaatregelen	2.722,7	2.722,7	2.722,7	
• Aansluiting niet gerioleerde panden Beekmandalseweg	181,5	-	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002</i>
• Plein 1944	-	136,1	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2003</i>
• Aansluiting niet gerioleerde panden Bergweg	-	158,8	-	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002</i>
• Neerbosch riolering	-	351,7	-	<i>Memo SVZ: realisatie igepland 2003</i>
• Aansluiting niet gerioleerde panden Kruisweg	-	-	22,7	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002</i>
• Aansluiting niet gerioleerde panden Sprengenweg/Sluisweg	-	-	90,8	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002</i>
• Aansluiting niet gerioleerde panden Everseweg/12 Apostelenweg	-	-	295,0	<i>Memo SVZ: realisatie gepland 2002</i>
• Persleiding Dukenburg trace st.	-	-	1.361,3	
• Water, riool aanloopkosten systeemwijziging	-	567,2	567,2	
• Water, rioolvervangingen	2.495,8	2.495,8	2.495,8	
• Gezamenlijk project drinkwaterpartners	10,0	10,0	10,0	
Meldingen aan de Raad met betrekking tot de stand van zaken ten aanzien van investeringen die niet/anders(?) in het Investeringsprogramma voorkomen:				
Jaar rekening 2002:				
• Niet van toepassing				
Notitie SVZ I en II:				
• Niet van toepassing (2002 (en volgende) betreffen planning geen realisatie)				
Memo SVZ (feitelijk niet van toepassing, omdat het planning betreft; opgenomen omdat het om meest recente planning gaat):				
• Diverse aanpassingen riool Westelijk Centrumgebied: realisatie gepland 2003 (planning GRP 1998 – 2002)				
• Ambachtsweg - Dr de Blecourtstraat – Nijverheidsweg: realisatie gepland 2003 (planning GRP 2003)				
• Winkelsteeg Noord: realisatie gepland 2003 (planning GRP 1995)				
• Ombouw Dukenburg, Lindenholt tot Vis-gescheiden stelsel: realisatie gepland 2004 (planning GRP 1996 – 2010)				
• Ombouw tot VGS Noordkanaalhaven, fase 2: realisatie gepland 2003 (planning GRP 1997)				

Bijlage 6: Momenten dat rioolbeleid aan de orde was in de raad(scommissie)

In de volgende bijlage is aangegeven op welke momenten het rioolbeleid *expliciet* in de gemeenteraad of de raadscommissie aan de orde is geweest. Dat betekent dat wanneer in het kader van bijvoorbeeld een jaarrekening of begroting is gesproken over het rioolbeleid dit niet in het overzicht is opgenomen. Hier is voor gekozen, omdat deze discussies nooit hebben geleid tot een wijziging door de Raad van het voorstel van het College. In verband met de leesbaarheid zijn in het overzicht ook niet de momenten opgenomen dat in de raadscommissie een raadsvoorstel 'rioolbeleid' aan de orde was.

Bijlage 6: Momenten dat rioolbeleid aan de orde was in de raad(scommissie)

21 12 94	Raadsbesluit Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP): • Akkoord met het GRP; • De kosten voor vervanging van riolen ad NLG 4 miljoen per jaar voor de periode 1995 tot en met 1997 wordt gedekt uit het bestaande fonds Reserveriolerings. Vanaf 1998 worden deze ten laste van de eigen begroting gebracht. • Voor de financiering van de kosten ad NLG 84 miljoen voor de milieumaatregelen worden een nieuw fonds, het Fonds Milieu-investeringen Riolerings, gevormd. • Op basis van moties: Bij de behandeling van de begroting 1996 wordt beslist op welke wijze het Fonds Milieu-Investeringen Riolerings wordt gevoed. De wijze van voeding wordt gebaseerd op: a. de uitkomsten van een onderzoek naar heffingsgrondslag dat milieubewust gedrag bevordert; b. de uitkomsten van een onderzoek naar de relatie tussen besteedbaar inkomen en woonsituatie aangevuld met c. onderzoek naar dan wel flankerend milieubeleid als ook flankerend sociaal-economisch beleid; d. koppeling van de lasten van de burgers aan de hoogte van de waterrekening; e. omslag van de lasten van de burgers gelijkmatig over alle huishoudens middels de instelling van "Rioolrecht voor gebruikers"(Rioolrecht I I).
1995	
22 02 95	Raadsbesluit inzake vervangingen riolering Kredietaanvraag verkeersluw maken Hofjesbuurt 2 ^e en 3 ^e fase en vervanging riolering: • Uitvoering van de plannen en de hiervoor gereserveerde gelden ad NLG 765.000,-- ten laste van het MIS riool (...) vrij te geven.
22 06 95	Raadscommissie MVVCIV¹ Onderzoeksvoorstel uitvoering moties waterspoor
11 10 1995	Raadsbesluit inzake begrotingsstukken (...) vooruitlopend op definitieve besluitvorming over de voeding van het Fonds Milieu-Investeringen riolerings wordt voor het jaar 1996 het Rioolrecht I Eigenaarsheffing met 10% extra verhoogd ter voeding van voornoemd fonds.

¹ MVVCIV: Milieu, Verkeer en Vervoer, Coördinatie Intergrale Veiligheid.

1996	
12 02 96	Raadscommissie MVVCIV (gecombineerd met SZZF ² en CCBV ³) Concept-Raadsvoorstel Niet invoeren Waterspoor; de meningen zijn verdeeld, het College zal zich beraden. Afgesproken wordt in de volgende commissievergadering op dit punt terug te komen.
17 10 1996	Raadsbesluit inzake begrotingsstukken (...) Akkoord met het Belastingplan 1997 – 2000 en de daarin opgenomen opbrengstenramingen en tariefsverhogingen, met name de voorgestelde extra verhogingen van het Rioolrecht Eigenaar en de Afvalstoffenheffing, met dien verstande dat ten behoeve van de vaststelling van de verschillende tarieven en belastingverordeningen voor 1997 – binnen het kader van de totaalraming van de OZB, het Rioolrecht en de Afvalstoffenheffing – nog aanvullende voorstellen zullen worden gedaan tot (al dan niet gedeeltelijke) integratie van het Rioolrecht en de Afvalstoffenheffing in de OZB.
12 11 96	Raadscommissie MVVCIV (gecombineerd met Financiën) Discussienota belastingstelsel 1997 (i.c. waterspoor, voorstel is dit voor 1997 nog niet in te voeren)
1997	
16 06 97	Raadscommissie MVVCIV (gecombineerd met raadscommissie Financiën) Presentatie over en bespreking van drinkwaterbesparing en de inzet van financiële instrumenten daarbij, waaronder 'waterspoor'.
23 10 1997	Raadsbesluit inzake begrotingsstukken (...) Akkoord met de verwerking van het tekort van NLG 1 miljoen op de dekking van de kosten van de riolering (...) in het tarievenplan voor 1998
17 12 97	Raadsbesluit inzake de Najaarsnota 1997 • Het onderdeel milieumaatregelen riolering tot een omvang van NLG 1.378.600,-- uit het kasbeheerscenario 1998 zoals opgenomen in de Najaarsnota 1997 terugnemen. • Als alternatieve dekking is eenzelfde bedrag aangewezen van een a-structureel te verwachten hogere uitgave uit het Gemeentefonds voor het jaar 1998.

² SZZF: Sociale Zaken, Zorg en Financiën

³ CCBV: Cultuur, Communicatie en Bestuurlijke Vernieuwing.

1998	
02 02 98	Raadscommissie Milieu, Verkeer en Vervoer en Integrale Veiligheid Raadsvoorstel Drinkwaterbesparingsbeleid (in kader van 'waterspoor')
08 07 98	Raadsbesluit met betrekking tot milieumaatregelen riolering Kredietaanvraag amoveren gemaal Treubstraat: • Uitvoering van de plannen tot het amoveren van het gemaal aan de Donker Curtiusstraat, het aanpassen van riolering in de Thorbeckestraat en Donker Curtiusstraat en het aanbrengen van verkeersmaatregelen in de Treubstraat. • Financiering door de hiervoor gereserveerde gelden in het MIS ad NLG 350.000,-- ten laste van het GRP (milieumaatregelen) vrij te geven.
14 09 98	Raadscommissie Huisvesting, Verkeer en Milieu Raadsvoorstel Experiment Breed Waterspoor
23 09 98	Raadsbesluiten met betrekking tot vervangingen riolering Kredietaanvraag vervangen riolering Roggeweg: • Vervangen van de riolering in de Roggeweg; van de hiervoor in het MIS gereserveerde gelden ad NLG 400.000,-- (GRP, autonome rioolsanering) wordt NLG 200.000,-- vrij gegeven • Van het restantbedrag van NLG 200.000,-- wordt NLG 100.000,-- gereserveerd voor de vervanging van het gemaal Teersdijk Kredietaanvraag vervangen gemaal Teersdijk: • Vervangen van het gemaal aan het woonwagenveld Teersdijk, waarbij de kosten NLG 180.000,-- bedragen • Financiering van de benodigde gelden door: • NLG 80.000,-- gereserveerd in het MIS 1998 – 2001 jaarschijf 2001 vrij te geven (GRP, autonome rioolsanering) • Reservering van NLG 100.000,-- van het restantbedrag voor de vervanging riolering Roggeweg Raadsbesluit Lokale Waternotitie: • Visie en intenties als verwoord in de Lokale Waternotitie zijn vertrekpunt voor een nieuwe koers • De waterproblematiek wordt in samenwerking met de partners in de waterketen uitgewerkt in een lokaal waterplan • De waterregie, zoals vervat in de lokale waternotitie, en vigerend GRP worden kritisch vergeleken om te kunnen bepalen wat van het GRP in tact moet blijven en wat in het kader van de nieuwe regie moet worden aangepast • Op korte termijn wordt onderzocht op welke wijze de financiële regie van het GRP moet worden bijgestuurd om te bepalen hoeveel financiële ruimte de komende jaren en op de middellange termijn vereist zijn het uiteindelijke waterplan operationeel te maken. Resultaten van deze financiële herijking zullen in het IPMLT verwerkt moeten worden
30 11 98	Raadscommissie Huisvesting, Verkeer en Milieu Raadsvoorstel Drinkwaterbesparing (in kader van 'waterspoor')

1999	
27 01 99	Raadsbesluiten met betrekking tot milieumaatregelen riolering Kredietaanvraag doorpersing Hezelpoort: • Uitvoeren van een doorpersing bij de Hezelpoort ten behoeve van het transportriool naar De Biezen, waarbij de kosten NLG 1.030.000,-- bedragen. • Financiering door vrijgave van NLG 1.030.000,-- van de hiervoor in het MIS 1999 – 2002 in de jaarschijf 1999 gereserveerde gelden ad NLG 2.000.000,-- (GRP, milieumaatregelen). Kredietaanvraag ten behoeve van de aanleg transportriool en de herinrichting van Biezenstraat: • Uitvoeren van een transportriool van de Hezelpoort naar De Biezen. • Financiering door vrijgave van de hiervoor in het MIS 1999 – 2002 gereserveerde gelden ad NLG 6.300.000,-- in jaarschijf 1999 ten laste van het GRP (milieumaatregelen). • (...) Riolering Voorstadslaan/Dikkeboomweg: • Aanbrengen van twee interne overstorten in de Bredestraat en de Voorstadslaan en het dichtzetten van riolering op en drietal plaatsen, waardoor de werking van het bestaande rioolstelsel wordt geoptimaliseerd. • Financiering door vrijgave de hiervoor in het MIS 1999 – 2002 gereserveerde gelden ad NLG 440.000,-- in jaarschijf 1999 ten laste van het GRP (milieumaatregelen).
07 07 99	Raadsbesluit Stedelijk waterbeheer/riolering • Binnen de in de begroting beschikbare ruimte met de nodige voortvarendheid door werken aan de investeringen voor de instandhouding van het rioolstelsel en de GRP-projecten die niet worden beïnvloed door de gewijzigde regie van het stedelijk waterbeheer; • In voorbereiding nemen van de aanleg van een wezenlijk deel van de voorziene vijveruitbreiding en bergbezinkvoorziening op de hoek van de Weg door Jonkerbos en Tarweweg; • Het College wordt gemachtigd de kosten voor het opstellen en operationeel maken van het Meerjarenplan Water voorlopig ten laste te brengen van het in het GRP/milieumaatregelen (MIS 1999 – 2002) voor de voorzieningen Weg door Jonkerbos/ Tarweweg gereserveerde budget en een en ander te formaliseren bij de kredietaanvraag voor de feitelijk aldaar te realiseren voorziening.

2000	
22 03 00	Raadsbesluiten met betrekking tot milieumaatregelen riolering Kredietaanvraag riolering Nederheidsweg: • Aanleg van riolering in de Nederheidsweg, waarbij de kosten NLG 550.000,-- bedragen • Financiering van de benodigde gelden door NLG 550.000,-- uit het Fonds Milieumaatregelen vrij te geven. Kredietaanvraag riolering Energieweg: • Ombouw van de riolering in een gedeelte van de Energieweg naar een verbeterd gescheiden stelsel. Waarbij de kosten NLG 450.000,-- bedragen. • Financiering van de benodigde gelden door NLG 450.000,-- uit het Fonds Milieumaatregelen vrij te geven. Kredietaanvraag riolering Westkanaaldijk, fase 2: • Ombouw van de riolering in de Westkanaaldijk fase 2 naar een verbeterd gescheiden stelsel. Waarbij de kosten NLG 2.400.000,-- bedragen. • Financiering van de benodigde gelden door NLG 2.400.000,-- uit het Fonds Milieumaatregelen vrij te geven. Kredietaanvraag Nieuwe Marktstraat, Lange Hezelstraat, Kronenburgersingel, Parkweg en Doddendaal: • Uitvoering van het aanpassen en verbeteren van de riolering in de Nieuwe Marktstraat, Lange Hezelstraat, Kronenburgersingel, Parkweg en Doddendaal, waarbij de kosten NLG 3.500.000,-- bedragen. • Financiering van de benodigde gelden door NLG 3.500.000,-- uit het Fonds Milieumaatregelen vrij te geven. Raadsbesluit met betrekking tot vervangingen riolering Kredietaanvraag riolering Burchtstraat, Grote Markt en Houtstraat: • Vervanging van een aantal riolen van slechte kwaliteit in de Burchtstraat, Grote Markt en Houtstraat, waarbij de kosten NLG 215.000,-- bedragen • Financiering van de benodigde gelden door NLG 215.000,-- uit het budget voor 2001 voor rioolsaneringen, in het kader van het GRP, beschikbaar te stellen. Overzicht Stand van zaken Fonds milieumaatregelen per 2000 bij raadsstukken met: • info over voortgang uitvoering en toelichting daarop • overzicht stand van zaken uitvoering per milieumaatregel (ten opzichte van planning) • overzicht kosten per milieumaatregel (ten opzichte van planning) • berekening Fonds Milieumaatregelen
10 05 00	Raadsbesluit Subsidieverordening afkoppelen hemelwaterafvoer • Subsidieverordening afkoppelen hemelwaterafvoer vastgesteld • Maximaal beschikbare budget voor 2000 vastgesteld op NLG 300.000,--; de benodigde middelen zijn vrijgemaakt in de vergadering van 7 juli 1999

Vervolg 2000	
20 09 00	Raadsbesluit inzake milieumaatregelen riolering Kredietaanvraag bergbezinkbassin en vijver Weg door Jonkerbos: • Uitvoering van de bouw van het bergbezinkbassin en vergroten van de bergingsvijver Weg door Jonkerbos, waarbij de kosten NLG 13.000.000,-- bedragen. • Financiering van de benodigde gelden door: • NLG 12.000.000,-- vrij te geven uit het Fonds Milieumaatregelen • NLG 1.000.000,-- vrij te geven uit vervangingen rioleringen (NLG 800.000,-- uit de jaarschijf 2000 en NLG 200.000,-- uit de jaarschijf 2001). Overzicht Stand van zaken Fonds milieumaatregelen per juli 2000 bij raadsstukken met: • info over voortgang uitvoering en toelichting daarop • overzicht stand van zaken uitvoering per milieumaatregel (ten opzichte van planning) • overzicht kosten per milieumaatregel (ten opzichte van planning) • berekening Fonds Milieumaatregelen
04 10 00	Raadscommissie VRIM Er komt een presentatie over (de kosten van) het rioleringsbeleid in samenhang met het lokaal waterplan (toezegging).

2001	
10 01 01	Raadscommissie VRIM Presentatie over onderhoud riool, kosten en dekking. Conclusie: het uitstellen of temporiseren van het onderhoud vergroot de kans op calamiteiten later. Bezuinigingen op preventief onderhoud leidt naar hogere kosten later: grondsanerings, wegverzakkingen, etc.
18 04 01	Raadscommissie VRIM Tussentijdse informatievoorziening aan de commissieleden over het Waterplan.
20 06 01	Raadscommissie VRIM Bespreking B&W-besluit evaluatie aanpak vervuiling riolering Ambachtsweg, Energieweg en Kanaalstraat (niet openbaar)
28 06 01	Raadsbesluit Waterplan Nijmegen - Waterplan is leidraad en meerjarenuitvoeringsplan voor het werken aan een gezond en veerkrachtig watersysteem in een aantrekkelijke leefomgeving; - Financiering van het waterplan en bijkomende activiteiten op rioleringsgebied voor de periode 2001 – 2005 en later door: - Inflatiecorrectie op rioolheffingen - Opbrengsten van bestandsuitbreiding - Voor uitvoering Waterplan in 2001 wordt krediet verleend van NLG 2.285.500,-- - Voor dekking van jaarlijks tekort van NLG 260.000,-- wordt een deel van de inflatiecorrectie op de rioolheffing gebruikt
26 09 01	Raadsbesluit overname gemaal Lent - Overname van het gemaal Lent van het Zuiveringsschap Rivierenland voor een bedrag van NLG 248.700,-- - Financiering van de benodigde gelden door NLG 248.700,-- uit het budget vervangingen Lent (jaar 2001), in het kader van het Waterplan Nijmegen beschikbaar te stellen. Raadsbesluiten inzake vervangingen riolering Kredietaanvraag vervangen riolering naar manege d' Almarasweg: - Vervangen van de riolering in de toegangsweg naar de manege aan de d' Almarasweg, waarbij de kosten NLG 210.000,-- bedragen - Financiering van de benodigde gelden door NLG 210.000,-- uit het budget 2001 voor rioolvervangingen in het kader van het GRP beschikbaar te stellen Kredietaanvraag vervangen riolering Meidoornstraat, Sleedoornstraat en Broerdijk: - Vervangen riolering Meidoornstraat, Sleedoornstraat en Broerdijk en uitvoeren bijkomende werkzaamheden; kosten NLG 2.325.000,-- - Financiering van de benodigde gelden door: - NLG 1.250.000,-- vrij te geven uit de vervangingen riolering 2001 - NLG 300.000,-- vrij te geven uit de Investerings Stedelijke Vernieuwing voor waterbeheer, budget 2001 - NLG 440.000,-- vrij te geven uit het Waterplan Nijmegen, budget 2001 - NLG 90.000,-- vrij te geven uit de woonmilieuverbetering 2001 - NLG 190.000,-- vrij te geven uit het onderhoud Openbare Ruimte 2001 - NLG 55.000,-- vrij te geven uit Duurzaam Veilig Verkeer

2002	
22 05 02	Raadsbesluit inzake vervangingen riolering Kredietaanvraag vervangen riolering Timorstraat en Celebesstraat: • Vervangen van de riolering in de Timorstraat en Celebesstraat met bijkomende werkzaamheden; kosten € 475.000,-- • Financiering van de benodigde gelden door: • € 425.000,-- vrij te geven uit vervangingen riolering 2001; • € 50.000,-- vrij te geven uit het Waterplan.
3 / 4 07 02	Raadsbesluit inzake milieumaatregelen riolering Kredietaanvraag bassin en riolering Laauwikstraat Lent: • aanleg van bergbezinkbassin en aanpassen van de riolering in de Laauwiksstraat te Lent • Financiering van de benodigde gelden door € 90.000 vrij te geven uit het Waterplan (milieumaatregelen Lent).

Bijlage 7: Overzicht controlefrequenties lozingen op de riolering door bedrijven

In de volgende bijlage zijn de gehanteerde controlefrequenties op de lozingsaspecten weergegeven.

Bijlage 7: Controlefrequenties meldingen / vergunningen Wet milieubeheer

Het toezicht op de lozingsaspecten riolering draait mee in de controlefrequenties voor Wm-vergunningen en meldingen zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld:

Aard inrichting	1994 t/m 1997	1998 t/m 2001	v.a. 2002
Categorie 1	1 x per 10 jr	1 x per 5 jr	1 x per 5 jaar
Categorie 2	1 x per 5 jr	1 x per 2,5 jr	1 x per 3 jaar
Categorie 3	1 x per 2 jr	1 x per 1,5 jr	1 x per jaar (bij uitstoot carcinogene stoffen) 2 x per 3 jaar (overig)
Categorie 4	2 x per jr	2 x per jaar	3 x per jaar (vestigingen ind. terr. Nij-West) 2 x per jaar (overig)

Niet bij alle controles wordt ook daadwerkelijk naar de lozingsaspecten gekeken. Dit is afhankelijk van de gestelde prioriteiten voor de controle van het betreffende bedrijf.

Bijlage 8: Overzicht van benodigde en beschikbare middelen

In het GRP wordt aangegeven welke middelen nodig zijn om de doelen uit het GRP te realiseren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar financiële en personele middelen. Binnen de financiële middelen wordt onderscheid gemaakt naar kosten voor exploitatie, milieumaatregelen en vervangingen. In de volgende bijlage is de opbouw van deze kosten volgens het GRP weergegeven. Vervolgens zijn deze afgezet tegen de bedragen voor de uitvoering van het rioolbeleid als opgenomen in de begroting.

Voor de personele inzet is aangegeven wat volgens het GRP nodig is. Een overzicht van de inzet van personeel in de loop der jaren is er niet. De kosten voor de personele inzet zijn voorzien in de bedragen als opgenomen in de begroting.

Bijlage 8: Overzicht van benodigde en beschikbare middelen

Benodigde financiële middelen

Kosten voor exploitatie. De exploitatiekosten riolering zijn volgens het GRP als volgt opgebouwd:

Soort kosten	Niveau 1994	Niveau 1999	Niveau 2004
Centrale Vervoersdienst			
Kolkenreiniging	557.837	440.000	440.000
Spoelen riolen → reiniging (incl. storten)	351.562	350.000	350.000
Scheidingsinstallatie	187.005	-	-
Oliebestrijding oppervlaktewater	7.030	8.000	8.000
Gangbaar houden rioolaansluitingen	60.886	62.000	62.000
Gemalen en pompen	275.338	280.000	280.000
Toename kosten door toename omvang stelsel	-	125.000	250.000
<i>Subtotaal</i>	<i>1.439.658</i>	<i>1.265.000</i>	<i>1.390.000</i>
Dienst Stadsontwikkeling			
Onderhoud riolering, kolken en huisaansluitingen	465.000	465.000	465.000
Uitbestede werkzaamheden Zuiveringsschap	80.000	80.000	80.000
Kleinschalige rioolsanering	100.000	100.000	100.000
Personeelslasten (interne verrekeningen)	230.000	380.000	380.000
Goederen en diensten van derden	52.000	52.000	52.000
Inspecties en diverse onderzoeken	300.000	300.000	300.000
Toename kosten door toename omvang stelstel	-	35.000	75.000
<i>Subtotaal</i>	<i>1.227.000</i>	<i>1.412.000</i>	<i>1.452.000</i>
TOTAAL	2.666.658	2.677.000	2.842.000

Deze kosten zijn EXCLUSIEF kosten voor straatreiniging en eventuele Waalsprong. In het GRP is voorgesteld om voor de straatreiniging NLG 290.000,-- per jaar ten laste te brengen van het rioolbeheer (was om dat moment (1994) NLG 6,8 miljoen).

In het Waterplan wordt gesproken over een structurele budgetverruiming vanaf 2001 van NLG 1,1 miljoen voor exploitatie riolering.

Kosten Milieumaatregelen.

Bij de milieumaatregelen gaat het om een aantal concrete maatregelen, waarvan de planning en de kosten in het GRP zijn opgenomen. In totaal gaat het volgens het GRP om een investering van NLG 84.000.000,-- voor de periode 1995 – 2004. Inmiddels zijn de meeste maatregelen (deels) uitgevoerd. Van een aantal maatregelen is de planning bijgesteld. De redenen hiervoor zijn divers. Naar verwachting worden alle maatregelen voor het einde van de planperiode gerealiseerd. De gemeenteraad is op een tweetal momenten geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de milieumaatregelen (maart en september 2000). Binnen de ambtelijke organisatie is een memo beschikbaar met de stand van zaken (en planning) van de uitvoering van de milieumaatregelen in maart 2002. In het navolgende overzicht is de planning uit het GRP afgezet tegen de realisatie en planning volgens dit memo.

In het Waterplan wordt gesproken over noodzakelijke milieumaatregelen voor Lent waarvoor in de periode 2001 – 2005 NLG 8.300.000,- nodig is. Aan de andere kant wordt ook gesteld dat met de nieuwe benadering van water een deel van de milieumaatregelen uit het GRP niet meer nodig is en daarvoor andere in de plaats komen. Per saldo is er sprake van een vrijval van NLG 4.100.000,-- in de periode 2001-2005.

Maatregel	Planning	Realisatie	Bedrag in NLG (x 1.000)		
			Planning	Realisatie	Vershil ¹
Aansluiting 21 niet gerioleerde panden ²	1994 – 1995	1994	300	147	- 153
Ombouw tot VGS Noordkanaalhaven, fase 1 en Oostkanaalhaven, fase 1	1994 – 1995	-	500	0	- 500
Ombouw industrieterrein Winkelsteegh-Noord en Zuid tot VGS	1995	1996 (Noord) 2001 (Zuid)	110	35 (Noord) 75 (Zuid)	0
Ombouw industrieterrein Westkanaaldijk tot VGS, fase 1	1995	1997	250	1.350	+ 1.100
Bouw bassin + vijver Weg door Jonkerbos/Tarweweg ³	1995 – 1996	2000 (bassin) 2001 (vijver)	17.000	6.129 (bass) 2.000 (vijv)	- 800
Ombouw Dukenburg, Lindenholt tot VIS-gescheiden stelsel ⁴	1996 – 2010	2004	2.500	Nvt	Nvt
Ombouw Hatert tot onderbemalingsgebied, aanpassingen binnen Hatert, aanleg bassin Opaalstraat	1996 – 1998	1997 – 2002	4.100	8.145	+ 4.045
Verbeteren overstorten Neerbosch	1997	-	40	0	- 40
Ombouw tot VGS Noordkanaalhaven, fase 2	1997	2003	200	nvt	Nvt
Interne drempels Voorstadslaan, Dikkeboomweg	1997	1999	150	430	+ 280
Hydraulische knelpunten Ubbergseveldweg, Louiseweg	1998	1998 (L-weg) 1999 (U-weg)	1.260	500 (L-weg) 1.200 (U-weg)	+ 440
Aanleg diverse riolen westelijk centrumgeb + transportriool De Biezen	1998 – 2002	1999 – 2000 (2003)	7.450	11.130 ⁵	+ 3.680
Aanleg bergbezinkbassin en gemaal De Biezen	2001 – 2002	2003 (bassin) 2004 (pompen)	38.000	Nvt	Nvt
Ombouw tot VGS Oostkanaalhaven, fase 2	2003	2003	3.500	nvt	Nvt
Ombouw VGS Neerbossche circuit	2003	2003	800	nvt	Nvt
Ombouw industrieterrein Westkanaaldijk tot VGS, fase 2	2003	2000	750	2.400	+ 1.650
Persleiding en gemaal Dukenburg	2004	2004	3.000	nvt	Nvt
Bouw bassin Belvedere	2004	2004	2.250	nvt	Nvt

¹ - = onderschrijding/ + = overschrijding.

² Na vaststelling van het GRP bleek het aantal te rioleren percelen groter dan aanvankelijk gedacht (zie overzicht investeringen).

³ Uit het beschikbare bedrag is tevens de ontwikkeling van het Waterplan betaald (1999: NLG 871.000,--)

⁴ GRP: Voorlopige aanneme. De urgentie van deze maatregelen dient nog nader onderzocht te worden.

⁵ Inclusief geplande activiteiten 2003 (NLG 300.000,--)

Kosten voor vervangingen

Bij vervanging wordt in het GRP onderscheid gemaakt naar vervanging van de riolering en vervanging van persleidingen en gemalen:

Vervanging riolering

Op basis van de uitgevoerde rioolinspecties zijn langjarige strategische prognoses voor vervangingsinvesteringen opgesteld. Voor de komende 40 jaren zijn de navolgende vervangingsinvesteringen voor riolen voorzien:

- 1994 – 1998: gemiddeld NLG 3,6 miljoen per jaar;
- 1999 – 2008: gemiddeld NLG 5,5 miljoen per jaar;
- 2009 – 2023: gemiddeld NLG 10,9 miljoen per jaar;
- na 2023: gemiddeld NLG 14,6 miljoen per jaar.

Deze ramingen zijn autonoom, dat wil zeggen er is geen rekening gehouden met andere werken.

In het Waterplan wordt gesproken over noodzakelijke vervangingen van de riolering in Lent waarvoor in de periode 2001 – 2005 (en de periode 2006 – 2010) NLG 3.250.000,-- nodig is.

Vervanging persleidingen en gemalen

Naast de investeringen in riolen zijn vervangingsinvesteringen in persleidingen en gemalen voorzien van gemiddeld NLG 396.000,--

In het GRP is ten aanzien van de vervangingen aangegeven dat de hoogte van de werkelijke vervangingsinvesteringen jaarlijks zal worden bepaald door:

- a. de resultaten van gedetailleerde inspecties van verdachte riolen;
- b. de combinatie met werkzaamheden voor wegreconstructies en woonmilieuverbetering.

De onder b. genoemde combinatie zal in het algemeen leiden tot enerzijds vervroegen van investeringen en anderzijds tot verlaging van de totaal benodigde investering.

Benodigde personele middelen

Over de inzet van personele middelen zegt het GRP:

Zelfs indien zo veel mogelijk werk wordt uitbesteed zal voor de vier kerntaken management, juridische ondersteuning, administratieve ondersteuning en planning en beheer een minimale mensinzet nodig zijn binnen de eigen organisatie. Hieronder is opgenomen een overzicht van de geraamde minimale mensinzet binnen de eigen organisatie. Op dit moment is voor de kerntaak planning en beheer slechts 2,5 formatieplaats (fp) beschikbaar. Met name voor bestandsbeheer en een actieve sturing van het beheer van bestaande voorzieningen wordt voorgesteld de mensinzet voor 'planning en beheer' met 1 te verhogen. Activiteiten ten aanzien van voorbereiding en uitvoering van grotere renovatiewerken en nieuwe werken zijn in het voorgaande niet tot de kerntaken gerekend. Deze activiteiten kunnen naar behoefte worden uitbesteed aan derden. De kosten hiervoor zijn bij de vervangingskosten van de riolering inbegrepen.

Kerntaak	Mensinzet
Management	1 formatieplaats (in overheadkosten)
Juridische zaken	0,5 formatieplaats (bij algemene zaken, voorzien in overheadkosten?)
Administratieve ondersteuning	0,5 formatieplaats (in overheadkosten)
Planning en beheer	3,5 formatieplaatsen (voorzien in exploitatiekosten)
Totaal	5,5 formatieplaatsen.

Totaal-overzicht benodigde middelen

In de navolgende tabel zijn de benodigde bedragen als hiervoor genoemd opgenomen.

Jaar	Exploitatie (volgens GRP) ⁶	Milieumaatregelen (reëel)	Verv. riolering (volgens GRP)	Verv. persleiding (volgens GRP)	Totaal benodigd (indicatie)
1995	2.666.658	0	3.600.000	396.000	6.662.658
1996	2.666.658	624.500	3.600.000	396.000	7.287.158
1997	2.666.658	2.150.000	3.600.000	396.000	8.812.658
1998	2.666.658	1.300.000	3.600.000	396.000	7.962.658
1999	2.677.000	10.416.000	5.500.000	396.000	18.989.000
2000	2.677.000	13.104.000	5.500.000	396.000	21.677.000
2001 ⁷	2.677.000	3.425.000	5.500.000	396.000	11.998.000

⁶ Exclusief kosten straatreiniging tlv riolering en exclusief Waalsprong.

⁷ Exclusief financiële effect en Waterplan

Overzicht benodigde volgens beschikbare middelen

In de volgende tabel is de indicatie van de benodigde middelen afgezet tegen de middelen als begroot. Indien in de toelichting bij de begroting een (mogelijke) verklaring is opgenomen voor het verschil tussen de indicatie en de begroting is dit in de tabel opgenomen.

Jaar	Tot. benodigd (indicatie) ⁸	Begroting			Verschil begroting - indicatie	Verklaring voor verschil vanuit begroting:
		3.08	3.09	Totaal		
1995	6.662	3.399	1.493	4.892	- 1.770	In raming geen rekening gehouden met GRP
1996	7.287	4.744	1.731	6.475	- 812	-
1997	8.812	6.519	1.480	7.999	- 813	-
1998	7.962	8.047	1.174	9.221	1259	-
1999	18.989	10.262	417	10.679	- 8.310	NLG 5 miljoen bezuinigd op autonome rioolsanering
2000	21.677	11.372	1.031	12.403	- 9274	NLG 5 miljoen bezuinigd op autonome rioolsanering
2001 ⁹	11.998	14.031	1.092	15.123	3.125	NLG 2,5 miljoen bezuinigd op autonome rioolsanering

⁸ Alle bedragen in NLG ex 1.000

⁹ Exclusief financiële effecten Waterplan

Bijlage 9: Overzicht rioolrecht volgens belastingplan en jaarrekening

In de volgende bijlage is een overzicht opgenomen waarin is aangegeven wat per planjaar van het GRP is gezegd over de 'rioolrechten' in het Belastingplan en in de Jaarrekening.

Bijlage 9: Overzicht rioolrecht volgens belastingplan en jaarrekening

Rioolrechten													
Belastingplan 1995 - 1998	Jaarrekening 1995												
Door de geringe prijsstijging op het huidige rioleringsprogramma wordt in 1995 bij een stijging van de tarieven rioolrecht van 2,5% volledige kostendekking bereikt. Meer dan 100% kostendekking is wettelijk niet toegestaan. De dekking van de uit het GRP voortvloeiende (hogere) investeringsniveau is niet in het plan meegenomen. Een apart voorstel wordt dit najaar besproken. Indien de belastingen – het rioolrecht en/of andere heffingen – hiertoe verhoogd worden, zal een tariefaanpassing eerst in 1996 ingaan.	Ter dekking van het GRP is in 1995 een onderzoek gedaan naar 'waterspoor'. Besluitvorming over een definitieve dekking van de extra milieukosten zal eerst in 1996 plaatsvinden												
Ramingen rioolrecht aanvaard beleid (in NLG x 1.000): <table> <tr> <td>• Rioolrecht eigenaren (1995)</td><td>10.609</td></tr> <tr> <td>• Rioolrecht gebruikers (1995)</td><td>257</td></tr> <tr> <td>• Totaal (1995)</td><td>12.167</td></tr> </table>	• Rioolrecht eigenaren (1995)	10.609	• Rioolrecht gebruikers (1995)	257	• Totaal (1995)	12.167	Baten rioolrecht (in NLG x 1.000): <table> <tr> <td>• Begroting 1995</td><td>10.866</td></tr> <tr> <td>• Begroting 1995 na wijziging</td><td>10.866</td></tr> <tr> <td>• Rekening 1995</td><td>11.098</td></tr> </table>	• Begroting 1995	10.866	• Begroting 1995 na wijziging	10.866	• Rekening 1995	11.098
• Rioolrecht eigenaren (1995)	10.609												
• Rioolrecht gebruikers (1995)	257												
• Totaal (1995)	12.167												
• Begroting 1995	10.866												
• Begroting 1995 na wijziging	10.866												
• Rekening 1995	11.098												
Tarief 1995: NLG 165,00	Verschillenanalyse: Het voordelige verschil in 1995 wordt enerzijds veroorzaakt door een verwachte meeropbrengst van NLG 56.000,-- ten gevolge van het opleggen van een hoger aantal aanslagen Rioolrecht eigenaren dan geraamd en anderzijds door voordelig bijgestelde verwachtingen van per saldo NLG 176.000,-- over voorgaande jaren voor zowel het Rioolrecht eigenaren als de gebruikers.												

Rioolrechten	
Belastingplan 1996 - 1999	Jaarrekening 1996
Het tarief Rioolrecht voor de eigenaar stijgt met 12,2%. Conform het in 1994 vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan stijgt het tarief met 10% voor milieu-investeringen. De resterende 2.1% wordt veroorzaakt door een kostenstijging in het bestaande beleid. Op dit moment is niet bekend wat de resultaten zullen zijn van de uitvoering van de motie 'waterspoor'. Uitvoering van beleidskeuzes die in 1995 worden gemaakt zullen technisch pas mogelijk zijn vanaf 1997. Het financiële nadeel ten gevolge van een afname van de woningbouwproductie ten opzichte van de vorige ramingen is evenmin vertaald in een tariefaanpassing.	De motie 'waterspoor' heeft in 1996 opnieuw op de politieke agenda gestaan. De discussie en besluitvorming is verschoven naar 1997.
- Ramingen rioolrecht aanvaard beleid (in NLG x 1.000): - Rioolrecht eigenaren (1996) 11.924 - Rioolrecht gebruikers (1996) 243 - Totaal (1996) 12.167	- Baten rioolrecht (in NLG x 1.000): - Begroting 1996 12.167 - Begroting 1996 na wijziging 12.310 - Rekening 1996 12.395
Tarief 1996: NLG 185,00	Verschillenanalyse: Naar aanleiding van de Najaarsnota 1996 is de raming in positieve zin met NLG 143.000,-- bijgesteld. Ten opzichte van de begroting is in de rekening 1996 wederom een voordeel ingeboekt van NLG 85.000,--. Dit betreft een geringe bijstelling van de verwachtingen over 1996 en voorgaande jaren. De afwijking tussen de rekeningsjaren 1995 en 1996 is met name het gevolg van tariefsverhoging in verband met kostendekkendheid van de lasten van het riool.

Rioolrechten	
Belastingplan 1997 - 2000	Jaarrekening 1997
In dit plan stellen wij u voor een extra tariefsverhoging door te voeren voor Rioolrecht eigenaren. Dit tarief stijgt met 10,2%. Hiermee zetten wij de in 1996 ingezette lijn van extra tariefsverhoging voort. In 1994 heeft uw Raad het rioleringsplan vastgesteld. Om de wettelijk voorgeschreven milieu-investeringen uit te kunnen voeren, is een stijging van de inkomsten uit het Rioolrecht nodig van rond 10% per jaar. Daarnaast zijn kostenstijgingen doorberekend. Dit jaar zullen wij u opnieuw een voorstel voor de uitvoering van de motie 'waterspoor' aanbieden. Wij stellen u daarom voor enkel voor 1997 een besluit te nemen over de tariefverhoging Rioolrecht 1997.	In aanvulling op het onderzoek 'waterspoor 1996', is in 1997 een traject opgestart om te onderzoeken of extra breed waterspoor middels een experiment ingevoerd kan worden.
- Ramingen rioolrecht aanvaard beleid (in NLG x 1.000): - Rioolrecht eigenaren (1997) 13.098 - Rioolrecht gebruikers (1997) 247 - Totaal (1997) 13.345	- Baten rioolrecht (in NLG x 1.000): - Begroting 1997 13.345 - Begroting 1997 na wijziging 6.119 - Rekening 1997 6.160
Tarief 1997: NLG 204,00	Verschillenanalyse: In 1997 is door middel van een begrotingswijziging een bedrag van NLG 7.345.000,- in het kader van herstructurering belastingopbrengsten overgeheveld naar de OZB. Naar aanleiding van de najaarsnota zijn de opbrengsten Rioolrechten met NLG 119.000,- voordelig bijgesteld. De afwijking van NLG 41.000,- tussen de begroting en rekening betreffen relatief geringe bijstellingen over 1997 en voorgaande jaren. De grote afwijking tussen de rekening 1996 en 1997 is het gevolg van een in 1997 doorgevoerde beleidswijziging in het kader van herstructurering belastingopbrengsten.

Rioolrechten											
Belastingplan 1998 – 2001	Jaarrekening 1998										
Bij voorgaande belastingplannen heeft u al besloten tot een extra belastingstijging van 1,1 miljoen voor 1998 om de milieu-investeringen in het rioolstelsel te dekken. In dit plan is deze extra opbrengst toegevoegd aan het Rioolrecht. Dit leidt tot een tariefsverhoging inclusief inflatiecorrectie van totaal 20,8%. Voor deze heffing is nog een bedrag van NLG 60.000,00 aan kosten niet gedekt. Deze kosten worden betrokken bij het voorstel belastingmaatregelen 1998. Ten opzichte van het vorige belastingplan is de opbrengst rioolrecht gebruikers geschrapt. In het raadsvoorstel gemeentelijk belastingstelsel van december 1996 heeft u gekozen voor het integreren van deze heffing in de Onroerende-zaakbelastingen.	In 1998 heeft de aanpak van de invoering van extra breed waterspoor verder vorm gekregen. Er is een aanvraag ingediend voor deelname aan het landelijke experiment breed waterspoor. Voor het rioolrecht houdt extra breed waterspoor in het omzetten van (een deel van) de eigenaarsheffing rioolrecht in een gebruikersheffing en het samen met de waterbedrijven en het zuiveringsschap versturen van een nota waarop alle kosten van water staan. De hoogte van deze nota is afhankelijk van de mate van verbruik van water. Vooralsnog staat invoering gepland voor 2000.										
Ramingen rioolrecht aanvaard beleid (in NLG x 1.000): <table> <tr> <td>• Rioolrecht eigenaren (1998)</td><td>7.250</td></tr> <tr> <td>• <i>Rioolrecht in OZB (1998)</i></td><td>7.727</td></tr> </table>	• Rioolrecht eigenaren (1998)	7.250	• <i>Rioolrecht in OZB (1998)</i>	7.727	Baten rioolrecht (in NLG x 1.000): <table> <tr> <td>• Begroting 1998</td><td>7.250</td></tr> <tr> <td>• Begroting 1998 na wijziging</td><td>7.582</td></tr> <tr> <td>• Rekening 1998</td><td>7.652</td></tr> </table>	• Begroting 1998	7.250	• Begroting 1998 na wijziging	7.582	• Rekening 1998	7.652
• Rioolrecht eigenaren (1998)	7.250										
• <i>Rioolrecht in OZB (1998)</i>	7.727										
• Begroting 1998	7.250										
• Begroting 1998 na wijziging	7.582										
• Rekening 1998	7.652										
Tarief 1998: NLG 112,00	Verschillenanalyse: De begrotingswijzigingen die in 1998 op deze activiteit hebben plaatsgevonden hebben betrekking op positieve bijstellingen in verband met een hoger aantal opgelegde aanslagen Rioolrecht, onder andere als gevolg van de Waalsprong. De afwijking van NLG 70.000,-- tussen de rekening en de begroting betreffen relatief geringe bijstellingen over 1998 en voorgaande jaren. De afwijking tussen rekening 1997 en 1998 is onder andere het gevolg van tariefaanpassing in verband met inflatiecorrectie en verplichte milieuinvesteringen.										

Rioolrechten	
Belastingplan 1999 - 2002	Jaarrekening 1999
- Als gevolg van de verplichte milieu-investeringen en de inflatiecorrectie stijgt het tarief met 15,1% Het Rioolrecht dekt 49,5% van de totale kosten. - Dekking kosten riolering: - Rioolrecht: - Rioolrecht bestaand - Milieu-investeringen - Bestandsontwikkeling - OZB - Algemene middelen: - Algemene middelen - Rioolinvesteringen	De geraamde opbrengst rioolrecht wordt gerealiseerd.
- Ramingen rioolrecht aanvaard beleid (in NLG x 1.000): - Rioolrecht eigenaren (1999) 8.817 <i>Rioolrecht in OZB (1999)</i> 8.273	- Baten rioolrecht (in NLG x 1.000): - Begroting 1999 8.817 - Begroting 1999 na wijziging 8.817 - Rekening 1999 9.009 - Verschillenanalyse: Afwijking begroting na wijziging – rekening: Over de jaren 1997 en 1998 is per saldo NLG 192.000,-- meer opgelegd aan rioolrechten door uitbreiding van het aantal panden. Afwijking rekening 1998 – rekening 1999 De per saldo hogere opbrengst is door areaaluitbreidingen en tariefaanpassingen in 1999 veroorzaakt.
Tarief 1999: NLG 129,00 (Rioolrecht)	

Rioolrechten	
Belastingplan 2000 - 2003	Jaarrekening 2000
Rioolrecht wordt geheven als vergoeding voor het genot van een aansluiting op de gemeentelijke riolering. De opbrengst dient voor de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van het rioleringsstelsel. Voor Rioolrecht is een extra verhoging van 1,1 miljoen gulden in de tarieven verwerkt voor de financiering van milieu-investeringen in het rioleringsstelsel. Het betreft hier de vijfde en laatste tranche in het kader van het gemeentelijk rioleringsplan. De inflatiecorrectie wordt niet toegepast op de 4,4 miljoen gulden waarmee het rioolrecht de afgelopen vier jaren is opgehoogd, maar over het resterende deel. De totale kosten die zijn toe te rekenen aan aanleg, onderhoud en exploitatie van de riolering bedragen voor het jaar 2000 NLG 19.219.000. De totale opbrengst uit het Rioolrecht dekt 52,6% van alle kosten; de overige lasten worden gedekt uit de algemene middelen c.q. de OZB.	Ten aanzien van het heffen en innen hebben zich geen bijzondere activiteiten voorgedaan. De voorbereidingen voor het invoeren van waterspoor zijn stopgezet, als gevolg van het feit dat de wetgeving op dit moment onvoldoende mogelijkheden biedt om waterspoor soepel te kunnen invoeren.
- Ramingen rioolrecht aanvaard beleid (in NLG x 1.000): - Rioolrecht eigenaren (2000) 10.112	- Baten rioolrecht (in NLG x 1.000): - Begroting 2000 10.112 - Begroting 2000 na wijziging 10.112 - Rekening 2000 10.349 - Verschillenanalyse: - (niets opgenomen).
Tarief 2000: NLG 147,00	

Rioolrechten	
Belastingplan 2001 - 2004	Jaarrekening 2001
- Rioolrecht wordt geheven als vergoeding voor het genot van een aansluiting op de gemeentelijke riolering. De opbrengst dient voor de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van het rioleringsstelsel. - Tussen 1996 en 2000 zijn, op grond van het gemeentelijk rioleringsplan, de rioolrechten jaarlijks met NLG 1,1 miljoen extra gestegen als gevolg van milieu-investeringen in de rioleringssystemen. Voor het belastingjaar 2001 vindt alleen een verhoging op grond van het inflatiecorrectiepercentage plaats.	
- Ramingen rioolrecht aanvaard beleid (in NLG x 1.000): - Rioolrecht eigenaren (2001) 10.678	- Baten rioolrecht (in NLG x 1.000): - Begroting 2001 - Begroting 2001 na wijziging - Rekening 2001 - Verschillenanalyse:
Tarief 2001: NLG 153,00	

Rioolrechten	
Belastingplan 2002 - 2005	Jaarrekening 2002
Rioolrecht wordt geheven als vergoeding voor het genot van een aansluiting op de gemeentelijke riolering. De opbrengst dient voor de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van het rioleringsstelsel. Bij de opstelling van de begroting voor 2001 was geraamd dat het aantal percelen met een aansluiting op de gemeentelijke riolering in het jaar 2000 met 1223 zou stijgen. Zoals blijkt uit de begrotingsbrief is dit aantal niet gerealiseerd: feitelijk zijn slechts 634 woningen gerealiseerd. Dit veroorzaakt een lagere opbrengst aan rioolbelasting van circa 41.000 Euro. In 2001 wordt het aantal woningen in Nijmegen naar verwachting met 1070 stuks uitgebreid. Hierbij zijn de effecten van de MER-problematiek en van de Waalbochtverlegging nog niet verwerkt.	Niet van toepassing
- Ramingen rioolrecht aanvaard beleid (in € x 1.000): - Rioolrecht eigenaren (2002) 5.155	
Tarief 2002: € 73,35	